

MAREC - 1962

164311

100 DIN

tovarišev

A. PECKER

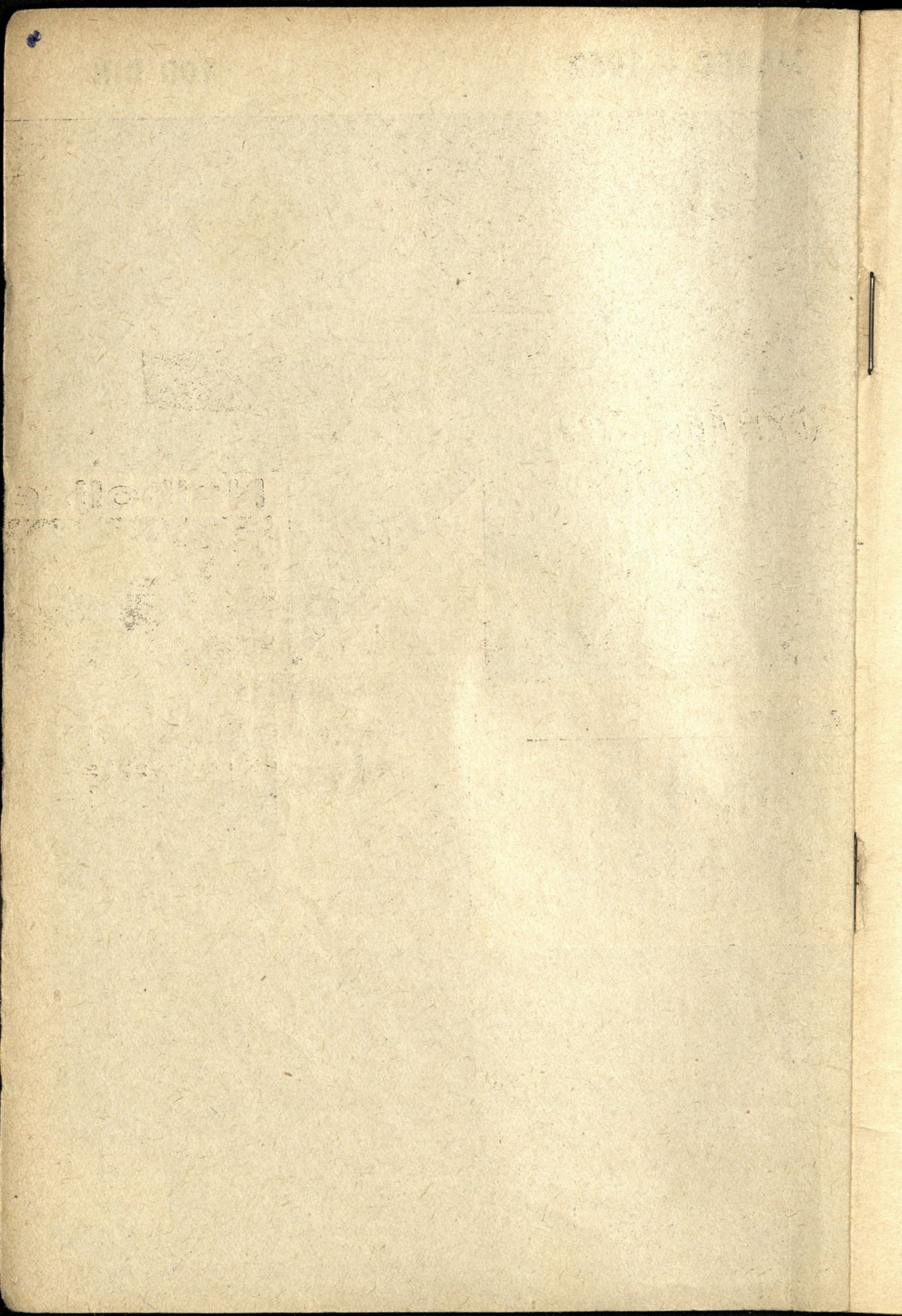
**SMRT V 5.
NADSTROPJU**

Najboljše

Novele

ŠT. 3

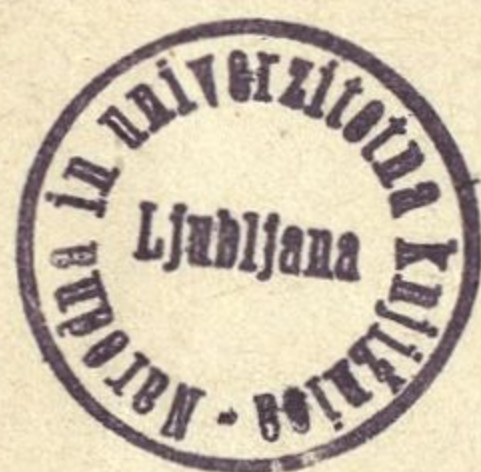
tovarišev NN

**NAJBOLJŠE
DETEKTIVSKE
VOHUNSKÉ
IN UTOPISTIČNE
NOVELE**

+ 164 3 11

164311

0 998/1962

Izhaja v posebnem zvezku kot redna mesečna priloga ilustrirane-
nega tednika »Tovariš« — Cena 100 din.

Smrt v 5. nadstropju

Z NERGHIZINE STRANI

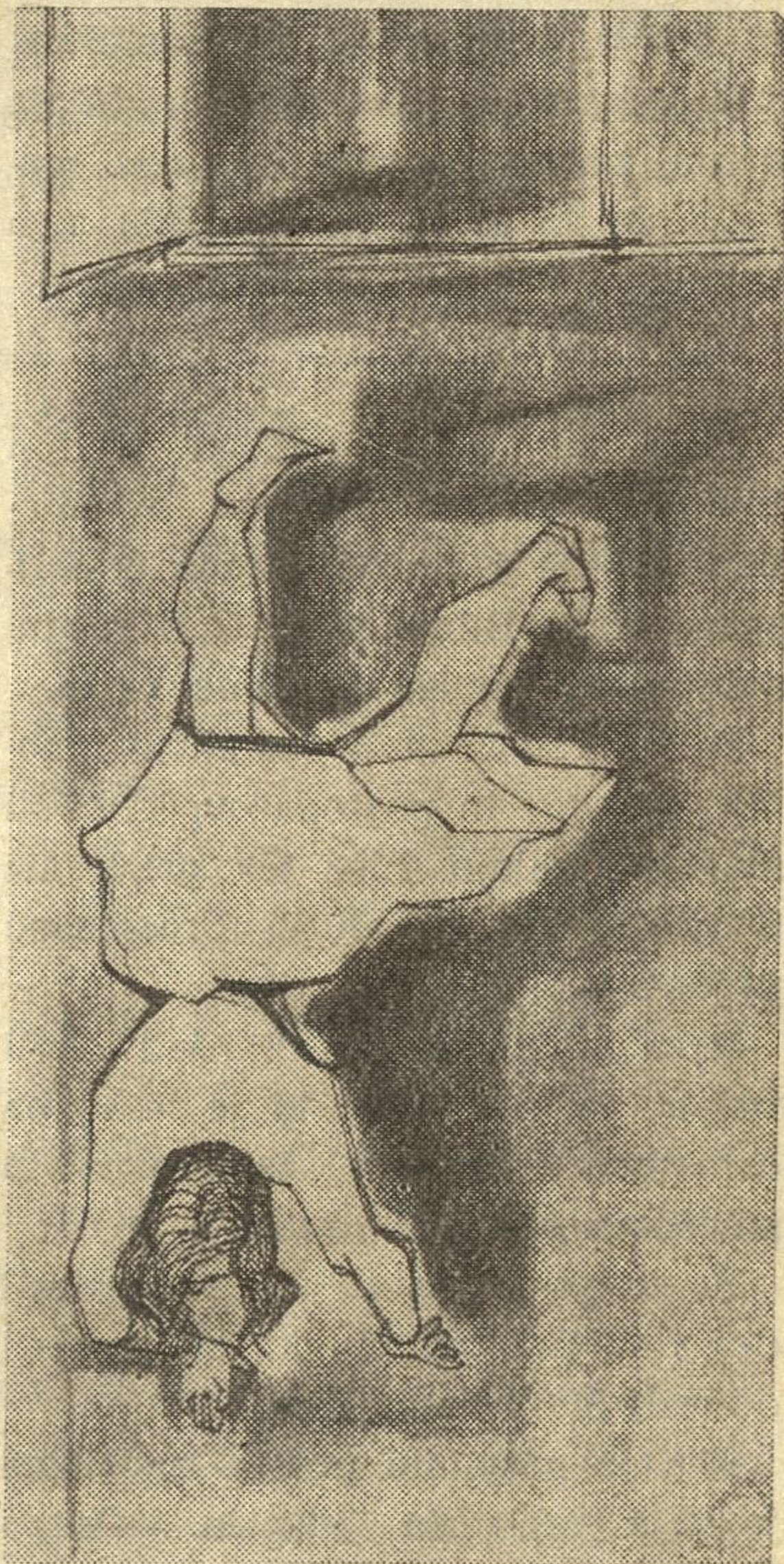
Nepremično sem strmela v okno Guerlandovih. Stanovali smo v istem nadstropju, le ozko dvorišče je ločilo obe stanovanji. Gospa Guerland se je sklanjala nad zabojem s cvetjem, ki je bil pritrjen na zunanji strani varnostnega droga pri oknu. Zalivala je rastline, trgala njihove zveneče dele ter podpirala slabotna stebila.

Nisem odvrnila pogleda z nje.

Ko je začutila moj pogled, je dvignila glavo, videla, da sem pri oknu ter se mi nasmehnila.

Odzdravila sem ji le z nakazanim smehljajem. V mojih očeh je ostal isti izraz. Oči se ne smejejo takrat, ko se jaz smehljam.

Moj indiskretni pogled je gospo Guerland močno motil. Sklonila je glavo ter se delala, da jo močno zanima zaboj s cvetjem. Vendar njene misli niso bile več pri tistem, kar je delala. Spregledala je zdravo steblo ter ga odtrgala namesto gnilega. Nato je s tresočo roko skušala doseči cvetje, ki je bilo v najoddaljenem kotu zaboja. Ni bilo v njenem dosegu. Stopila je na kos pohištva in se nagnila ven. Nenadoma

je izgubila ravnotežje ni prestrašeno zakričala. Z drugih oken so zadeneli drugi kriki, medtem pa je ona težko padala. Potem je bilo slišati

zadnji krik, še prodornejši od ostalih. Bilo je strahotno rjovenje umirajočega, ki pa je prihajalo že z drugega sveta. Še top padec telesa, ki se je raztreščilo na tleh. To je bilo vse.

Čez nekaj časa so na stopnišču zadoneli hitri koraki, zaslišali so se sirena reševalnega avtomobila in razburjeni glasovi na dvorišču. Brez dvoma so ljudje drli skupaj. Tega nisem vedela. Nisem imela moči, da bi sploh kaj gledala ali poslušala.

Vsa izčrpana sem se zgrudila na divan, potem ko sem še vzela mamilo, da bi si opomogla. Bila sem izmučena kot po strašnem boju.

Z GRÜBERJEVE STRANI

Tisto, kar je gospodična Welton imela za sireno rešilnega avtomobila, je bila v resnici sirena policijskega voza. Bil je sicer tudi rešilni avtomobil, vendar posebne vrste.

Policiaji so si utrli pot skozi množico sosedov in postopačev, ki so šli slučajno mimo hiše ter prišli na dvorišče, ker so slutili brezplačno predstavo.

Brez sramu so se drenjali okoli trupla, razbite lutke, ki je ležala na cemetnem tlaku v žalostnem in smešnem položaju hkrati.

Še dolgo so ostali in komentirali dogodek tudi potem, ko so policaji odnesli žrtev na nosilih.

»To je gospa iz petega nadstropja,« je razlagala hišnica. »Gospa Guerland.«

Tisti, ki niso stanovali v hiši, so pohlepno spraševali stanovalce.

»Mar je imela razlog za samomor ta gospa?«

»Le kakšen razlog?« je vpila služkinja iz tretjega nadstropja. »Ničesar ji ni primanjkovalo. Lahko je delala, kar je hotela. Njen mož je prav lep fant. Imela sta avtomobil kot iz filma. Kožuhi, dragulji, pa vse tako. Ni se mogla pritoževati.«

»Vedeti je treba!« je rekla hišnica, na obrazu pa se ji je videlo, da nekaj ve.

Vsi pogledi so se obrnili k njej. Ljudem se ni bilo treba preveč truditi, da ne bi začela govoriti:

»Gospa Guerland je bila vsa zmešana že nekaj časa. Nekaj ji ni bilo pogodu. Povem vam, da sem rekla mojemu možu, ki je poštar, da je vznemirjena.«

Poslušalci niso mogli preveč jasno razumeti odnosa, ki naj bi bil med tem, da je hišničin mož poštar, in tem, da je bila gospa Guerland »vznemirjena«. Vendar pa tudi niso bili preveč zahtevni, da bi za to hoteli razlago. Hišnica jih je seznanjala s stvarjo. To pa je poglavitno.

»Vznemirjena? Kako to? Hočete reči, da je bila mahnjena?«

»Nekaj takega. Pa vendar ne povsem tako. Stvari se ni dalo kar videti. Moral si jo dobro poznati. Jaz, ki vam vse pripovedujem...«

»In kako pripoveduje!« je zašepetal šofer iz četrtega nadstropja. »Lahko bi držala pljuvalnik pred seboj.«

»Ti, ničvrednež, ti si pravi pljunek! Lenuh! Saj vemo, da so šoferji pravi zvodniki.«

Vse skupaj je bilo čedalje bolj smešno. Zlasti še, ker se je skupini pridružil Justin, sobar iz drugega

nastropja. Za Justina so vsi vedeli, da je bil hišni duhovitež, vsaj služinčad ga je imela za takega.

Tudi sam se je imel za duhovitega človeka, ki ga spoštujejo, zato je vedno hotel imeti zadnjo besedo:

»Vznemirjena, mahnjena, neuravnovešena, to je isto,« je povedal. »Jaz vam pravim: neuravnovešena... in to je beseda na mestu... ko pa je zgubila ravnotežje, hi hi hi!«

Služkinja iz tretjega nadstropja ni dobro razumela namiga. Ker pa so se vsi smejali, se je smejala še ona. Kakšen pa naj bi bil človek, ko bi ga vsi imeli za zapoznelega?

Tisti, ki se ni dolgo smejal, je bil Justin, kajti ni še rekel zadnje besede.

Nekdo je dejal:

»Če gospa ni imela razloga za samomor, potem gre morda za nesrečo.«

Ta predlog je sprejelo splošno razočaranje. Nesreča je dosti manj vznemirljiva kot samomor.

Na veliko srečo poslušalcev je hišnica odločno zavrnila tako razlago.

»Sploh ne gre za nesrečo,« je dejala z glasom, ki mu ni bilo moč ugovarjati.

»Kaj veste o tem?«

»Stanovanje Guerlandovih poznam bolje. Nisem jima samo nosila pošte. Ko je njuna služkinja zbolela, sem jaz nekoliko pospravila, dokler ne bi gospa Guerland dobila namestnice. Tako torej vem, kakšno je njuno stanovanje. Zaboje s cvetjem je postavljen tako, da človek ne more pasti skozi okno, kadar

zaliva rože. Moral bi to storiti namenoma ali pa bi ga moral kdo poriniti.«

»Ali je bila gospa sama pri oknu?«

»Kaj pa vem.«

V stanovanju Guerlandovih ni bilo nikogar, ko so prišli tja policaji, vendar pa to ni dokazovalo, da bi bila gospa Guerland sama v trenutku nesreče. V zmešnjavi, ki je nastala po tragediji, bi se lahko katerikoli sosed pomešal med druge. Ni bilo nujno, da bi prišel iz svojega stanovanja, lahko je prišel od Guerlandovih.

Tudi kakšen neznanec bi lahko prišel iz hiše skozi vrata za služinčad, ne da bi ga kdo videl. Ta vrata niso gledala na isto dvorišče. Vsi stanovalci in njihovi služabniki so bili pod nesrečnim oknom. Na drugem dvorišču ni bilo nikogar.

»Gangster bi jo lahko popihal skozi ona vrata, nihče ga ne bi niti spoznal.«

Če je bil samomor bolj razburljiv kot nesreča, potem je bil nasprotno zločin dosti bolj vreden pozornosti. To je bil zadosten razlog, da je skupina soglasno sprejela verzijo o zločinu.

Seveda se ta verzija ni širila od vrat do vrat. Vendar je policaj, ki je po odhodu rešilnega avtobila ostal na dvorišču, slišal nekaj besed.

»Zaboje s cvetjem je postavljen tako, da je pri zalivanju nemogoče izgubiti ravnotežje. Padec bi moral biti nameren (samomor) ali pa bi žrtev moral nekdo porinti (zločin).«

To je sicer presegalo dolžnosti skromnega policaja, ki je tiho po-

slušal. Vendar ni bil neumen. Vse ob pravem času. Pozabil je na vse govoričenje, tudi Justinovo duhovitost, zapomnil pa si je samo podrobnosti, ki so nasprotovale verziji o nesreči.

Ko se je vrnil na komisariat, je tako tudi poročal.

Policijski častnik ni maral komplikacij. Prav tako kot gledalci, ki so se zbrali pod oknom Guerlandovih, vendar pa je iz različnih razlogov zaključil, da gre za umor.

Sicer ni imel nikakršnega zatrdila, da bi podkrepil to odločitev, vendar jo je zbral samo zato, ker je bila zakonita. Se pravi, ustrezala je zakonu, ki se mu je pokoraval ob vsakem preizkusu: zakonu najmanjšega napore.

Naziv »zločin« ga je tako osvobodil vseh skrbi za zadevo, ki jo je lahko predal kolegom iz kriminalističnega oddelka.

Z NERGHIZINE STRANI

Smrt gospe Guerland mi je zastavljala vprašanja. Natančneje rečeno, smrt je rešila vprašanja, ki so prej obstajala.

Branila sem se obiskovati mladi par. Kljub pomislekom sem bila z Guerlandovima v skoraj prijateljskih odnosih, ki so že presegali preprosto navezanost med sosedi.

Gospa Guerland me je v to prisilila, čeprav sem se upirala.

Nekega dne se jima je pokvaril telefon, pozvonila je na mojih vratih ter me prosila, naj dovolim, da jima telefonirajo na mojo številko, dokler ne bo njun telefon popravljen.

Naslednjega dne sta mi prinesla cvetje, da bi se tako zahvalila za uslugo. Nisem mogla spodobno sprejeti šopka kar na pragu. Tako sem bila prisiljena, da ju sprejemem, čeprav se mi vedno upira vabiti tujce v stanovanje.

Ostala sta le toliko časa, kolikor navadno traja vljudnostni obisk, vendar zame predolgo. Ponudila sem jima čaj iz moje dežele. Led je bil prebit.

Pozneje se je gospa Guerland trudila, da bi mi tudi ona koristila.

Zvedela je, da sem zbolela za gripo. Ponudila se je, da mi pomaga, vedoč, da imam za služabnika samo fanta, ki sem ga pripeljala iz domovine in ki ni govoril francosko.

Zahvalila sem se ji, vendar sem odklonila pomoč. Nisem marala nikogar pri sebi.

Dogodki so mi seveda omogočali, da bi imela služkinjo, ki bi govorila francosko, celo več bi jih lahko imela, vendar jih nisem hotela najeti. Nisem marala, da bi me opravljali moji služabniki in služabniki sosedov.

Posebej pa mi je bilo do tega, da moj poklic ne bi povzročal prevelike radovednosti.

S tega stališča je bil moj služabnik Dinčav popolnoma zanesljiv. Seveda je rad pogledal ljubke sobarice, vendar pa bi moral najti tako, ki bi znala njegov jezik, če bi se hotel pogovarjati. Kaže, da ni našel niti ene v vsem Parizu.

Razen bengalščine je Dinčav lovil angleščino, ki sem jo razumela samo jaz... morala sem dobro po-

znati bengalščino, če sem hotela razumeti njegovo angleščino!

Tako sem bila na varnem pred vsiljivostjo. Kadar je šel Dinčav po opravkih, sem mu dala v francoščini napisan seznam, ki ga je kazal trgovcem. Sicer pa se je naučil zelo jasno izgovoriti:

»Gospodična je šla ven.«

To je pa bilo vse, kar je znal povedati v francoščini, vendar je bilo dovolj, da je govoril po telefonu, kadar me ni bilo doma. Česa več nisem rabila.

Tako sem torej odklonila sosedino prijazno ponudbo, vendar je kljub temu drugega dne prišla pogledat, kako je z menoj.

Prišla je s takim obrazom, s kakršnim prihajajo dame iz dobrodelnih ustanov k bolnikom in revežem, da bi jim pridobile paradiž. Na svoje veliko presenečenje pa me je našla pokonci in popolnoma zdravo.

»Še nikoli nisem videla, da bi kdo tako hitro okreval,« je rekla. »Morate imeti izvrstnega zdravnika. Prosila bi vas za njegov naslov, kajti mojega moža se večkrat loti gripa.«

»Nisem poklicala zdravnika,« sem odgovorila.

»Kdo je skrbel za vas?«

»Nihče. Sama sem storila, kar je bilo potrebno.«

Tega ne bi smela reči. Nikogar ni brigalo. Prehitro izrečena beseda je potegnila za seboj nepredvidene posledice.

Gospa Guerland je vzkliknila:

»Sami? Res čisto sami? Ni mogoče! Kako pa ste to storili?«

»Na vzhodu poznamo načine zdravljenja, ki jih v Evropi niti ne slutijo,« sem se izogibala natančnejšemu odgovoru.

Nasmehnila se je in pokazala bleščeče zobe:

»Tudi mi, veste, imamo nezdravniške načine zdravljenja. Vendar pravimo temu v Franciji zdravila starih ženščin ali pa padarstvo. Mišlim, da bi na vzhodu temu rekli čarovništvo...«

To me je razdražilo, vendar sem jo prosila, da si lahko misli kar si hoče. Spet se je nasmehnila, rekla nekaj vsakdanjih vljudnostnih fraz in vsa lahkotna in frfotajoča odšla.

Upala sem, da se bodo najini odnosi ustavili pri tem. Z nikomer se nisem marala sestajati.

Vendar je usoda spet potisnila prst moje sosede na zvonec pri njihovih vratih.

Tistega dne se ni smejala. Bila je v naglici počesana, oblečena v jutranjo haljo, imela je rdeče oči in ni se našminkala. Vsa nesrečna mi je dejala:

»Gospodična Welton, neprijetno mi je, da vas vznemirjam. Že več kot teden dni se moj mož otepa s trdovratno gripo.«

»Hudo mi je,« sem vljudno zamrmrala.

Bilo mi je popolnoma vseeno.

»Bil je že pri več zdravnikih. Stanje se mu ne boljša. Tedaj pa sem pomislila... Prosim, da mi oprostite, če sem preveč drzna... Pomislila sem na način zdravljenja, s katerim ste vi v 24 urah premagali hudo gripo. Pa sem si dovolila...

Jaz... No, če bi bili tako dobri... Nočem, da bi zlorabljala...»

»Skratka,« sem jo nestrpno prekinila, »prišli ste me prosit, naj ozdravim gospoda Guerlanda.«

»Res je,« je rekla in me moledujoče pogledala.

»Tako, kot je navada v moji domovini?«

»Da, da!«

»Nimam te pravice,« sem jo naglo prekinila.

Njen še precej otroški obraz je nagle otrdel:

»Po mojem mnenju človek nima pravice odkloniti pomoči bolniku, če to lahko stori.«

»Vaše mnenje se ne ujema z zakonom. Nezakonito zdravljenje vodi v sodno dvorano.«

»Toda ostalo bo med nami.«

»Vse se zve, zlasti v mojem primeru pa ne morem pričakovati nikakršne prizanesljivosti.«

»Zakaj v vašem primeru?«

»Tujka sem. Razen tega sem tudi sama. Torej mi vse samo še poslabša položaj, čeprav bi naredila isti prekršek kot drugi ljudje.«

Gospa Guerland me je gledala, ne da bi me razumela. Ta ženska je bila ali neumna ali pa sebična. Njen mož je bil bolan. Samo to je videla. Povsem naravno je mislila, da bi tista oseba, ki bi ji bilo malo mar za gospoda Raymonda Guerlanda, morala pomagati samo zaradi njenih lepih oči.

Hotela sem ji pokazati, da je razgovora konec. Vendar me ni razumela. Kar visela je na meni. Tako

mi ni preostalo nič drugega, če sem se je hotela znebiti, kot da grem pogledat bolnika.

Morala mi je priseči, da bo molčala, potem pa sem poklicala služabnika, ki se je takoj prikazal.

Vedno je bilo tako: na najmanjši poziv se je Dinčav v hipu pojavil ves gibčen in tih. Nikdar ga nisi slišal odpreti vrata. Niti ga nisi slišal, ko je hodil po preprogi. Bilo je tako, kot če bi hodil skozi stene. Ali pa tako, kot če bi sploh ne imel telesa.

Gospa Guerland se je stresla, ko je videla, da se je tako naglo pojavil pred menoj. Izraz njenih oči je bil gotovo tak kot pri vraževernih ženskah, ki verjamejo v prikazni.

»Dinčav, ven grem. Če bodo telefonirali, medtem ko me ne bo, me boš prišel iskat v sosednje stanovanje.«

»Da, gospodarica.«

»Vendar samo, če bo klical gospod Frédéric Goldstern. Če bo kdo drug, boš odgovoril: „Gospodična je šla ven, kot navadno.“

»Da, gospodarica.«

Obrnila sem se h gospe Guerland.: »Pojdiva.«

»Kar tako? Ne boste ničesar vzeli s seboj?«

»Kaj mislite, naj bi nesla?«

»Ne vem. Torbo.«

»Saj nisem zdravnik.«

»Ali pa mamilo... no, hočem reči... zdravilo vaše dežele.«

»Lažete. Mislili ste na kakšen čarovniški pribor.«

Zardela je, ne da bi odgovorila.

»Če nisem zdravnik, tudi nisem sejemska prerokovalka. Pripravljena sem. Pojdiva.«

Dinčavu se ni nikdar videlo čustev. Vendar sem videla, da je bil neizrekljivo presenečen, ko je videl, da grem na obisk.

Bilo mi je sila neprijetno, ko sem šla po hodniku, ki je ločil moje stanovanje od Guerlandovih.

Občutki me niso varali.

Že naprej sem vedela, da se iz zadeve ne bom takole izvlekla, kakor sem se zapletla vanjo.

Z bolnikom je bilo slabo. Nisem vedela, kaj so z njim delali evropski zdravniki, naredila sem to, kar me je nekoč naučil neki himalajski duhovnik.

Naslednjega dne je vstal. Bil je zdrav in presenečen, da je tako naglo ozdravel.

Ženina hvaležnost ni poznala meja.

Tako je prišlo do tega, da so se kljub mojemu odporu razvile med zakoncema Guerland in menoj skoraj prijateljske vezi.

Zame je bila to katastrofa.

Ljubila sem Raymonda Guerlanda.

Raymonda Guerlanda, ki je bil zdaj že nekaj minut vdovec...

Z GRÜBERJEVE STRANI

Rdeči razkuštrani lasje so se inšpektorju Grüberju svetili na soncu, ko je šel s komisariata skupaj z neločljivim inšpektorjem Narcissom.

Ta ni bil ravno najboljše volje. Iskal je krepko besedo, ki naj bi ustrezala njegovemu nezadovoljstvu, vendar je bila v besedah, ki jih je

spregovoril, izražena tudi njegova želja:

»Kakšna limonada!«

»Da, limonada, ki pa je ne boste pili v senci!«

»Ne vlivajte mi vode v usta. Že tako sem dovolj slabe volje.«

»Samo da ne bi bili ob navado...«

»Ne, ampak recite, ali nisem res lahko slabe volje? Brž kolegi zaslu-tijo, da bi bilo treba delati, napih-nejo dogodek, pretiravajo pomoč, naredijo iz dogodka zločin, samo zato, da vse skupaj obesijo nam na hrbet. Ženska je padla skozi okno, ko je v sobi zalivala cvetje...«

»Ni bila v sobi.«

»No, skoraj.«

»Prav ta ,skoraj' pa je dovolj, da ni mogla pasti čez varnostni drog. Hočem reči, da ni mogla pasti po nesreči.«

»Mislili so torej, da ni bila nesreča in tako so vse skupaj naprtili nama! Če bo šlo tako naprej, naju bodo vedno poklicali, če bo kakšna ženska izgubila psička ali mačko ali če bo kak smrkavec iz vrtca izgubil robec. Rekli bodo, da je vse skupaj zelo skrivnostno.«

»In vendar, kaj če gospa Guerland ni naredila samomora? Mlada ženska, ki je imela vse, da bi bila lahko srečna.«

»Celo preveč. Včasih ni treba dosti pa človek izgubi glavo. Če ima človek težave, je dosti bolje. Nauči se živeti. Če se pa ne nauči živeti, takrat se zgodi, da človek umre, pri moji veri.«

»Vendar ne na tak način.«

»Noben način ni izključen, če se je gospej Guerland mešalo.«

»Zlahka bova zvedela, če je bila duševno ali živčno bolna. Če ni bila...«

»Tole nama pa bo zamotalo življenje« je zastokal Narcisse.

»Poskusila bova zvedeti, če je bil kdo poleg nje, ko je padla.«

»Z imenom in naslovom tistega. Bržkone je pustil vizitko na kraju... nesreče.«

»Obotavljali ste se. Hoteli ste reči: zločina.«

»Nalezljivo je.«

»Dobro si zapomnite, da odklanjam a priori verzije, da gre za nesrečo. Najprej je treba videti okolje. Morava videti, kako je postavljen tisti zaboj s cvetjem in kako je stala ženska, če se je bilo res treba nagniti ven tako močno, da bi bilo mogoče izgubiti ravnotežje, ne da bi bil za to potreben drug vzrok kakor vrtoglavica. Treba bo slišati priče.«

»Aha! Zato ker jih je bilo več okrog zaboja s cvetjem?«

»Gospa Guerland je bila sama ali pa z morilcem. Vendar so bila vsa okna zaradi vročine odprta, tako da je zelo mogoče, da bi kak sosed prisostvoval tragediji. Če je bil kdo poleg žrtve lahko priča, ne ve, kdo je bil. Vendar pa ne more zanikati njegove prisotnosti.«

V njegovih mislih je bil ta sosed najbrž sosed.

»Oseba, ki stanuje v istem nadstropju ima, kot kaže, okna prav nasproti Guerlandovih. Bila je v prvih sobah.«

»Razen če se ni kopala ali pa reševala križank.«

Grüber še ni videl gospodične Welton, vendar pa je tisto malo, kar je vedel o njej, bilo zanj problem in morda celo skrivnost.

»Povejte, Narcisse, ali ni čudno tisto, kar so nam o njej pravili na komisariatu?«

»Zakaj čudno? Lepe ženske vedno nadlegujejo. To je pravilo.«

»Vseeno... Gre za tujko, ki živi sama, ki živi celo zelo dobro. In vendar ne vedo, kje je vir njenih dohodkov...«

»To ne dokazuje ničesar proti njej. Precej žensk je, ki imajo dovolj denarja, če pa je tako lepa, kot so nam govorili, potem je morda njena privlačnost tudi čekovna knjižica. To se naju ne tiče. Ni najin poklic. Zato se naj brigajo drugi policisti.«

»Po tistem, kar so nama povedali, seveda ne gre za deklo, ki bi se prodajalo.«

»Le kaj naj bi prodajala, da bi lahko živela?«

»Tudi jaz bi to rad zvedel.«

Ni jima bilo treba ugotavljati hišne številke. Skupina postopačev, ki se je zbrala pred vrati, jima je pokazala, da sta prišla prav.

Čeprav je od tragedije minilo že nekaj ur, se vendar radovednost ljudi še ni umirila.

Navadni smrtniki so bili lahko zadovoljni, če so se mogli sprehajati pred hišo samomora — samomora? — in jeziki so se jim pridno vrtili.

Stanovalci hiše pa so bili na boljšem. Počutili so se udobneje. Sedeli

so v naslanjačih. Na nogah so imeli copate in pili so ter so tako udobneje gledali na okno zločina — zločina? — kakor da bi se moralo še kaj pripetiti.

Toda nekaterim se je še bolje go-dilo. Bilo je nekaj takih, ki so imeli prednost, da so prišli v prostor, kjer je kar mrgolelo podatkov.

V predsobi hišnice g. Branchu je bila velika družba. Šofer iz četrtega nadstropja je prinesel steklenico izvrstnega vina. Justin je izmaknil svojemu gospodarju odlične cigare, v družbi pa je bila tudi ljubka sobarica iz tretjega nadstropja.

Justin je kadil cigaro in užival.

»Ni imela razloga za samomor,« je že stotič ponovila gospa Branchu.

»Seveda,« je odgovoril Justin. »Če je izgubila pamet, je bil to *nespameten* samomor... hi hi hi!«

Služkinja iz tretjega nadstropja ni preveč dobro razumela te besedne igre, vendar pa se je pridružila splošnemu smehu, še toliko bolj, ker je vino že vplivalo nanjo.

Grüber in Narcisse sta prišla v predsobo sredi največjega veselja.

»No,« je rekel Narcisse, »kaže, da sosedje niso preveč žalostni, če takole bedijo ob mrliču...«

»Kdo pa se vmešava?« je gospodov-alno vprašala gospa Branchu. »Tistim, ki jim kaj ni všeč...«

»Policiji,« je milo odgovoril Grüber.

Besede so na prisotne neprijetno učinkovale. Justin je skrnil cigaro v pepelnik, da je med ostalimi ogorki ne bi bilo opaziti.

»Dim naju ne moti,« je dejal Narcisse, ki je opazoval Justina, in se pri tem zabaval.

Grüber se je obrnil k hišnici:

»Gospa... Gospa?«

»Branchu, Adélaide, Aurore, Chantal.«

»Gospa Branchu, najprej bi si rad ogledal stanovanje Guerlandovih. Potem bi rad slišal izjave stanovalcev, ki stanujejo tam, da so lahko videli, kaj se je zgodilo.«

Vstala je.

»Peljala vas bom gor,« je rekla kot vodnik po muzeju.

Nato pa je rekla svojim gostom:

»Pustila vas bom v predsobi, medtem ko bom s policijo. Ne bodite preveč hrupni, lahko bi se kdo našel pa govoril o tem. Ljudje so tako zlobni!«

Ko so šli po hodniku, je gospa Branchu odgovarjala na drugo vprašanje:

»Kar se tiče stanovalcev, ki bi lahko videli nesre... no, zločin, moram povedati, da jih ni na kupe, posebej če pomislim, da se je to pripetilo v petem nadstropju in da so lahko kaj videli samo tisti, ki stanujejo v istem nadstropju in tisti, ki stanujejo spodaj. V petem nadstropju stanuje samo še gospodična Welton.«

»Pa v šestem?«

Pomislila je.

»Ah, pač. Tam je kuharica iz prvega nadstropja, ki je bolna. Ostala je v svoji sobi v šestem nadstropju. Morda pa je kaj videla.«

Dvigalo se je ustavilo v petem nadstropju. Na hodniku je bilo dvoje

vrat: Guerlandovih in Weltonove. Gospa Branchu je pozvonila na prva ter peljala oba inšpektorja noter, kot če bi bila vodja. Prav tako je predstavila oba policaja gospodu Guerlandu, kar pa mu je bilo prav malo mar.

Grüber je šel k oknu in stegnil roko nad zaboje s cvetjem. Ni se mu bilo treba preveč nagniti, če je hotel doseči najbolj oddaljen kot.

»Če je bila gospa Guerland majhne postave,« je rekel, »se je morala še bolj nagniti.«

»Bila je srednje rasti,« ga je poučila gospa Branchu. »Približno tako kot jaz.«

S to razliko, da je tehtala šestdeset kilogramov in da jih je gospa Branchu imela več kot osemdeset.

»Bi nama storili uslugo?«

»Zakaj pa ne? Če ima človek mirno vest, le zakaj ne bi pomagal policiji. Moj mož, ki je poštar, mi je pravil še prej kot včeraj...«

Prave zveze ni bilo videti. Poštar je bil vedno v mislih svoje zveste soproge.

»Kaj lahko storim za vas, inšpektor?«

»Zalivajte cvetje v tistem kotu in pazite, da se ne boste zvrnili skozi okno.«

»Nič lažjega, saj ni prvič. Ko je bila Guerlandova služkinja bolna, sem jo prišla nadomestovat...«

Prijela je škropilnico, ki je ostala na zaboju s cvetjem takrat, ko se je gospe Guerland zvrtilo v glavi. Kot, ki ga je pokazal Grüber, je bil nekoliko — komaj — izven njenega dosega.

»Če bi lahko na nekaj stopila, bi šlo kar samo od sebe.«

Poleg okna je stal podnožnik.

Gospa Branchu je zlezla nanj in zlahka dosegla najbolj oddaljeni kot okna. Ko se je nagnila ven, je bil samo gornji del njenega telesa nad praznino. Med njenim težiščem in varnostnim drogom je bil še širok in varen prostor. Bilo je nemogoče izgubiti ravnotežje po nesreči.

Šlo je le za samomor ali zločin.

Da bi ugotovili če gre za zločin, je bilo treba zvedeti, če je bil kdo v trenutku tragedije poleg žrtve.

Grüber je zaman iskal znakov za to. Ni bilo nikogar ali pa je morilec spretno zabrisal sledove za seboj.

»Poglejmo še kuharico, ki je ostala v sobi,« je dejal.

V šesto nadstropje so prišli po stopnišču za služinčad.

»Tukaj je,« je rekla gospa Branchu.

Grüber je potrkal. Vrata so se odprla. Prikazalo se je v preveliko haljo oblečeno dekle. Njena bolezen ni bila prehuda, saj se je obiskovalcem široko nasmehnila.

Njena soba je bila natanko nad dnevno sobo gospodične Welton. Skozi njeno ozko okno se je videlo naravnost v stanovanje Guerlandovih.

»To je kuharica iz prvega nadstropja,« je rekla gospa Branchu. »Maria Pia Castellani, kot ji rečejo.«

»Lepo ime za lepo dekle,« je menil Narcisse. »Tako torej, vi ste kuharica?«

Bila je bolj podobna sobarici kakšne na pol svetovljanske družine.

»Kuharica, da gospod, žato ker ima gošpa zelo rada italijansko kuhinjo.«

»Pretirava z makaroni. Zato pa se tudi redi.«

»Gošpod jo počna?«

Ne, gošpod je ni poznal. Halja je bila namreč v resnici preširoka za vitko Mario.

»Gospodična Castellani,« je rekel Grüber, »z vašega okna se zelo dobro vidi tisto, s katerega je padla gospa Guerland.«

»Da, gošpod. Ma je bilo strašno.«

»Ste videli nesrečo?«

»Da, gošpod.«

»Ste bili na oknu?«

»Da, gošpod.«

»Niste bili v postelji?« je strogo posegla v besedo gospa Branchu. »Torej niste preveč bolni. Samo pretveza, da živi na stroške socialnega zavarovanja! Vse so enake! Moj mož, ki je poštar, mi je pravil še prej kot včeraj...«

Nikoli se ni zvedelo, kaj je bil rekel poštar, zakaj gospodična Castellani je naglo prekinila hišnico:

»Šem bolna, gošpod. Bila šem v poštelja. Ma, ko šem slišala kričati, šem štekla na okna, prav takrat, da šem videla uboga gošpa, ki padla... padla... bilo je strašno...«

»Da,« jo je živo prekinil Grüber, »bilo je strašno. Oseba, ki je bila poleg gospe Guerland, je torej ni mogla zadržati?«

»Ošeba? Katera ošeba?«

»Tista, ki je bila poleg gospe Guerland v trenutku nesreče.«

»Ma, ni bilo nobena ošeba ž gošpa Guerlande. Uboga gošpa bila šama.«

»Ta oseba se je lahko umaknila, ko je gospa Guerland že padla. O tem ne veste ničesar. Da bi gotovo vedeli, da je bila gospa Guerland sama, bi morali biti na oknu *pred* nesrečo. Vi pa ste povedali, da ste bili v postelji. K oknu ste prišli šele, ko ste zaslišali prvi krik. Oseba, ki je bila poleg gospe Guerland, je utegnila izginiti.«

Maria-Pia je jezno pogledala postarjevo ženo. Na njenem izrazitem obrazu se je pojavila neodločnost.

»Je važno?« je vprašala.

»Zelo.«

Tedaj je priznala, da pred nesrečo ni bila v postelji, temveč na oknu. Tega ni povedala, ker hišnici ni treba vedeti. Sicer bi šla povedat gospodinji, ki jo ima za bolno. Bila je samo utrujena, ker je vso noč preplesala, in Narcisse si je rekel, da ji najbrž ni manjkalo kavalirjev. V resnici je bila Maria-Pia pokonci, kadila je in mirno slonela na odprtem oknu, ker ne mara duha po tobaku v sobi, ki jo je težko prezračiti. Ni odmaknila pogleda od tistega okna Guerlandovih, kjer je zaboj s cvetjem, zakaj gospodična Castellani ljubi cvetje.

»Je zdaj to resnica?«

»Resnica. Pri Madonni.«

»Ali niste nikogar videli poleg žrtve?«

»Ne, pri Madonni!«

»Hvala, gospodična,« je dejal Grüber in stopil k vratom. »To bo vse.«

»Če kuharica ni lagala,« je rekel Narcisse, ko so bili na hodniku, »potem je bila gospa Guerland res sa-

ma v trenutku nesreče ali samomora.«

»Gotovo ni lagala. Saj je morala obenem povedati pred hišnico, da ni bila v postelji zaradi zdravja. To je povedala, ker je vedela, da je njeno pričevanje pomembno. To pričevanje je odkritosrčno.«

»Torej ne gre za zločin.«

Grüber ni odgovoril. Ni imelo videza krivde. Vendar ni zaupal videzom.

»Vseeno bomo vprašali še žensko iz petega nadstropja?« je vprašal Narcisse.

»Še kako!«

Z NERGHIZINE STRANI

Strahoten glavobol mi je razganjal glavo. Nejasno sem zaslišala zvonjenje, mislila pa sem, da mi le brni v glavi.

Dinčav je odprl vrata dvema neznančema ter mi ju najavil.

»Za nikogar nisem doma,« sem rekla po angleško.

»Za naju pa boste,« je rekel obiskovalec, ki je razumel angleščino.

Samozavestno sta šla za služabnikom, ne da bi čakala, da bi ju peljal noter.

V očeh se mi je zableščala jeza:

»Preveč ste predrzni. To je vlom v prebivališče.«

»Vendar je zakonito,« mi je samozavestno odgovoril. »Kolega in jaz morava poizvedovati zaradi... nesreče, ki je gospo Guerland stala življenje.«

Zdelo se mi je, da je nekoliko okleval, preden je izgovoril besedo »nesreča«. Sicer o tem nisem bila

prepričana. Mogoče se mi je le zdelo, ker sem jaz več vedela. Res se mi je samo zdelo, saj on tega ni vedel.

»Sem glavni inšpektor Grüber od sodne policije,« je nadaljeval in mi pokazal značko, ki je nisem pogledala. »To je pa inšpektor Narcisse.«

»Je treba odgovoriti: ,me veseli'?« sem vprašala. »Ne vem, kako se je treba vesti v podobnih primerih.«

»Nič. V takih primerih ni treba ničesar odgovarjati. Odgovarjati je treba samo, če ste vprašani.«

»Gre torej za zasliševanje?«

»Če gre za priče, potem se imenuje poslušanje.«

»Ah! Še sreča, če gre samo za to!«

»Često se začne takole,« je odgovoril z glasom, ki ni prikrival grožnje.

Pogledala sem ga naravnost v oči. Ni zdržal mojega pogleda, vendar ni izgubil gotovosti, saj je dejal:

»Povedal sem vam torej, da poizvedujeva okoli nesreče, ki se je dogodila v tej hiši.«

»Kako naj to opravičuje vajin vdor v moje stanovanje?«

»Vaša okna so na takem mestu, da bi lahko bili poglavitna priča.«

»Seveda, če sem sploh gledala skozi okno, ko je prišlo do nesreče.«

Da bi se čimprej znebila nezaželenih obiskovalcev, me je že mikalo, da bi povedala, da sem bila v eni izmed sob, ki gledajo na ulico. Vendar so me lahko videli drugi sosede, katerih okna so obrnjena na dvorišče. Lahko bi povedali. Taka laž bi mi povzročila škodljive komplikacije.

»Sédite. Bi morda kaj popili? Dinčav, prinesi. S čim vam lahko koristim?«

»Če nam poveste, kaj ste videli.«

»Videla sem gospo Guerland, ko je izgubila ravnotežje, ker se je nagnila nad zaboj s cvetjem. Vendar pa ne razumem, čemu naj bi bilo to pričevanje tako zelo pomembno.«

»Zadostuje, če midva razumeva. Ta nesreča je zelo čudna. Če upoštevamo, kako visoko je nameščen varnostni drog, gospa Guerland ni mogla pasti skozi okno.«

»Stopila je na podstavek.«

»Res, našli smo ga poleg okna. Vendar je bil zelo nizek.«

Naredila sem se, da ničesar ne vem:

»Ne vem. Z mojega okna sem videla gospo Guerland, da je stopila na nekaj in se sklonila, vendar pa nisem mogla videti, na čem je stala.«

»To dokazuje, da je šlo res za nizek podstavek. Od tukaj zelo razločno vidimo sedež normalno visokega stola. Če bi gospa Guerland, stoje na tako visokem podstavku kot podnožnik, izgubila ravnotežje po naključju, to se pravi, ne da bi ji kdo pomagal, če bi se ji preprosto zvrtilo v glavi ali pa če bi naredila napačno kretnjo, bi jo zadržal varnostni drog, tako da bi padla nazaj v sobo.«

»Torej ni zgubila ravnotežja po naključju?«

»Seveda ne. Mar vam to nič ne pove?«

»Nič. S to gospo nisem bila tako intimna, da bi vedela, če misli na samomor.«

»Gotovo ni mislila nanj. S poizvedbami smo zvedeli, da je bila zelo zaljubljena mlada žena, lepa in bogata. V življenju je imela vsega dovolj. Med izbranci usode nam ni treba iskati kandidatov za samomor.«

»Razen, če niso bolni.«

»Gospa Guerland ni bila.«

»Kaj veste o tem?«

»Kaj pa vi? Ko pa niste bili tako intimni z njo, da bi se vam zaupala...«

Bedak! Upal je, da me bo ujel pri napaki. Mislil je že, da ima v rokah dokaz, češ da sem se zagovorila.

»So tudi take bolezni,« sem rekla, »kjer zaupanja niso potrebna. Lahko jih vidimo.«

»Drži,« je popustil. »Vendar pa vse do dokaza o nasprotnem ne verjamem, da bi gospa Guerland naredila samomor.«

In ker ni preveč verjel, da je prišlo do nesreče...

»Torej?« sem vprašala.

»Torej, z vaše opazovalnice ste lahko videli vse osebe, ki so bile poleg oken na nasprotni strani.«

»Da, res je. Vendar, kaj pa imajo skupnega s smrtjo gospe Guerland?«

»Ni mogla pasti drugače, kot če se je hotela sama ubiti ali pa če jo je pahnila zločinska roka. In ker vse kaže, da ni naredila samomora...«

»Ah! Zdaj pa razumem, čemu naj bi vam koristilo moje pričevanje! Hočete zvedeti, če je bila gospa

Guerland sama doma, ko je prišlo do nesreče?»

Dinčav me je napeto gledal. Na njegovem zagonetnem obrazu so živele samo oči. Človek je moral živeti na vzhodu, da je lahko razumel tesnobo, ki se je skrivala za nepremičnimi potezami.

»Bila je sama,« sem mirno dejala.

Dinčav ni trenil z očesom, vendar pa se je v neprodirnem zrcalu njegovih skrivnostnih oči za hip prižgal in takoj ugasnil drugačen plamen. Ali je naposled razumel francoščino? Vendar sem raje mislila, da sva se sporazumela le z kretnjami, spremembami barve glasu, tako da nama je več koristil instinkt.

Policaj me je nejeverno gledal. Zmagovito sem prenesla ta pogled, ki se je umaknil in zaokrožil po sobi, ne da bi se posebej ustavil na vznemirljivih točkah: na Dinčavu, ki je stal skoraj kot kamenit kip, tako da je spominjal na božanstva v brahmanskih svetiščih, ter na oknu, s katerega je bilo videti nasprotno okno tako jasno, kakor če bi bilo v mojem stanovanju. Cvetje v zaboju je bilo še sveže. Preživelo je roko, ki ga je zadnjič zalila. Morda je bila vlažna tudi prst.

Policajev pogled je spet prišel do mene. Dejal je v angleščini:

»Padca gospe Guerland si ne moremo razložiti, če ga ni nihče povzročil.«

»Če bi bil kdo poleg okna, bi ga gotovo videla.«

»Kaj pa če je šlo za človeka zelo drobne postave?«

»V tem primeru,« sem posmehljivo dejala, »bi mora biti ta zelo drobna postava res izjemna. Sami ste opazili, da od tu jasno vidimo sedež na stolu. Moral bi biti torej pritlikavec z izredno majhno postavo ali pa otrok, ki bi bil manjši od nog pri mizi. Ali pa bi bil dovolj močan, da bi pahnil v globino tridesetletno ženo?«

»Pritlikavec, otrok ali pa akrobat bi bili lahko res nevidni z vašega okna. Moral bi biti izredno gibčen. Gotovo veste, kaj hočem reči. Kaže, da na vzhodu dečki in doraščajoči s postavo kakor... Glejte, postavo vašega služabnika n. pr. ... poznajo umetnost zmanjševanja, tako da zlezajo v majhne vreče, ki jih fakir lahko drži v rokah.«

»Saj vam ni treba iti tako daleč,« sem preprosto odvrnila. »Tak nastop lahko vidite v vseh cirkusih Londona in Pariza. Kar se mene tiče lahko samo ponovim, kar sem že povedala: če je bil kdo poleg gospe Guerland, bi ga gotovo videla.«

»Pa vendar,« je počasi rekel glavni inšpektor, »ni mogla pasti z okna, če je ni kdo pahnil.«

»Stala sem tako, da sem dobro videla.«

Čutila sem, da mi ne verjame. Nadaljeval je razgovor v angleščini in zdelo se mi je, da je govoril ta jezik zato, da bi ga razumel tudi Dinčav. Govoril je meni, njega pa je gledal.

Povedala sem tisto, kar je razpršilo njegove dvome.

»Zame evropska prisega nima nobene vrednosti. Vendar vam prise-

gam pri svetih napisih, da nobena roka ni pahnila gospe Guerland, ko se je sklanjala skozi okno.«

Dinčavov obraz je bil za Evropejca neprodoren. Moje oči pa so videle nepremičen nasmeh, ki se je pojavil za hip na njegovih vijoličastih ustnicah. Neviden nasmeh, ki ni niti razprl ustnic. Bil je tako kratek, da ga ne bi zapazila, če ne bi poznala duše mojega služabnika tako kot svojo. Brala sem z njega. Med nama ni bilo skrivnosti. Da bi ga še bolj pomirila, sem rekla svojemu mučitelju:

»Pripadam fanatičnemu plemenu, ki ne zna lagati ob svetih zapisih.«

Pogledala sem ga z očmi, ki niso lagale. Razumel je pristnost prisege.

Vendar je začutil, da gre za drugo stvar:

»Verjamem vam, gospodična Welton. Prisegate, da nobena roka ni pahnila gospe Guerland. To je gotovo res. Torej jo je nekdo pahninil in porinil z nogo ali pa na drug način.«

»Še enkrat vam prisegam pri svetih zapisih, da je bila sama v sobi.«

Tokrat mi je verjel. Čeprav ni hotel. Toda verjel mi je. Kazalo je, da se slabo počuti. Čutil je, da mojih trditev ne more imeti za lažne in celo da so bile resnične. Spraševal se je, v čem je resnica, ki ne ustreza videzu. Zato se je odločil, da se mi prikupi ter mi začel zaupljivo govoriti:

»Mar nimate svojega mnenja? Ideje, ki bi razložila to... nerazložljivo nesrečo?«

»Pač. Mislim, da gospa Guerland že nekaj časa ni bila povsem zdrave pameti.«

Prikimal je. Pri poizvedovanju je to že izvedel.

»Bila je izredno živčna,« sem nadaljevala. »Kadar je govorila, je bila včasih videti, kot bi bledla. Rekli ste, da izbranci usode niso kandidati za samomor. Lahko pa postanejo, če duševno zbolijo. Takrat niso več izbranci. Vendar jih ljudje še naprej imajo za take, vse dotlej, dokler ne zvedo za njihovo bolezen.«

»Mar je bilo tako z gospo Guerland?«

Nisem padla v past.

»Poznali sva se le kot sosedi. Njeni bližnji vam bodo o tem vedeli več povedati.«

Razumel je, da sem se pazila, in da ne bo ničesar izvlekel iz mene. Odnehal je.

»Dobro,« je rekel. »Vprašala ju bova. Vaš predlog ni brezpomemben. To bi bila edina pametna razlaga.«

Dinčavove dolge trepalnice so zakrile njegov plamteči pogled. Skrile so blesk, ki bi lahko izdal njegove skrivnostne misli.

Policist je odvil nalivno pero.

»Ugotovitev identitete je le običajna formalnost...«

»Seveda! sem mirno rekla. »Popolnoma sem vam na razpolago. Dinčav, prinesi moj potni list!«

»Potni list?«

»Tujka sem... kot že veste.«

Vedela sem, da je poizvedoval o meni, preden je prišel sem. Vendar tega ni pokazal.

»Britanska zaščenka?«

»Nisem zaščiten, marveč sem britanske narodnosti. Angležinja, rojena v Indiji.«

»Torej — naturalizirana?«

»Tudi to ne. English born, kot pravimo v kolonijah.«

»Pa vendar ste azijski tip.«

»Moj oče je bil angleški častnik, v službi v Indiji, kjer se je poročil z domačinko. Fizično sem podobna materi.«

»Ali so poroke med Angleži iz dobrih družin in domorodci zelo pogostne?«

»Gospod,« sem zvišeno odgovorila, »besedo ‚domorodec‘ uporabljamo samo za ljudstvo. Pripadniki plemenitih kast se ne imenujejo tako. Moja mati je bila tako plemenitega rodu, da je bila poroka v čast ‚Evropejcu iz dobre družine‘, kot pravite vi...«

Moj sogovornik se je ironično nasmehnil:

»Kolonialni ... odtenki ... so moja slabost. Oprostite mi, gospodična Welton.«

Neslišni Dinčavov korak je zašumel po preprogi. Dal mi je potni list, ki sem ga pomolila inšpektorju:

»Glejte: Nerghiz Welton. Devetindvajset let. Brez poklica. Rojena v Bombayu.«

»Je bil vaš oče protestant?«

»Da.«

»Ali prisege pri svetih brahmanških zapisih kaj pomenijo tudi protestantom?«

»Ne vem, koliko jim pomenijo,« sem rekla z neprikritim prezirom. »Osnovni pogoj moje matere pred

poroko je bil, da bodo otroci vzgojeni v njeni religiji.«

Policista sta vstala.

»Ne ostaja nama drugega, kot da se vam opravičiva, ker sva vas nadlegovala ter da se zahvaliva za vaše izjave.«

»Žal mi je, da ne morem povedati več, kar bi vam lahko koristilo. Morda bo moj namig na duševno stanje pokojnice razpršil skrivnost.«

*

V resnici jo je razpršil.

Raziskava je potrdila mojo domnevo (ali moj predlog). Družina, služabniki in prijatelji pokojnice so povedali, da ni bila normalna.

»Zdi se mi, da se ji je bledlo,« je povedal Raymond Guerland.

»Bila je taka kot mesečnica,« je izjavila sestra gospe Guerland.

»Gospa je bila vedno v oblakih,« je potrdila služkinja. »Sploh ni več vedela, kaj govori.«

»Če je človek govoril z njo,« je pripovedovala hišnica, »niti slišala ni, kar si ji pripovedoval. Ko je nekega dne šla mimo mojih vrat, sem jo poklicala, da bi ji dala pošto. Ni bilo videti, da bi me razumela.«

Vse izjave so se ujemale. Poizvedovanje se je zaključilo z ugotovitvijo, da je šlo za samomor v duševni zmedenosti.

Z GRÜBERJEVE STRANI

»Počakati bo treba,« je rekel Grüber, »tak zaključek ni končnoveljav. Jaz še vedno ne verjamem, da gre za samomor. Še manj, da gre za nesrečo.«

»Nihče ne verjame,« je rekel Narcisse in zvrnil kozarec cinzana, »da gre za nesrečo. Vendar pa je samomor verjeten, ker je ženska zgubila pamet. Ko ni več vedela, kaj dela, je imela okno za vrata ali pa je pozabila, da se človek, če pade s petega nadstropja, lahko ubije. Gre za nenavaden samomor.«

»Ne smrdi po samomoru. Prepričan sem, da gre za zločin. Prepričan pa sem tudi, da je v stvar vmešana Weltonova.«

»Vse kaže prav nasprotno. Weltonova je bila doma, ko je prišlo do samomora... ali krimomora... saj že ne vem več, kako bi rekel. Kako se mislite lotiti zadeve, da bi dokazali zločini? Predvsem pa, kako mislite vmešati Weltonovo? Ko je prišlo do nesreče, pa tudi prej, ni šla iz stanovanja. Sosedje z nasprotne strani so jo videli na oknu.«

»Res je,« je obžalujoče pritrnil Grüber. »Njihove izjave so uradne.«

»In to niso izjave sokrivcev! Če bi jo mogli vmešati v zadevo, bo to lahko storiti. Nihče je ne mara.«

»Treba je priznati, da je zoprna. Zelo lepa, toda zelo zoprna.«

»Ne zdi se mi tako zoprna.«

»Dovolj, da jo vsi sovražijo.«

»To ničesar ne dokazuje. Do tega pride lahko iz različnih vzrokov, vendar pa nimajo ničesar skupnega z značajem osebe. Tujka je. Ljudje ne marajo tujcev. Tudi ženska je, ki je sama. Ljudje še manj marajo ženske, ki so same. Če so lepe, jih sovražijo. To je sovražnik, ki ga je treba potolči. Razen tega pa ne vedo, odkod ima toliko denarja. Davč-

nemu uradu je prijavila, da živi od rente. Včasih je to resnica. Toda ljudje nikoli ne verjamejo.«

»Prav imajo. Če upoštevamo ceno masla, tedaj je rentar predzgodovinska žival.«

»To lahko preverimo.«

»Ter se pri tem spopademo s policijo njene domovine? To nama bo prav rada takoj povedala! Čeprav bi pokazala dobro voljo, ne bi dosti napredovali. Prav lahko je preveriti naraščanje tekočega računa, osnovnih sredstev ali vrednost nepremičnin. Zdaj pa pojdite in precenite premoženje v deželi, kjer vrednost dragih kamnov ne merijo s karati, temveč z grami. Gospodična Welton ima morda v domovini kakšnega bogatega sorodnika. Ta ji je lahko poslal kamen izredne vrednosti. Že na pošti vam potem lahko povedo, da živi od prodaje draguljev.«

»Zahtevali bomo, naj nam pove ime kupca.«

»Ta pa bo, seveda slučajno, že odšel v svoj rojstni kraj nekje v Aziji, kamor Evropejci ne moremo. Lahko, če ima za sodelavce svoje rojake.«

»No, saj ima tudi v Parizu svoj bančni račun.«

»V njeni banki so mi povedali, da nikoli ne jemlje denarja. Včasih pa ga celo prinese. Torej ima druge življenjske vire. In ker ne živi pre-slabo...«

»Moramo verjeti vaši predzgodovinski živali.«

»Nepopravljivi ste. Kakor je na tapeti lepa ženska, jo že začnete braniti.«

»Saj veste, kakšne misli imam ob lepih ženskah. Zakaj bi branil Nerghiz Welton? Saj mi ni dosegli-va. Vendar mi ne gre v glavo, zakaj jo sumičijo, če jo vsa pričevanja rešujejo krivde. Zame je zadeva končana.«

»Zame pa se nadaljuje. Maščeval bom gospo Guerland. Uboge ženske nisem poznal, ko je bila še živa. Toda po njeni smrti sem se trudil, da bi razumel tiste, ki so jo poznali, tako močno sem živel z njenim spominom... da imam svoje mnenje. Gospa Guerland je bila žrtev. Ne vem, kam se je zapletla...«

»Saj se ni zapletla, podla je.«

»...vendar bom odkril, zakaj. Za zdaj vem, da je bila preprosta, nekoliko neumna in zelo dobrosrčna. Moža je oboževala...«

»Vendar se je ta hitro potolažil!«

»...in oboževala je življenje. Mislite, da je prostovoljno zapustila oba? Zakaj pa? Da bi prepustila prostor Weltonovi, ki kot kaže, vdovca precej rada vidi?«

»Vdovec je svoboden.«

»Tako hitro?«

»Morda je njegova izvenzakonska ljubezen obstajala že takrat, ko je žena živela.«

»V tem primeru je imela Weltonova razlog, da bi si želela izginotje njegove žene.«

»Zakon pa ne more kaznovati želja. Lahko scier mislimo, da njena udeležba pri smrti gospe Guerland ni šla dalje od želja, ko pa se ni ganila iz stanovanja niti iz dnevne sobe niti od okna.«

»Kaj pa služabnik? Mar se tudi on ni ganil? So tudi njega videli? Ne, kajne?«

»Služabnik? Le kaj naj bi on počel v vsej zgodbi? On ni dedič gospe Guerland, on ni spal z gospodom Guerlandom. Če bi se s svojim belim turbanom približal oknu, ga gotovo ne bi zamenjali s kom drugim. Veste, kaj bi jaz storil, če bi hotel pahniti gospo Guerland skozi okno? Na glavo bi si posadil bel turban, nato pa bi skočil na na stežaj odprto okno. Vsi očividci bi spoznali njenega služabnika. Medtem pa, ko bi njegov advokat vzel obrambo v roke in si priskrbel prevajalca, bi jaz mirno spal z Raymondom Gerlandom... no, samo govorim tako.«

»Vaš način bi bil zelo dober, če bi hoteli obtožiti služabnika... če bi bil na oknu Guerlandovih kakšen turban. Vendar ga ni bilo.«

»Lahko je bil razoglav. Nihče ga ne bi spoznal. Če nekdo naredi obraz, po katerem ga vsi poznajo, potem se lahko naredi tudi takega, da ga ne bi nihče spoznal. Od njega vidijo samo beli turban. Prepričan sem, da ga sosedje ne bi spoznali, če bi se pojavil brez turbana. Beli turban, to je služabnik gospodične iz petega nadstropja. To je vse. Zadržuje mu, da sname turban, pa ga ne bo nihče opazil, nihče ga ne bi niti spoznal, no, sploh bi ne bil on. Če ni turbana, ni služabnika.«

»Vi se zanimate samo za turban. To bi bilo vse lepo in prav, če bi bil nekdo poleg žrtve s turbanom

ali pa brez njega. Vendar pa ni bilo nikogar.«

»Če gre za zločin, kakor ste prepričani, potem je moral biti nekdo poleg okna.«

»Je zločin, poleg pa ni bilo nikogar. Tu, v tem grmovju tiči zajec. Italijanska kuharica ni imela vzroka, da bi lagala. Kar pa se tiče Nerghiz Welton, ona nama je prisegla pri svetih zapiskih. Pri tem ni mogla lagati. Njeno pričevanje mora va jemati za resnično.«

»S svetimi inskripcijami in Madonno sva že kar dobro opremljena!«

»Kakorkoli že je, kar se tiče Nerghiz Welton, ki je niso videli drugje kot pri oknu, je že izven zadeve.«

Grüber se je nenadoma slabo počutil. Bil je pogumen in realno misleč človek, zato ni poznal tistega strahu, ki ga povzroča verovanje v nadnaravne moči. Zanj ni bilo nerazložljivih skrivnosti, temveč so bile le nerazložljive uganke, ker še niso poznali ali odkrili ključa. Ključiči pa so vedno v svetu realnosti. Zaničljivo se je posmehoval pred sodkom, vražjevernih in nepismenih žensk. V ogorčenje pa ga je spravljalo, če je videl, da so se učeni ljudje predajali spiritističnim sestankom ali če so se zanimali za svojo usodo pri vedeževalkah. Poznal je nekaj pametnih in kultiviranih ljudi, ki so imeli take slabosti ter so bili lahak plen mazačev. Mislil je, da so se ti ljudje, ki so bili v določenih življenjskih okoliščinah sicer normalni, da so se ti

ljudje nagibali k duševnim slabostim in verovali v prikazni, talismane kristalne kroglice. Po njegovem mnenju je bil zakon preveč popustljiv do tistih, ki so živeli — včasih zelo dobro — na račun lahkovernosti ljudi. V čarovništvu je on videl le potegavščino, magijo in laž. To ga je sicer zabavalo, če je šel v cirkus, vendar je vse skupaj imel za nesramno zastrahovanje šibkih duhov in izsiljevanje ljudi, ki so zašli v krizo.

Prvič v življenju pa je zdaj začutil, da kroži okoli njega nekakšna neznana in zastrašujoča prisotnost, nevidna in neslišna, ki pa nima imena v vsakdanjem jeziku.

Trudil se je, da bi se uprl. Njegova narava in njegovo pričevanje sta se upirala preživelim ostankom srednjeveškega vražjeverja.

»Vendar so dežele,« je pomislil, »kjer je še vedno nekaj srednjeveškega.«

Skrivnostni vzhod. Najbolj tuj del sveta. Dežele, kjer so raziskovalci naleteli na pojave, ki si jih niso mogli razlagati. Dežela skrivnostnega »snežnega človeka« ...

»Predzgodovina,« si je ponavljal Grüber, »v primerjavi s tem je bil srednji vek šele včeraj.«

Na njegovem čelu so se pojavile znojne kaplje. Lotevala se ga je vrtoglavica. V tistem delu sveta je bilo zanj vse vrtoglavo. Vrtoglavica časa. Vrtoglavica prostora. Dežela skrivnosti. Dežela Nerghiz Welton.

Grüber je mučno dihal. Narcisse ga je radovedno pogledal.

»Če vas zaradi tiste gospodične iz petega nadstropja muči mora...«
... Dežela, kjer se mora tudi uresniči...

»...bo bolje, če spijete kozarček aperitva. Tiste ženske ne boste zgrabili. Zmuzne se vam iz rok kot kača.«

»Kača?«

Konec. Spet je normalno zadihal. Magije in čarovništva ni bilo nikjer več. Dežela, kjer je bilo toliko skrivnosti, je tudi domovina najbolj strupenih kač. Krotilci kač...

»To imam raje!« je rekel Grüber.

Nikoli ni bila misel na strupeno kačo tako pomirljiva. Naj bodo kače še tako grde in še tako strašne, vendar ne bi mogli trditi, da sodijo v okultne vede. Zoologija, vsi vemo, kaj je to. Zoologija se sicer lahko ukvarja z ostudnimi in nevarnimi živalmi, vendar tam ni skrivnosti.

»Pa smo spet v svetu spoznanj,« je rekel Grüber, ki ga ta misel še ni zapustila.

»V kakšnem svetu?«

»V svetu psov, mačk, rib in kač.«

»Vas večkrat takole prime?«

»Narcisse, kdo bi lahko bil pred odprtim oknom, dovolj nizek, dovolj blizu tal, da bi bil lahko neviden in tako strašen, da bi povzročil smrt?«

»Povedali ste: akrobat. Ti so dovolj spretni, da telovadijo na trapezu in dovolj gibčni, da se plazijo po tleh.«

»Res je bilo nekaj, kar se je plazilo po tleh. Vendar pa ni bil akrobat.«

»Mislite? Na truplu ni bilo sledu zastrupitve. Lahko pa obstajajo kače, katerih pik je smrten, vendar pa se ne vidi, če ga iščete. Ne vem. Morda bo preiskava ugotovila, da je bil v krvi gospe Guerland strup, ki ga je nekdo prinesel iz Azije.«

»Tudi če strupa ne bodo našli, to ne izključuje tega, da ne bi bila kača uporabljena kot orožje zločina. Lahko se je gospa Guerland ustrašila, če je videla kačo, ki se je plazila po tleh. To je bilo dovolj, da je izgubila ravnotežje. Mogoče jo je sama nastavila. Videli smo primere, ko so si ljudje sami izbrali tako smrt, ki bi bila manj strašna od druge. Pa to niso bili taki ljudje, kakršna je bila gospa Guerland. Veliki letalec iz zadnje vojne Raoul Lufbéry se je zgrozil, ko je videl zогlenela trupla letalcev. Bil je junak, ki se ne bi bal smrti, vendar se je bal take vrste smrti. Prisegel si je, da ne bo nikoli tako končal. Držal je besedo. Ko je njegovo goreče letalo strmoglavilo, je skočil iz njega brez padala. Raztreščil se je na tleh, samo da ne bi zgorel. Gospa Guerland se je raztreščila na tleh, samo da je ne bi pičila kača.«

»Kača ni sama prišla h Guerlandovim.«

»Prenos sploh ni bil težaven. Služabniku ni bilo treba iti mimo okna, da bi spustil kačo v sobo.«

»Nekoliko dvomim v poslušnost te vrste živali. Ne delajo po ukazih. Služabnik bi lahko umrl, še preden bi šel čez hodnik.«

»Kače ubogajo na določene ukaze. Tisti, ki jih ubogajo, se imenujejo

krotilci kač. Služabnik je iz dežele, kjer je krotilcev kač dovolj.«

»Vsa ta zmešnjava naju spravlja s prave poti. Povejte mi raje o poštem gangsterju z brzostrelko v roki. Če bi bilo tako, bi vsaj vedeli, kako naj delamo. Ta vaša zgodba o strupeni kači ...«

»Priznajva ji tole: v tej zadevi kača le ni najbolj strupena.«

»Kar se mene tiče ...«

Prijel je za kozarec s cinzanom. Zanj je pitje pomenilo toliko kot za druge ljudi umivanje rok.

»Narcisse,« je nenadoma rekel Grüber, »ali vas ni presenetila popolna sprememba v načinu življenja gospodične Welton potem, ko je umrla gospa Guerland?«

»Take stvari se lahko pripetijo vsem dekletom. Niti ni treba imeti sosed, ki padajo skozi okna.«

»Vendar je naključje prav smešno. Smrt gospe Guerland je povsem spremenila življenje gospodične Welton že naslednjega dne.«

Z NERGHIZINE STRANI

Moje življenje se je spremenilo že naslednjega dne.

Raymond Guerland se je poročil iz ljubezni. Če bi bila njegova žena umrla v normalnih okoliščinah, bi bil morda neutolažljiv.

Vendar pa so okoliščine, ki so obdajale njeno smrt in so se pojavile še pred njo, precej spremenile njegova čustva.

Gospa Guerland se je zadnje čase zelo spremenila, tako da je bil njen mož naveličan življenja z njo.

Kar je delala in govorila, je bilo v nasprotju z zdravo pametjo. Zgodilo pa se je tudi, da je molčala cele ure, bila povsem odsotna, tako da celo ni slišala, če ji je mož kaj rekel.

Ponoči je večkrat vstajala ter kar naprej hodila, ne da bi kaj videla.

»Njen samomor me ne preseneča,« mi je povedal Raymond Guerland. »Niti ne način samomora. Okno jo je privlačilo. Njeni nezavedni koraki so jo vedno vodili k oknu. Vstajal sem, hodil za njo in pazil, da ne bi njena mesečnost končala z nesrečo. Prav tako nesrečo, do kakršne je potem prišlo. Bilo je strašno. Mora, kakršne si niti ne predstavljate.«

Njeno stanje se je slabšalo iz dneva v dan Raymond je pomislil, če je morda ne bi dal zapreti v psihiatrično kliniko.

Nekoč mi je o tem govoril.

»Če jo boste dali zapreti,« sem mu odgovorila, »boste navezani na norico prav do konca njenega življenja. Zakon prepoveduje ločitev od umobolnih.«

Na to ni pomislil. Bil mi je hvalen, da sem jaz pomislila na to.

Pozneje mi je o tem spet govoril:

»Zaradi vas nesrečna ženska ni bila zaprta.«

Povesila sem pogled:

»Danes me zaradi tega peče vest. V kliniki se ne bi mogla ubiti.«

»Strašno je govoriti o tem,« je odvrnil, »vendar je bolje tako. Pri tem ne mislim samo nase. Mislim nanjo. Si lahko zamislite življenje

norice v kletki? To je strašno. Smrt je več vredna. Nesrečnica ne trpi več.»

Hitro sem dvignila oči in jih uprla vanj.

»In vi, Raymond, ali vi trpite?«

Ni odgovoril. Moj pogled ga je prisilil, da je pogledal v stran. Prekmalu je še bilo, da bi o tem govoril. Še premalo časa je bil vdovec. Vendar sem vedela, da se bo kmalu zgodilo. Ni se boril proti privlačnosti, ki ga je nezadržno vodila k meni. Vsak večer je prišel čez hodnik in dolge ure presedel na preprogi, kar je zdaj že močno vzljubil. Vzljubil je tudi moje pijače in slaščice, občudoval je umetnost moje domovine.

Potem pa je prišel večer, ko mu ni bilo treba več hoditi čez hodnik. Nastanil se je pri meni.

Odločila sva se, da bova hodnik prezidala, da bi tako združila obe stanovanji, ko bova poročena.

Poroka je bila določena za čim bližji datum, takoj ko bo minil spodoben čas za žalovanje.

*

Z Raymondom sem spoznala omamno srečo. Ljubila sem ga goreče, kot je bilo to značilno za naš rod, ker je strast sinonim fanatizma.

Vračal mi je ljubezen, kot mu je to dovoljeval njegov temperament. Seveda, ljubil me je, vendar je bilo v njegovi ljubezni nekaj strahu.

»Včasih pridejo trenutki, ko se te bojim, Nerghiz. Imam občutek, da objemam neznanko. Skrivnostno in strašno neznanko.«

»Tudi če bi bila strašna... ne bi bila do tebe, ker te obožujem.«

Obrnil se je stran.

»Ne glej me tako!... V tvojih očeh je toliko stvari... toliko stvari, ki jih ne razumem... in ki me spravljajo v strah...«

Prijela sem ga za glavo ter ga prisilila, da me je gledal.

»Raymond! Ne govori neumnosti. Pogledaj mi v oči! Mar bereš v njih kaj drugega kot mojo neizmerno ljubezen?«

»Da, res je,« je v zadregi odgovoril.

Dejansko je bilo res. Gledala sem ga preprosto, brez moči ali skrivnosti. To je bil pogled sužnje, ki je izgubila svojo moč pred gospodarvo. Pogled zaljubljenke, kateremu se ni mogel upreti noben zaljubljenec.

In Raymond se mu ni upiral. Pozabil je na svoje težave. Obupno me je pritiskal na prsi, me poljubljal, da sem izgubljala sapo. Ko pa so bile njegove želje potešene, se je spet vznemiril.

Ni bil srečen.

»Čutim skrivnost, ki ji ne pripadam, vendar pa mislim, da je strašna.«

»Raymond, v mojem življenju ni ničesar drugega kot ljubezen do tebe.«

Tudi to je bilo res.. Zaradi njega sem se odrekla svoji dejavnosti.

*

Pisala sem Frédéricu Goldsternu in ga prosila, naj ne računa več na moje sodelovanje.

Vztrajal je. Odklonila sem.

Zgradil mi je zlate mostove. Vseeno sem odklonila.

Tedaj je potrkal na moja najboljša čustva. Dokazoval mi je, da nimam pravice prikrajšati človeštvo za dobra dela, ki sem jih sposobna opraviti. Vseeno sem odklonila.

Nisem hotela, da bi Raymond Guerland, ki je bil zdaj moj mož, zvedel, kaj sem delala.

Ko mu je zmanjkalo skoraj vseh dokazov, je Frédéric Goldstern dejal:

»Za tiste, ki so se vam zaupali, pomeni vaša odločitev katastrofo. Zame pomeni razvalino. Vendar nisem tako vztrajen zaradi lastnih koristi. Ne delam za denar.«

»Seveda, ker ga imate dovolj. Z milijoni, ki sem vam jih zaslužila, ste dovolj bogati, da se lahko umaknete.«

»Sploh ne gre zame. Denarja nimam za tako pomembnega, da bi vas nadlegoval zaradi njega. Mislite na druge, Nerghiz. Če se ne boste znova odločili za sodelovanje z menoj, bodo vsi tisti, katerim ste bili dobrotnica, prepuščeni obupu.«

Razgovor me je vznemirjal. Frédéric Goldstern je znal govoriti tako, da je priklenil človeka nase. Treba je bilo odločno končati:

»Poslušajte, Frédéric, dosti dobrega sem storila drugim. Naposled imam pravico, da živim tudi zase. Poročila sem se iz ljubezni. Ves svoj čas mislim posvetiti možu.«

Šlo je za drugo stvar, kar pa ga ni brigalo. V resnici nisem hotela

povedati, da Raymond ni vedel za tisto, kar sva delala z Goldsternom.

»Prepričan sem, da bo vaš mož razumel,« je rekel Frédéric. »Govorite z njim.«

»Ne,« sem ga odločno prekinila.

»Potem pa,« je lahkotno dodal, »bom sam govoril z njim.«

»Ne!« sem zakričala. »Ne, Frédéric, tega ne boste storili. Prepovedujem vam.«

»Nerghiz! Kaj pa vam je?« je presenečen vprašal. »Saj ne zahtevam od vas nič slabega. Narobe. Mož vas lahko samo podpira in občuduje.«

Ni se bilo moč umakniti. Odločila sem se, da mu priznam, da Raymond ni vedel ničesar.

»Moj mož nikoli ni vedel, kaj sem delala. In mislim, da tudi zdaj še ne ve. Prav tako ne ve, da ste vi na svetu... No, ve, da ste na svetu, saj ste slavni. Vendar pa on ne ve, da sem vas poznala niti ne ve natančno, kaj delate. Ne maram, da bi zvedel.«

Frédéric Goldstern je bil omamljen.

»Kako čudno se obnašate! Kdo drug bi bil ponosen in bi se bahal, če bi bil na vašem mestu. Skrivajte se, da vam ne bi bilo treba opravljanje zvišenega poslanstva za vas in za druge hkrati, kot se nepošteni ljudje sramujejo opravljanje sramoten poklic. Vendar pa vi, vi nimate razloga za to...«

»Ne vztrajajte, Frédéric. Lahko imam razloge, za katere ne veste.«

»Povejte mi jih. Videli boste, da se bo vse lepo uredilo.«

»Imam razloge, za katere vam ni treba vedeti. Potem pa, taka je moja volja. Zame je to zadosten razlog.«

»Ne, kajti dobrotnica se mora dati tistim, ki zaupajo vanjo.«

»Svobodna sem.«

»Ne, ker ste nenadomestljivi. Slo-ga ustvarja sveta dela.«

»Nisem vojak. Nikomur ničesar ne dolgujem. Ne vztrajajte več.«

»Več kot vojak ste. Potrebna sva vsem, ki jim lahko pomagava. Vztrajal bom.«

»Nikamor ne boste prišli.«

»Vedno pridem do cilja.«

»Jaz tudi.«

»V takih razmerah...«

»Bolje je, da se ne prerekava.«

»Ne, Nerghiz. Ko ste me prekinili, sem hotel povedati nasprotno: v takih razmerah je povezava med nama nepremagljiva sila. Ne iščem vojne. Gre za dogovor.«

»Ne more biti možnega dogovora med dvema strankama, ki ostane vsaka na svojem položaju.«

Spomnila sem se stare legende iz moje domovine: Nekoč je živela tako hitra lisica, da je noben pes ni mogel ujeti. Nekoč pa je živel tudi pes, ki mu nobena žival ni mogla pobegniti, tako hiter je bil. Nekega dne je pes srečal lisjaka. Beg se je začel.

Ko so mi pestunje pripovedovale to zgodbo, so jo vedno končale s temle:

»Lov je trajal dolgo, zelo dolgo, še danes traja.«

Ko sem bila majhna, me je zelo zanimalo, kako se bo končal beg.

Nestrpno sem pričakovala naslednjega dne, ki naj bi prinesel konec. Vedno znova sem zahtevala, naj mi povedo zgodbo od začetka, vendar se je vedno končala na isti način. Sploh se ni končala.

Čas je tekel. Vedno sem čakala konca dvoboja, da bi videla, kdo bo zmagovalec.

Minilo je še več časa in razumela sem, da ni ne zmage ne poraza. Bila je večna bitka. Lisica in pes sta bila ustvarjena za zmago. Toda zmaga enega je zahtevala poraz drugega. Problem ni imel rešitve.

Za meseci so minila leta, postala sem odraslo dekle, pes in lisica pa sta mi še vedno bila v spominu. Mislila sem, da je šlo za prisposodbo, da bo dirka trajala, dokler ne bosta oba tekmece izčrpala svojih moči, in dokler ne bosta oba hkrati umrla, prav takrat, ko bi pes skočil na lisico ter mrtev padel na mrtvo lisico. To je bil edini možen konec brezkončnega bega. Pes bi lahko ujel lisico, saj bi moral zmagati, toda lisice ne bi mogel nikdar ujeti, dokler bi bila živa, ker je ni bilo moč premagati.

To je bil edini konec, ki se mi je zdel ugoden za usodo obeh tekmecev, vendar pa me ni zadovoljil. Zdelo se mi je nemogoče, da bi bila smrt zmaga. Smrt je lahko zmaga le za tistega, ki jo hoče, za tistega, ki ima nekaj od tega. Zaradi asociacije teh misli sem pomislila najprej na gospo Guerland. Njena smrt je bila zame zmaga, ker sem jo hotela in ker sem imela od tega koristi. Vendar če sem bila jaz pes, ona

ni bila lisica. Igra ni bila enakovredna. Pomislila sem tudi na Frédéric Goldsterna in nase. Bila sva lisica in pes. Kako se bo končala tekma? Z dvojno smrtjo, ki ne bi bila zmaga za nobenega. So bitja, ki se ne smejo srečati. So usode, ki se ne smejo križati. V tekmi se ne bi nikdar smela pomeriti lisica in pes, niti Frédéric Goldstern in Nerghiz Welton.

»Ali premišljuje, Nerghiz?«

Glas Frédéric Goldsterna me je neprijetno presunli. Zaslišala sem ga nenadoma, po dolgem molku, morda je premišljeval, kako bi me ukrotil. Njegov glas bi mogoče pretresel ljudi. Vendar se jaz nisem znala tresti. Takih reakcij ali oblik občutljivosti nisem poznala, kakor tudi mnogih drugih ne.

»Povejte, Nerghiz, ali premišlujete?«

»Ne.«

Zdel se mi je presenečen in nekaj časa me je pozorneje opazoval. To je bilo brez pomena. Vedela sem, da mojih čustev ni moč razbrati na obrazu. Bila sem popolna gospodarica svoje mimike.

»Zakaj naj bi premišljevala? Ni mi treba premišljevat. Odločila sem se že.«

»Zgodi se, da se človek premisli.«

»Meni ne, pa tudi ne v takih primerih.«

»Govorila bova še o tem.«

»Rezultat bo isti. Odgovora ne bom spremenila.« Tokrat se je uklonil, vendar je prihajal dan za dnem. Bila sem neuklonljiva.

Z GRÜBERJEVE STRANI

Za Grüberja je bila smrt prve gospe Guerland še vedno nerazložena.

Analiza ni odkrila niti sledu strupa v truplu žrtve, razen tega je mikroskopski pregled tal v stanovanju pokazal negativen rezultat. Noben plazilec se ni dotaknil parketa, ki še ni bil očiščen, saj je bila soba še zapečaten, ko so prišli strokovnjaki, da bi jo pregledali. Tako je bilo treba odvreči hipotezo, da bi smrt zakrivila kača, edino hipotezo, ki je imela nekaj skupnega z nadnaravnim.

Grüber je bil prepričan, da gre za umor. Vendar so vsa znana dejstva, vse, kar je bilo mogoče ugotoviti, vse, kar je bilo konkretnega in kar se je dalo preveriti — vse je odločno zavračalo to verzijo.

Dosegel je, da zadeve še niso odložili, to pa je bilo tudi edino, kar je dosegel.

»Samo da gre stvar naprej...«

Zadeva še ni bila odložena, temveč začasno zaprta v mapo, iz katere je morda ne bi nikdar potegnili na dan.

»Torej gre stvar začasno naprej,« je izjavil Narcisse.

Dogodki so mu dali prav. Ali bolje rečeno, sploh ni bilo nobenih dogodkov.

Minili so tedni, potem meseci, ne da bi prinesli nove elemente, ki bi lahko osvetlili zadevo z druge strani, kot so jo že poznali.

Grüber ni nič manj pazil na zakonca Guerland.

»Prepričan sem, da se bo še nekaj zgodilo. In vendar ne morem ničesar storiti. Če bi hotel prepričati morilcu, da bi spet kaj storil, bi moral osvetliti skrivnost, ki obdaja smrt prve gospe Guerland.«

To je bilo grdo. Megla, ki ga je obdajala, ga je silila, da ni mogel ničesar storiti, ko je čakal na nov udarec, ki pa ga je predvidel. Čutil je smrtno nevarnost, ki je krožila po petem nadstropju te hiše. Nihče ni mogel storiti, da bi zaščitil tistega ali tiste, ki so bili v nevarnosti. Zanj niso imeli ne imen ne obrazov. Treba je bilo čakati dogodkov.

Dogodka, ki bi rešil uganko prvega umora na račun drugega.

»Ne bomo vedeli na kakšen način je umrla gospa Guerland, dokler ne bo kakšna druga oseba umrla na isti način.«

»Torej nama ne preostane drugega, kakor da zamreživa vsa okna v petem nadstropju,« je rekel Narcisse, ki ni bil tako vznemirjen kot Grüber. »Tako ne bo nihče umrl na isti način.«

»Šalite se. Napredujeva. Ne prerokujem, da bo druga žrtev padla skozi okno. Trdim samo, da nas bo njena smrt poučila, na kakšen način dela morilec. Na nesrečo bo takrat prepozno, da bi rešili tistega ali tisto, ki bo igral pasivno vlogo v tem prikazu. Imela bova ključ skrivnosti, ki pa naju bo stal človeško življenje.«

Grüber se ni še nikoli počutil tako mučno nemočnega.

»Biti prepričan, da se bo krvava igra nadaljevala, ter pri tem nemočno čakati, to je dovolj, da človek pobesni.«

Nič. Nič se ni dalo storiti. Ničesar se ni dalo oprijeti. Grüber se je zaletaval v neoprijemljivo.

»Edino, kar je gotovo, je to, da način ni vsakdanji. Tudi orožje zločina ne. Kar se tiče morilca...«

Nevidno orožje. Neznana metoda. Morilec, ki je prikazen.

Ves čas, ko se je Grüber ukvarjal z drugimi zadevami, je bil na tekočem z vsem, kar se je dogajalo pri Guerlandovih. Izpustil ni niti najmanjših podrobnosti, takih, ki na videz niso imele nobenega pravega odnosa s smrtjo prve gospe Guerland.

»Človek nikdar ne ve, kako bodo ti odnosi pomembni, če pride do novega dogodka.«

»Medtem pa vseeno ne napredujete,« je rekel Narcisse, »ker ste prepričani, da tako dolgo ne boste ničesar zvedeli, dokler se ne bo zgodilo nekaj novega. Ko pa se bo nekaj zgodilo... takrat bova gotovo vedela, da gre za umor.«

»Mislim, da bo 'nesreča'.«

»Tudi to se bo zvedelo. Nesreča iste vrste, v isti hiši ne bo šla mimo neopažena.«

»Seveda. Zvedela bova... ko bo že prepozno, da bi kaj koristnega ukrenila.«

»Kakor koli že, je povsem brez koristi, da se že vnaprej vznemirjate, ker ne morete ničesar storiti. Kaj vam koristi, če imate kar na-

prej v glavi zadevo Guerland-Welton?«

»Pač,« je rekel Grüber, »nekaj mi le koristi. Natančneje: zvedel sem nekaj, kar mi bo morda prišlo prav. Sicer še ne vem, kakšno zvezo bo to imelo s smrtjo prve gospe Guerland. Vendar pa je to nekaj zelo zanimivega.«

»Za kaj gre?«

»Za dohodke nekdanje gospodične Welton. Za njeno osebno premoženje, kakor pravite vi.«

»Torej?«

»Izginilo je, njeno ,osebno premoženje', odletelo je, izbrisano je. Ni ga več.«

»Tudi take stvari se dogajajo. Celilo ljudem, ki jim dobro gre.«

»So tudi stvari, ki se pripetijo ljudem, ki jim gre dosti manj dobro: da imajo grde vire dohodkov. Če človek živi sam, lahko mirno in prikrito ureja svoje drobne zadeve. Na videz je nekdo, ki mu gre zelo dobro... Takrat, ko ne dela. Ko pa se človek poroči, se vse spremeni. Vse nočne ure in veliko dnevnih ur imajo pričo. Ni mogoče najti načina za dvojno življenje. Dohodki gospodične Welton, ki je brez poklica, so prenehali obstajati tistega dne, ko je začela živeti z Raymondom Guerlandom.«

Pomolil je Narcissu list papirja, na katerem je bilo nekaj števil:

»Vidite: v prvi rubriki je davčna prijava moževih dohodkov, sicer popolnoma pravilna prijava. Raymond Guerland ni goljufal davkarije... Tale druga številka pa predstavlja približno življenjske stroške zakon-

skega para. Približno in resnično. Vse je preverjeno. Stanarina, dobavitelji, počitnice, na začetku je celo račun iz draguljarne. Raymond Guerland je še imel denar.«

»Mar ga nima več?«

»Potem ko se je drugič poročil, je precej jemal iz banke. Njegov bančni račun je že izčrpan. Živita od tistega, kar zasluži, to se pravi, dosti manj udobneje kot prve čase.«

»Zadovoljen bi bil s tem! Saj precej dobro zasluži!«

»Ne toliko, če primerjamo, kako živita. Komaj je dovolj.«

»Ko je bila živa še prva žena, je veljal za bogatega.«

»Bil je. Človek je vedno bogat, kadar dohodki presegajo izdatke. Njegovi dohodki se sicer niso zmanjšali. Toda stroški so se občutno povečali. Plačati je treba dve stanovanji namesto enega, ker je nekdanja gospodična Welton obdržala tudi svoje. Zdaj imata ves hodnik. Dva avtomobila namesto enega. Prva gospa Guerland je bila zadovoljna z moževim. Druga je obdržala tistega, ki ga je imela pred poroko.«

»To je njena stvar. Pa tudi stvar bedaka, ki plačuje.«

»Je pa tudi najina stvar.«

»Saj ne bova midva plačevala.«

»Drži, vznemirja me prav plačevanje. Kdo je plačeval pred Raymondom Guerlandom? Nerghiz Welton je pred poroko razkošno živel. Prav tako kot potem. Nič novega ni zahtevala, obdržala je samo tisto, kar je že imela, ko je bila sama. Zdaj plačuje Guerland. Kdo je plačeval prej?«

»Sama, brez dvoma...«

»S kakšnim denarjem? Ne s tistim, ki ga je imela v banki, zakaj denar je samo vlagala, nikdar pa ga ni jemala ven.«

»Morda je imela bogatega starca.«

»Ni take vrste ženska.«

»Drži. Vendar ne vidim druge rešitve.«

»Rešitev ni vidna s prostim očesom.«

»Potrebovala bi mikroskop...«

»Nerghiz Welton je imela dohodke. Neprijavljene dohodke, toda precej velike. Po poroki jih nima več.«

»To ne izključuje osebnega premoženja,« je rekel Narcisse. »Premoženja, ki nekoč preneha rasti. Nerghiz Welton se je lahko delala, da je bogata, samo da bi dobila v past naivneža, ki bi izboljšal njeno finančno stanje s poroko. Guerland je prišel o pravem času... To se pravi, v slabem času... ko je bila že pri koncu. Prijel je za vabo. Ne bo prvi, ki se mu je kaj takega pripetilo. Tudi zadnji ne.«

»Ni tako neverjetno. Vendar čutim, da je za tem nekaj drugega.«

»Tudi to bova nekega dne morda zvedela.«

»Ko bo že prepozno, da bi rešila človeško življenje.«

»Kako to povezujete?«

»Prepričan sem, da se vse to resnično povezuje.«

Z NERGHIZINE STRANI

Dinčav se je naučil novega francoskega stavka. Namesto »gospo-

dična je šla ven«, je rekel »gospa je šla ven«.

Ob ta odgovor so se nenehno zadevala prizadevanja mojega nekdanjega sodelavca.

Nekega dne Frédéric ni naletel na Dinčava temveč na Raymonda, ki je odgovoril:

»Ostanite pri telefonu, prosim. Poklical bom ženo. Kdo kliče?«

»...«

»Gospod Goldstern,« je ponovil Raymond in mi pomolil slušalko.

Spreletel me je leden srh. Vedela sem, da bi bil konec moji sreči, če bi Frédéric Goldstern govoril z mojem.

Prijela sem slušalko, ter se odločila, da bom končala to preganjanje:

»Frédéric,« sem suho rekla, »prepovedala sem vam, da vztrajate.«

»Primer je preveč resen, da bi spoštoval to prepoved. Gre za življenje ali smrt. Če se boste upirali, bo to zločin.«

Beseda me je presunila, vendar nisem popustila.

Odložila sem slušalko brez kakršne koli razlage.

Raymond je bil presenečen.

»Nisem verjel, da si sposobna tako grobo govoriti. Vsak dan odkrijem na tebi nekaj novega...«

Tako! Tega sem se bala. Tako je prišlo do sumničenj, ki so se nabirala kakor oblaki pred nevihto. Raymond je torej »odkril« nekaj, česar si ni mislil. Kje se bo ustavilo to odkrivanje? Če človek začne na tak način, potem ne odneha. Šel

bo do konca. Dokler ne bo vsega zvedel.

Oblak se je grozeče bližal. Kdaj bo pričel grmeti name?

Vse bi bilo odvisno od tega, če bi Frédéric Goldstern molčal. Pred očmi mi je bil samo en način, da bi to dosegla.

»No, Nerghiz, zakaj mi ne odgovoriš? Kdo je ta tip?«

Možev glas mi je trgal srce. Kako bi me sovražil! Kako bi mu vzbužala grozo, če bi vedel!

Odločila sem se, da ne bom popustila pred nobeno stvarjo, samo da on ne bi česa zvedel.

»Odgovori, Nerghiz.«

»Vztrajaš?«

»Zahtevam.«

»No... Če že zahtevaš... to je moški, ki mi je dvoril preden sem se poročila s teboj.«

»Stavil bi, da je bilo tako! Da je tako predrzen, ko ve da si poročena? Kar poskusi naj se prikazati... sprejel ga bom s krepko brco!«

Samo tega mi je bilo treba!

Za moža pa zadeve še ni bilo konec:

»Da si upa telefonirati na dom! Gotovo si ga vzpodbudila k temu.«

»Ne, Raymond, prisegam ti, da ni tako.«

»Nerghiz, devetindvajset let ti je bilo, ko sva se zaljubila. Nisi bila več otrok. Lepa kot si, si imela gotovo dosti kavalirjev. Nimam pravice, da bi ti to očital. Bila si svobodna. Vendar hočem zvedeti resnico: ali je bilo kaj med tem moškim in teboj?«

Čutila sem, da mi ne bo verjel, če bi tajila. Bolje je bilo, če bi mu dala verjeti v flirt, ki bi pomiril njegovo radovednost. Ne bi šel dalje. Morda bi mi zaigral prizor... Morda tudi ne, saj sem bila res svobodna, preden sem bila njegova... in lahko bi še rešila svojo srečo.

»No, da flirt je bil, uganil si. Vendar je bilo vse skupaj nepomembno.«

Laž je nekaj veljala, ker moj mož ni nikdar videl Frédérica Goldsterna, starca brez telesa, ki je živel samo za študij in svoje poslanstvo.

»Raymond prisegam ti pri svetih zapisih, da nisem nikoli ljubila nikogar pred teboj. Bil si moja prva ljubezen, to sam dobro veš.«

»Da, da,« je naveličano odgovoril ter vzel rokavice in klobuk.

»Greš ven?«

»Da, nekaj ni v redu.«

»Kaj?«

»Ne morem natančneje povedati. Čutim, da gre za nekaj drugega kot za tisto, kar si mi povedala.«

»Ne.«

»Pač, nekaj mi skrivaš. Vznemirjen sem. Moram se znebiti teh misli. Grem na sprehod.«

»Ne maraš, da grem s teboj?«

»Sploh ne!«

Pognal se je k vratom, skoraj tekkel je, samo da ne bi vztrajala, da grem z njim.

Obrnil se je na pragu, ker se je spomnil, da mi je pozabil reči nasvidenje.

»Nasvidenje, dragica,« je naglo rekel. »Pridem zvečer.«

Zaloputnil je vrata. Prvič se je dogodilo, da je šel moj mož ven, ne da bi me poljubil.

Moj strah je bil upravičen.

Najina ljubezen je bila še vroča. Ni pa bila več nedotaknjena. Morda tudi ni bila več trdna. Strup je pričel svoje delo.

Planila sem na hodnik, misleč, da Raymond čaka na dvigalo. Ni ga bilo več. Šel je peš, ker se mu je mudilo, da bi bil čimprej stran od mene.

Tisto, česar sem se bala, se je pojavilo. Preteklost je že začela razdirati srečo.

Nisem našla dovolj krepkih besed, da bi preklela Frédérica Goldsterna. Dala bi sto tisoč glav Frédéricov Goldsternov za en sam Raymondov nasmeh. Po licih so mi tekle solze, prvič v mojem življenju. Vedno sem mislila, da ne znam jokati.

»Si nesrečna, gospodarica?«

Divje oči mojega služabnika so bile uprte vame, kakor so oči udomačene zveri uprte v krotilca. Tudi on bi dal sto tisoč glav Frédéricov Goldsternov, samo da bi videl, da sem se razveselila.

Stegnila sem tresočo roko, da bi pobožala rjavo lice!

On me je razumel. Poznal je vse moje obraze. Služil je Nerghizi Frédérica Goldsterna. Vsak dan je videl Raymondovo Nerghiz Guerland.

Njegov razumevajoči in tako zvesti pogled mi je dobro del. Olajšanje ni dolgo trajalo. Končalo ga je zvonjenje.

»Ali naj odprem, gospodarica?«

»Da.«

»Kaj pa, če je on?«

»Vseeno. Končati je treba.«

Njegove oči so se grožeče zablistale. Tiho je odhitel proti vratom. Minuto pozneje je privedel v sobo Frédérica Goldsterna, ne da bi ga prej najavil.

Napadla sem:

»Zasledujete me celo na domu, čeprav veste, da ne maram več...«

Ni mi pustil časa, da bi končala.

»Ah! Nerghiz! Ne gre več za svetovljanstvo ali za protokol. Gre za človeško življenje.«

»Pa jaz? Kaj jaz nisem vredna življenja? Mar nimam pravice, da delam, kar se mi zdi dobro?«

»Ne, če lahko ura vašega življenja razkreči kremplje smrti. Samo vi imate to moč. Primer je brezupen.«

»Kaj mi mar.«

»Če boste odklonili, boste imeli na vesti smrt.«

»To zadeva mojo vest in mene. Na noben način pa to ni vaša stvar.«

Razburjenje je njegov asketski obraz obarvalo z vročično rdečeco. Še nikoli ga nisem videla tako vznemirjenega.

»Nerghiz, ne spoznam vas več. Zdi se mi, da skozi vaša usta govori tujka.«

»Nič se ne motite. Res je tujka. Tujka, ki vas ne želi poznati.«

»Vsaj razložite mi.«

»Ni mi treba.«

»Bila sva družabnika.«

»Brez pogodbe! Svobodna sem.«

»Kaj naj bi počel s pogodbo?«

Vendar sem mislil, da je vaša beseda prav toliko vredna kot podpis.«

Te besede so povzročile, da sem mu razložila, kar je hotel:

»Za nobeno stvar na svetu ne bi hotela, da bi moj mož zvedel, kaj sem prej delala. Ko bi prišla domov, vsa izčrpana, bi moral biti slep, da ne bi razumel, da se je pripetilo nekaj izrednega. Ne maram izzivati njegove radovednosti. Ne maram, da bi mi zastavljal vprašanja, na katera ne bi mogla odkritosrčno odgovarjati. Ne maram mu lagati.«

Prijazen nasmeh je prepodil tesnobo z njegovega nagubanega obraza. Bil je prizanesljiv nasmeh, ves žareč. Tako so se morali smehljati apostoli in misionarji.

»Saj ni to, Nerghiz?«

»Povedala sem vam.«

»Toda jaz sem mislil, da ni tako resno. To se da zelo lepo urediti.«

Tako je bilo tudi moje mnenje. Dejansko bo treba to urediti. Vendar ne tako, kot je on mislil.

»Pustite mi, naj govorim,« je nadaljeval. »Uganil sem vzrok, ki vas ovira, da bi govorili z gospodom Guerlandom. Skromnost, kajne? Sramežljivost zaradi vaših dobrih dejanj? Bojite se, da bi bili podobni bahaču? To čustvo vam je v čast, vendar bi postalo nevarno, če bi bilo vzrok za trmo, ki bi imela za posledico številne žrtve. Takole vam predlagam: ne povejte ničesar vašemu možu, če vam je nerodno. Jaz bom govoril z njim.«

Frédéric Goldstern je bil neke vrste navdahnjenca. Vedela sem, da

mu nobena stvar na svetu ne bo preprečila, da bi ne posegel vmes, kadar bi menil, da bi njegova naloga narekovala tak poseg.

Ubogi Goldstern! Tako rada sem ga imela. Do konca sem se bojevala, da bi ga rešila. Njegova trma je onemogočila rešitev. Čeprav mi je bila ta žrtev zelo mučna, sem na posled popustila. Naredila sem se, da sem se uklonila.

»Dobro. Lahko storite kar hočete.«

Njegove oči so se žareče zasvetile. Objel me je in me očetovsko poljubil.

»Hvala, Nerghiz. Znova sem vas našel. Vedel sem, da lahko računam na vas.«

S tesnobo v srcu sem ga spremila na hodnik in poklicala dvigalo.

»Kdaj lahko govorim z gospodom Guerlandom?«

»Kadar hočete.«

»Čimprej ko bo mogoče. Primer je nujen.«

Dvigalo se je ustavilo s kratkim pokom. Frédéric Goldstern je stopil v kabino.

»Mu bom tele...«

»Prav,« sem ga prekinila ter ga nepremično gledala.

Bilo je zelo težko, kajti on, on je to poznal. Toda ker je bil ves zavzet z novo mislijo, na to ni pazil.

»Kdaj se bo vrnil?«

Pritisnila sem na gumb, še preden je nehal govoriti.

»Povejte, Nerghiz, ali bo kmalu prišel?«

»Mislim,« sem odvrnila in ga še bolj ostro gledala.

Kabina se je začela spuščati.

Da bi končal stavek, je pomolil glavo skozi lino, ki je bila v višini njegovih ramen. Bilo je strahotno. Kabina je naprej drsela navzdol, medtem ko je starčeva glava molela skozi nepremično lino zunanjih vrat dvigala. Njegove noge so se dvignile s tal kabine. Za sekundo je obvisel na vratu. Potem je streha kabine prišla v njegovo višino in mu strla glavo. Bil je dobessedno giljotiniran.

Vrnila sem se v stanovanje. Bila sem skoraj brez zavesti. Zgrudila sem se v naslanjač.

Dinčav mi je pripravil mamilo, da bi me okrepil.

Brž ko sem bila sposobna dejanj, sem telefonirala na policijo in jim povedala za nesrečo.

Z GRÜBERJEVE STRANI

Grüber je bil ves zlomljen. In vendar je to pričakoval. To ga je tako presenetilo, kakor če bi dobil klofuto.

Tudi Narcisse je bil ob zgovornost.

»Človek mora biti res pravi ničvredni umazanec, da ubije starca! Mar ni mogel počakati, da bi po svoje umrl? Ne bi več dolgo živel!«

»Brez dvoma dovolj dolgo, da bi bil nekemu v napotje.«

»Toda, za vruga, to ni isti zločin.«

»Postopek je isti.«

»Saj ni padel skozi okno.«

»Igra je ista, le pred drugačnimi kulisami.«

»Sam je bil v dvigalu.«

»Kot prva gospa Guerland na oknu.«

»Njegova smrt ne koristi isti osebi.«

»Kaže. Resnica se ne ujema z videzom. Samo kulise in soigralec so se menjali. Brez tega pa je to popolnoma isti zločin, z istim orožjem, z istim krivcem, z istim ciljem. Mislím reči: z istim namenom, za isto osebo.«

»Pa vidite tudi odnos?«

»Ne, toda prepričan sem, da obstaja, prepričan sem, da bova kmalu zvedela. Kakor sem bil vedno prepričan, da bo potrebna druga žrtev, če hočeva vse razumeti.«

Grüber je s pestjo treščil po mizi, da so se stresli papirji, in da je les zahreščal.

»Če bi jo imel v rokah, to deklino...«

»Izmuznila se vam bo, ker nimate dokazov. Nesreča v dvigalu sodi med verjetne reči.«

»Seveda, vi še zmeraj verjamete v nesrečo!«

»Ne, ta je pa dobra! Pravim samo, da je verzija verjetna. Dvigalo je prej vzrok nesreče, kot orožje zločina. Tudi jaz sem prepričan, da gre za zločin.«

»Dolgo ste rabili za to!«

»Nov zločin, da, gotovo, toda če bom odkril na kakšen način je bil storjen, se prav rad spremenim v žvečilni gumi.«

Grüber je stisnil pesti:

»Odkril ga bom jaz.«

»Imate mar kakšno razlago?«

»Razlaga obstaja .. Vendar je tako nenavadna, da komaj verja-

mem vanjo.... Da... to je edini možni način.«

Dvignil je slušalko in prosil telefonistko, naj pokliče bolnišnico Salpêtrière. Potem ko se je predstavil, je dobil oddelek, ki ga je želel, ter se dolgo časa pogovarjal s šefom. Ta mu je podrobno razložil nekaj stvari, naposled pa dejal:

»Tega ni bilo opaziti — hočem reči: v taki obliki in na taki stopnji — vendar ni znanstveno nemogoče. S tem mislim: v sedanjem stanju naših spoznanj ne moremo trditi, da bi bilo to nemogoče.«

»Torej je mogoče?«

»Teoretično je, toda...«

»Hvala, doktor. Zadovoljen sem s tem.«

Odložil je slušalko in šel proti vratom:

»Pojdiva.«

»Kam pa?«

»V prebivališče druge žrtve, to bo za začetek.«

»Nadaljevala pa bova bržkone v prebivališču krivke?«

»Bolje rečeno: končala. Ne bo več dolgo trajalo, če bova lahko preverila tisto, kar mislim, da je resnica.«

Z GRÜBERJEVE STRANI

Dve smrtni nesreči v isti hiši sta presenetili poizvedovalce. To sicer ni bilo nemogoče, vendar je razvijalo okvir verjetnosti. Iskali so skrivnostne vzroke za ti nesreči.

Velik sloves doktorja Frédéric Goldsterna, človeka čudežnih ozdravljenj je izzval veliko pisanja, okoli njegove tragične smrti.

Reporterji so vdrlj v njegovo kliniko takoj za policaji. Tam so zvedeli čudne stvari. Obup bolnikov, ki se niso hoteli zaupati drugim zdravnikom, se jim je zdel najprej pretiran. Poznali so ime Frédéric Goldsterna, vendar pa niso vedeli za njegovo specializacijo. Nihče ni vedel za to, razen tistih, ki so imeli osebno opraviti z njim. Hotel je biti zdravnik kot drugi. Branil se je biti novator. Bal se je tega imena, ki ga javno mnenje včasih zamenja s šarlatanstvom. Samo govoril je, ne da bi povedal kakšne podrobnosti, da bo delo, ki ga pripravlja, razkrilo skrivnost.

Skrivnostni načini zdravljenja dr. Goldsterna so sodili v postopek, katerega učinkovitost je medicinska fakulteta zanikala, vendar pa ga je previdno upoštevala. Metoda je obstajala, vendar pa še ni bila praktično vpeljana. V bolnišnici Salpêtrière so zdravili histerične bolnike s hipnozo. Le redke klinike so tako negovale duševne in živčne bolnike, vendar pa niso prišle do končnih rezultatov, ker jim je manjkal hipnotizer, ki bi imel resnično dovolj veliko moč.

Doktor Frédéric Goldstern je s hipnozo zdravil veliko število bolnikov. Ta način zdravljenja ni nikomur prišel na misel.

V svojem še neobjavljenem delu, katerega rokopis so našli med papirji, potem ko je umrl, je razkrival, da je dosegel take čudovite uspehe zaradi pomoči izjemnega subjekta, zaradi osebe, ki je imela neverjetno močno hipnotično silo.

To je bila naravna moč, ki jo je še izpopolnila na nenavaden način, ker je poznala skrivnosti fakirjev, med katerimi je dolgo živila.

Ta hipnotizer, je pisal, dr. Frédéric Goldstern, je rešil stotine človeških življenj.

V službi zla bi bila ta moč lahko demonska. Lahko ubija na daljavo, povzroča izgubo razuma, ukazuje zločine, samomore... V službi znanosti je moj hipnotizer dobrotnik človeštva.

Iz rokopisa se ni dalo zvedeti, če gre za moškega ali žensko. Stari znanstvenik je spoštoval anonimnost, ki jo je zahteval hipnotizer. Vendar je skrivnostna oseba povzročala preveliko radovednost, da je ne bi odkrili. Zaslišali so bolničarje in bolnike. Nihče ni vedel povedati imena, vendar so vsi le nekaj nakazali.

Šlo je za žensko petindvajsetih do tridesetih let, za katero so govorili, da je zelo lepa, čeprav je močno azijski tip...

Z GRÜBERJEVE STRANI

V predsobi hišnice gospe Branchu je bila zbrana ista družčina, kot takrat, ko je gospa Guerland padla skozi okno.

»Če bo šlo tako naprej,« je govorila gospa Branchu, »se bo zvrstilo celo peto nadstropje. Moj mož, ki je poštar, mi je prej kot včeraj govoril...«

Ni bilo mogoče zvedeti, kaj naj bi poštar povedal svoji ženi, kajti tedaj so se odprla vrata predsobe. Grüber in Narcisse sta vstopila kot

veter. Justin ni utegnil skriti cigare. Gospa Branchu je sprejela policista kot stara znanca:

»Pričakovali smo vaju,« je rekla. »Samo vidva sta še manjkala, da bi bilo vse tako kot zadnjič.«

Ni bilo tako kot zadnjič. Grüber je bil jezen in zaskrbljen.

»Gotovo bi rada videla dvigalo?« je rekla gospa Branchu in vstala. »Peljala vaju bom tja.«

»Hvala. Mislím, da ga bom lahko sam našel. Nekaj bi vas rad vprašal.«

»Na razpolago sem vam, inšpektor.«

»Ali so okna na hodniku odprta, kadar je vroče?«

»Da inšpektor.«

»V tem primeru vam moram postaviti drugo vprašanje: ali so v tej hiši okna, s katerih se bi dalo videti, kaj se dogaja na hodniku, ali natančneje, kaj se dogaja okoli dvigala?«

»Nobenega okna ni. Nasproti hodniku so samo stranišča. Njihova okna so majhna in zelo visoka. Človek bi moral stopiti na straniščno školjko, če bi hotel gledati ven. Ah! Seveda, to bi lahko storil, če bi vnaprej vedel, da bi lahko kaj videl. Toda ker tega ni bilo mogoče vedeti...«

»Hvala,« jo je prekinil Grüber, »to je vse.«

Ven sta šla prav tako hitro, kot sta prišla.

»Ste videli! Nista preveč prijazna,« je rekla razočarana in potrta poštarjeva žena. »Če pomislim, kaj vse sem storila zanju. Skoraj bi me

vrgla skozi okno pri rekonstrukciji zločina. Pa naj človek dela usluge ljudem. Za takole hvaležnost!»

Pogledala je proti nebu ter proti okvirju, v katerem je polagoma rumenela »umetniška podoba« poštarja.

»Še očitali mi bodo, da sem preveč dobra!«

»Že prav, gospa Branchu. To vas bo izučilo. Jaz že ne bi mogel govoriti s kifeljci.«

To mnenje je spravilo v smeh vse navzoče in veselost je spet zajela družbo. Šofer iz četrtega nadstropja je spet natočil kozarce, Justin pa si je znova prižgal cigareto. Vendar pravega veselja ni bilo več. Niso se več tako zabavali kot prvič.

»Moj mož, ki je poštar, mi je še prej ko včeraj...«

Grüber in Narcisse sta prišla v peto nadstropje.

Z NERGHIZINE STRANI

Zvonec je zabrnel. Dinčav me je pogledal.

»Naj odprem, gospodarica?«

»Oh! Le kaj se mi še lahko zgodi? Ker je gospodar odšel za vedno... mi je vseeno.«

Vsi časopisi so objavili čudna odkritja v posmrtnem rokopisu. Raymond je zvedel, zakaj je njegova prva žena znorela. Razumel je, kaj jo je pognalo v pogubo. Razumel je, kakšna sila jo je pahnila skozi okno, ne da bi se je dotaknila. Zasovražil me je in me zapustil. Strah, ki ga ni mogel premagati, ga je oddaljil od mene. Nisem ga mogla zadržati. Moje oči so izgubile vso moč, če so se uprle vanj. Ljubila sem ga.

Dinčav je privedel oba inšpektorja, ki sem ju že poznala. Nisem jima rekla, naj sedeta. Vedela sem, da sta prišla, da bi me odpeljala s seboj.

»Bil sem prepričan,« je rekel veliki prebrisanec, »da smrt prve gospe Guerland, ni bila ne nesreča ne samomor temveč zločin. Najprej sem sumil vašega služabnika.«

»Zato niste imeli nobenega razloga.«

»Imel sem jih dovolj, da sem imel vas za sumljivo.«

»To ne vključuje v zadevo mojega služabnika.«

»Pa še kako. Treba ga je le pogledati, kako vas gleda, pa človek razume, da bi naredil zločin, če bi mu ukazali.«

»Prisegla sem vama pri svetih zapiskih, da je bila gospa Guerland sama in da je ni pahnila zločinska roka.«

»Verjel sem vam, čeprav ste bili močno sumljivi. Niste mogli lagati pri svetih zapiskih. Vaša žrtev je bila v resnici sama na oknu. Nobena zločinska roka je ni pahnila... Toda v praznino jo je potegnil zločinski pogled. Učinek je popolnoma isti.«

»Ne za vse,« je protestiral njegov spremljevalec. »Ta zvrst umora na razdaljo, s tako nedoločljivim orožjem, kakršen je pogled, bo nenavadno zamotala preiskavo in razpravo.«

»Uboj s hipnozo ni predviden v nobenem členu kazenskega zakonika. Vendar pa ta zakonik, ki ga imajo za tako nazadnjaškega, ne iz-

pušča te moči, ki jo imamo za tako čudno, saj so pravniki postavili vprašanje glede kazenske odgovornosti mesečnika, ki naredi zločin v hipnotičnem stanju.«

»Vprašanje je postavljeno samo glede hipnotiziranega ne pa glede hipnotizerja.«

»Pač, saj mu zakon določa 60. člen kazenskega zakonika, ki predvideva izzivanje kot primer sokrivde.«

»To nama veliko pomaga!« je zakričal njegov pomočnik. »Ne gre za sokrivdo. Morilec ni ubil s posredovanjem mesečnika. On je osebno storilec obeh zločinov.«

»Še en razlog več,« je odgovoril prebrisanec, ki se je boril proti meni. »V trenutku, ko moremo hipnotizerja proglasiti za sokrivca, potrди tudi zakon, da je hipnoza realnost, s katero je treba računati.«

Obrnil se je k meni.

»Upam, da bodo sodniki našli pravi ovinek, da vas bo mogoče tako kaznovati, kakor zaslužite.«

»Obsodili me bodo toliko teže, ker se bom zagovarjala, da sem kriva.«

»Mar mislite, da ste še v Veliki Britaniji? Ste v Franciji. Tukaj se vsi krivci zagovarjajo, da so nedolžni...«

Lisice so stisnile moja zapestja. Prvič se je zgodilo, da ni bil Dinčav nepremičen. Stokal je in kričal, medtem ko sem jaz za vedno zapuščala prostor svojih zločinov in svoje ljubezni.

Z GRÜBERJEVE STRANI

Gospa Guerland, rojena Welton, je bila zaprta v prostoru, iz katere-

ga ne bi nobena hipnotična moč omogočila pobega skozi okno. To so preprečevale trdne rešetke.

Grüber in Narcisse sta sedela v svoji običajni kavarni na Bulvaru du Palais.

»Kakšna zgodba!« je rekel Narcisse, ki še ni prišel k sebi. »Kaj takega se še ni doživelo med policaji. To bo smešno proučevati in zagovarjati to zadevo!«

»Glede tega se ne vznemirjam. Ne bo se izmazala.«

»Na podlagi katerega člena? Če bi delovala s pomočjo mesečnika, bi jo lahko kaznovali po 60. členu. Ker pa je bil povzročitelj zločinov le hipnotizer, ne vidim, kateri člen bi bil primeren zanjo.«

»Nerghiz bo obsojena.«

»Za spogledovanje? Njeno aktivno delovanje se je omejilo samo na to, in obsodili naj bi jo... za nekaj tako neznatnega? Mar res verjame-te?«

»Trebuh bi me bolel, če ne bi verjeli.«

»Naj bo vaš trebuh še tako spoštovanja vreden, to še ni zadosten razlog, da bi obsodili Nerghiz Welton.«

»Razlogov ne manjka. Vprašanje hipnoze bodo obravnavali po kazenskem zakoniku.«

»Ni ubijala tako, da bi ji ta zakonik mogel do živega.«

»Primer Nerghiz bodo povezali z analogijo in sicer po teh zaključkih pravnikov: ni dvomljivo, pravijo, da mesečnost ali pa hipnotično stanje povzročita pri človeku, da izgubi nadzorstvo nad dejanji, tako tudi

ni mogoče ovreči kazenske odgovornosti. Torej je dopustno, da hipnotizirani izgubi zavest. Če je hipnotizirani žrtev ali pa morilec, to ničesar ne spremeni. V hipnotičnem stanju lahko ubija samega sebe kot koga drugega. In v primeru povzročena hipnotičnega spanja so vsa dejanja pod vplivom hipnotizerja, čigar volja je tudi volja hipnotiziranega. Če se hipnotizirani ubije v takih razmerah — ali pa če podleže nesreči, ki jo povzroči njegovo lastno gibanje, se pravi hipnotizerjeva volja — je to zelo razločno zločin, skrit v samomoru ali pa nesreči. Nerghiz Guerland nima priložnosti, da bi se izvlekla.«

»Pač,« je rekel Narcisse in srkal aperitiv, »preostane ji ena sama priložnost.«

»Ne vem kakšna.«

»Tista, ki najbolj ustreza njenim zmogljivostim: lahko hipnotizira poroto in sodnike, pa jo bodo oprostili.«

Te priložnosti Nerghiz ni nikdar izkoristila. Takrat, ko sta Grüber in Narcisse govorila o njeni usodi, je že ležala mrtva na ležišču v celici.

Pri preiskavi ji je predstojnica odvzela vse, kar navadno vzamejo zapornikom, preden jih odvedejo v celico. Pustila pa ji je ploščico, na kateri so bili sveti zapiski. Pravilnik ni prepovedoval svetih zapiskov.

To ploščico je bilo mogoče odpreti. Na vzhodu poznajo skrivnostne strupe, pri katerih pomota ni mogoča. Dejavnost pravice se je razblinila.

XXX

»To je bilo še najbolje, kar je lahko storila,« je rekel Narcisse.

»To je tudi poenostavilo vse skupaj.«

»Pa tudi dolžna nama je bila to! Dovolj nama je otežkočala življenje.«

»Bila je ena izmed tistih, ki otežkočajo življenje in poenostavljajo smrt. Kaže, da zanjo smrt ni bila pomembna. Prav tako tudi ne smrt drugih...«

»Naposled pa se tudi vi niste preveč motili,« je zaključil Narcisse. »Vedno ste trdili, da zelo naglo ukrepa.«

ALEKSANDRA PECKER

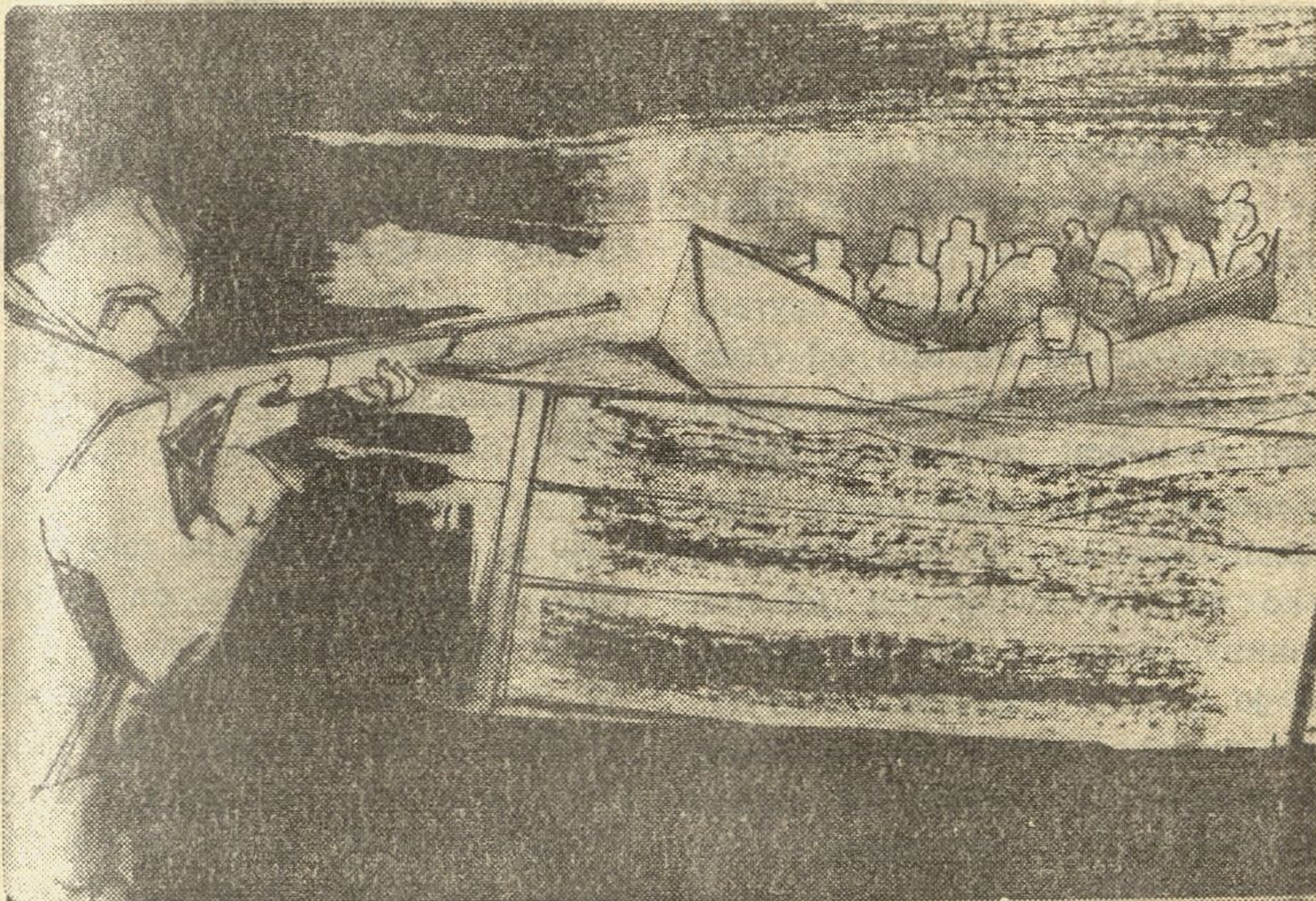
Vaba v pogubo

DAMON RUNYON JE MED AMERIŠKIMI BRALCI ZELO PRI-
LJUBLJENO IME. PISATELJ JE PRIČEL KOT ŠPORTNI NOVINAR,
DANES PA JE EDEN NAJBOLJ ZNANIH PISCEV KRATKIH ZGODB,
V KATERIH POSREČENO KARIKIRA JUNAKE Z BROADWAYA IN
NEWYORŠKEGA PODZEMLJA. »VABA V POGUBO« JE ZNAČILEN
PRIMER RUNYONOVEGA STILA.

Lepega aprilskega jutra se je možak Gentleman George zbudil in se znašel v veliki zagati. Zbudil se je namreč v celici državne kaznilnice v Trentonu, New Jersey. Celica v državni kaznilnici sicer ni za Georgea nikaka novost in se v navadnih okoliščinah sploh ne bi vznemirjal, težava je bila le v tem, da so prav tisti celici rekli tudi »celica smrti«. Georgeu je bilo zaradi tega seveda zelo nerodno, kajti šele drugič v življenju se je znašel v taki celici. Prvič je zašel v njo v rosni mladosti in ni čudno, da je bil že skoraj pozabil, kako je bilo, kajti takrat so ga po pičlih dveh mesecih izpustili. George je torej sedel tistega aprilskega jutra na robu pograda in premišljeval, kakšno ponižanje je to za njegov ponosni značaj, ko se je nenadoma spomnil, da ga bodo naslednji dan posadili v stol gospoda

Edisona v sosednji sobi in mu pošteno pretresli zadnjo stran hlač.

Ko se je George tega spomnil, je seveda postal zelo zamišljen in je globoko vzdihnil: Hej-ho, hej-ho, hej-ho. Nato je poslal pome, da bi ga prišel obiskat, čeprav je vedel, da se prav nič ne brigam za kaznilnice niti za njihovo okolico in da se mi že pogled nanje upira. Prav res, kaznilnice se mi tako gabijo, da jih sploh ne pogledam, če grem mimo, kajti bojim se, da me ne bi kdo zgrabil za vrat, toda prošnje starega prijatelja nisem mogel zavrnuti. Dovolili so mi, da sem govoril z Georgem skozi rešetke njegove celice in kar pretreslo me je, ko sem videl, v kakšni kaši je, čeprav sem opazil, da je njegova okolica čista in oskrbovana in da so tudi pazniki prijazni z njim, razen nekega velikega te-

sla, ki je nekaj nergal, ker ga je bil George ravno premagal v partiji »šnopsa«.

Razen tega sem videl, da je George v kar dobri fizični kondiciji, čeprav je bil nekoliko zavaljen in je bil videti tak, kot da je že dalj časa počival. Takrat je imel kakih petinštirideset let in je bil na pogled še prav tako krepak kot tiste čase, ko je bil znan daleč naokoli kot "najlepši in najljubeznivejši fant na Broadwayu. Njegovi kostanjevi lasje so sicer po robovih že rahlo osiveli in na obrazu so se mu poznale gube skrbi, pa tudi oblečen ni bil čisto po zadnji modi kot navadno. Pravzaprav bi si bil lahko zlikal hlače, se dal obriti in ostriči, in ko sem mu to povedal, je odvrnil, da bodo že poskrbeli, da bo ostrižen za vse življenje, še preden bo dan okoli.

V starih časih je bil Gentleman George zelo znana osebnost v trgovini z dragulji, kjer je delal s Tommyjem Entrato in njegovimi sodelavci. Vsakdo vam lahko pove, da je družina Tommyja Entrate najboljša v deželi, ker se strogo drži tradicionalnih trgovskih metod in ima zelo visoka moralna načela. Navadno so delali z nekim možakarjem, ki se je imenoval Lou Adolia in je delal za velike zavarovalnice, ki so se zlasti zanimale za zavarovanje draguljev bogatih gospa.

Ko so Tommy Entrata in njegovi prišli do takih draguljev, so brž obvestili Louja Adolio in ta je uredil pri zavarovalnicah, da so pošteno plačale za to, da so jim robo vrnili, pa so bili vsi zadovoljni, zlasti še zavarovalnice. Kajti če blaga ne bi dobile nazaj, bi

morale plačati vso zavarovalnino. Ker je bil Tommy Entrata zelo zmeren glede honorarjev, je bila to kar najbolj ekonomična ureditev za zavarovalnice in vse ostale prizadete, tudi za Louja Adolija, ki je dobil vedno čedno nagrado od zavarovalnic. Pa tudi od Tommyja je včasih kaj kanilo. Nekaj dobi vsakokrat tudi debel možak iz mesta, kjer Tommy deluje, kajti debeli možakar je dacar in pri tako veliki trgovini, kot jo vodi Tommy, mora človek že gledati, da je povsod namazano. Zato debeli možakar skrbi, da se zakon ne vmešava v Tommyjeve zadeve več, kot je nujno potrebno.

Kar je res, je res, kadar pride Tommy Entrata v kak kraj, je zadeva organizirana od vrha do tal temeljito kot Standard Oil. Tommy ima ne le seznam vseh lastnikov draguljev in vsot, za katere so zavarovani, ampak tudi nekaj diagramov, na katerih se točno vidi, kje so dragulji spravljani. — No, Gentleman George je bil eden Tommyjevih izvedencev za zbiranje draguljev in Tommy ga je zelo cenil. Kajti George vedno dela sam in nikdar ne nosi s sabo orožja in se mu sploh vsakršno nasilje upira, zato pa tudi nikdar ne zaide v težave, ali vsaj ne pogosto. Vse to vam pripovedujem zato, da boste videli, kako sijajno in tradicionalno posluje Tommy. Po mojem mnenju je njegovo delo velika korist za družbo, ker prikaže ljudem pravo vrednost zavarovanja. Toda naj se povrnem v celico smrti h Gentlemanu Georgeu.

»No,« je rekel George, »tule sva in ti si edini prijatelj, ki me je prišel obiskat, odkar je sodnik omenil jutrišnji dan, ki bo, kot vse kaže, postal precej pomemben za moje življenje. In zdaj bi ti rad povedal zgodbo, ki je resnična, popolnoma resnična in nič drugega kot resnična. Iz te zgodbe je razvidno, da sem nekoč napravil veliko uslugo družbi.«

Ko je to rekel, sem se zelo vznemiril, kajti bal sem se, da bi bila lahko zgodba dolgočasna in prav nič me ni mikalo, da bi poslušal spomine v taki okolici. Zato sem prosil Georgea, naj pove kar se da na kratko in naj ne omenja nizkotnih tipov ali kakih umazanij, nakar je George pričel pripovedovati:

*

Pozimi leta 1935 sem se peljal po opravkih proti jugu. Ne bom povedal imena kraja, kamor sem bil namenjen, ker nočem spraviti policaja nad nikogar, niti nad mesto ne, povem ti pa, da je to znano zimsko letovišče doli na jugu, prav čedno mestece. Prvo noč, ko sem bil na vlaku, sem zavil v jedilni voz in se lotil ribe, ki mi jo je natakdar toplo priporočil. Ko sem se vrnil v kupe, mi je postalo slabo kot le kaj ali pa še malo bolj. Po pravici povedano, bilo mi je tako slabo, da sem mislil, da me bo konec, toda ta misel me je zelo vznemirila, zakaj Tommy Entrata me je že komaj čakal in prav lahko bi imel mojo smrt za osebno kljubovanje.

No, ko sem ležal na postelji bolan na smrt, kot rečeno, so se od-

prla vrata mojega oddelka in skoznje so se pokazali naočniki in koničast nos, za naočniki in nosom pa je stal možak kakih petdesetih let, ki je zagodrnjal: »Poslušaj, ti, kaj pomeni vse tole kruljenje in stokanje? Ali si bolan?«

»No,« sem rekel, »če nisem bolan, naj me vrag vzame.« In potem sem pričel spet bruhati in med bruhanjem sem omenil ribo iz ječilnega voza, nakar sem ga še prosil, naj pripelje natakarja samo za trenutek k meni, pa bom srečen umrl.

»Oslarije klatiš,« je rekel osorni možakar. »Sploh ne boš umrl, čeprav bi bilo to morda bolje zate, človek nikoli ne ve. Mnogi ljudje ne vedo, kdaj je čas za smrt. Vse kar je narobe s tabo, je to, da si se nekoliko zastrupil in kar takoj te bom spravil v red, sicer mi boš vso noč kratil spanec s tem cviljenjem. Tudi mene je nekoč doletela podobna nezgoda v Gloucestru, Mass... Človek bi pričakoval, da prodajajo dobre ribe v Gloucestru, Mass. Mislil, da je šlo v mojem primeru za lokardo.«

Nato je pozvonil nosaču in kmalu so vlakovodja, sprevodnik in še dva ali trije potniki tekali kot za stavo ven in noter, on pa je vneto onegavil okoli mene. Čeprav sem bil na smrt bolan, sem lahko opazil, da je človek navajen ukazovati. Nekaj časa sem se počutil vražje slabo, tako, da sem mislil, da bo najbolje, če kar takoj crknem in ne delam preglavic ljudem okoli sebe. No, sčasoma se mi je obrnilo na bolje in naposled sem celo za-

dremal. Spominjam se samo, da je strogi možakar omenil, da se pelje v isti kraj kot jaz in da se vrača z lova v Kanadi. Pravil je tudi, da je odličen strelec z vsemi vrstami orožja.

No, ko sem se zjutraj zbudil, se mi je zdelo, da so bile vse skupaj le huđe sanje, kajti osorni možakar me je samo ošvrknil s pogledom in me vprašal, kako se počutim. Govoril je v takem tonu, da sem takoj uvidel, da ga prekleto malo briga, kako mi je. Nato se je pobral in ga sploh nisem več videl. Očitno mu ni bilo prav nič do tega, da bi se zaradi nočnega dogodka spoprijateljil z menoj. Ko sem pa lezel z vlaka, sem se nenadoma spomnil, da niti ne vem njegovega imena. Zelo redki ljudje so dobri z mano, pa bi rad vedel vsaj, kako jim je ime, da se jih lahko kdaj pa kdaj spomnim. No, seveda ni bilo časa za sentimentalnost, kajti imel sem resnejše opravke, zato nisem poizvedoval za osornim možakarjem.

Telefoniral sem Tommyju Entrati in se zmenil z njim za večerjo v nočnem lokalu, ki se imenuje »Jadralski in plavalni klub«, čeprav nima nikake zveze s plavanjem. Ko sem torej čakal na Tommyja, sem opazil pri sosednji mizi lutkico, kakršne nisem videl že leta in leta, in dobro veš, da je malo takih strokovnjakov za lepoto kot je vaš zvesti Gentleman George. Bila je mlada, imela je lase slamnate barve, na sebi pa zapeljivo belo večerno obleko in veliko šare kot so diamanti ipd... Zdelo se

je, da nekoga čaka, in zelo mi je bilo žal, da nisem bil to jaz. Prav res, tak vtis je naredila name, da sem brž poklical glavnega natakarja Emila in mu zastavil nekaj vprašanj. Emil je moj stari prijatelj in vedno dosti ve o takih stvarcah. »Emil,« sem ga vprašal, »kdo je ljubko dete tamle pri oknu?«

»Vaba v pogubo,« je šepnil in takoj sem vedel, da hoče reči, da je poročena in ima moža, ki je zelo sebičen glede nje, zato nisem prav nič škilil proti njej, zlasti ne, ker je takrat vstopil Tommy Entrata in sva se umaknila v kot, kjer sva nekoliko večerjala in se pomenila o mojih opravkih v tem mestu.

Prav v zvezi s temi opravki sem nekega toplega nedeljskega jutra ob enih obiskal hišo nekega tipa, ki mu je ime polkovnik Samuel B. Venus. Bil sem v budoarju njegove ljubeče žene; prostor je bil zelo čeden, okna na eni strani so gledala na morje, na drugi strani pa na veliko dvorišče, kjer so palme nežno šepetale v morskem vetriču. Mesec je sijal na ta lepi prizor in bilo je tako ginljivo, da sem nekaj trenutkov negibno stal ob oknu in strmel v valove. Nato sem pričel iskati malo škatlico, ki je bila skrita v omari za obleko, razen če ni bil hišni služabnik slepar in je hotel prigoljufati denar, ki smo mu ga dali, da nam je to povedal in me spustil v hišo. Polkovnikove ljubeče žene seveda ob tej uri ni bilo v budoarju, kakor tudi polkovnika ne in kasneje sem zvedel, da lahko pride polkovnik v

ta prostor samo, če podpiše habeas corpus, toda to nima nikake zveze z mojo zgodbo.

O polkovniku Samuelu B. Venusu sem vedel le to, da je sila bogat, da bo imel kmalu 60 let in da jih ima njegova ljubeča žena več kot polovico manj. Razen tega da ima tudi nekaj najlepšega nakita v deželi, med drugim bisere, diamante, zvezdnate rubine, smaragde in ne vem kaj še vse. Povedali so mi tudi, da je bil odšel polkovnik prejšnjo noč loviti ribe, in da je gospa polkovnikova nekje zunaj s kakima dvema funtoma draguljev okoli vratu, ostanek pa ima spravljen v mali škatlici v budoarju. No, škatlica je bila res v omari, kot je bil sluga povedal, in bila je sila preprosta, tako da bi jo lahko odprl z zobotrebce, če bi bilo treba. Jasno, da sem imel s seboj svoj odpiráč za konzerve, ki je orodje za odpiranje blagajn in sem ga sam izumil, če se spominjaš, vendar ga ne mislim patentirati. Ravno sem se hotel lotiti posla, ko nenadoma zaslišim glaso ve dveh oseb; moški in ženska, stopita v budoar.

Čepel sem torej v prekleti omari med kupom ženske obleke in premišljeval, v kakšni kaši sem, kajti ko sem zlezal notri, sem pustil vrata priprta zaradi zračenja in se jih zdaj nisem upal zapreti, da ne bi zaškripala. Sklenil sem torej, da bo najbolje, če molčim kot mrlič. Po pravici povedano, kar malo žal mi je bilo, da nisem imel s seboj starega kanona, za samooobrambo seveda. Po govorjenju sem takoj

spoznal, da je ženska gospa Samuel B. Venus, toda falot, ki je govoril z njo, nikakor ni bil njen mož, in lahko si misliš da sem se zgražal ob misli, da poročena ženska lahko pripelje tujega moškega ob taki uri v svoj budoar. Strahovito me je zanimalo, kaj se bo zgodilo. Toda čeprav sem napeto poslušal, nisem mogel slišati ničesar razen govorjenja in mislil sem si, da mora biti falot, ki je prišel z gospo Samuel B. Venus popolnoma brez domišljije.

Naposled sem, ko sem bil iz razgovora uganil, da zreta v žalostne morske valove, pomolil nos iz omare in videl, da ni gospa Samuel B. Venus nihče drug kot blondinka, ki sem jo bil občudoval v »Jadralskem in plavalnem klubu«. Toda to me ni niti pol toliko presenetilo kot dejstvo, da je bil falot, ki je bil z njo, tip Grof Tomaso, ki je znan daleč naokoli kot najnemarnejši capin. Prav res, nekateri ljudje pravijo, da je Grof Tomaso 22-karatna baraba. Je majhen, vitke postave, ima črne lase, na debelo pomazane z briljantino in nosi monokel. Ima videz inozemca. Pravzaprav trdi Grof Tomaso, da izvira njegov rod iz italijanske grofovske družine, toda če je on grof, potem sem tudi jaz, kajti v resnici je navaden potepuh iz Sacramenta, njegovo pravo ime pa je Carfarelli. Že kakih dvajset let se Grof Tomaso ukvarja z izsiljevanjem, kar pa je dandanes slabo donosen posel. Navadno se prilepi kaki nori oženjeni babnici, jo omreži in si z njo dopisuje, po-

tem pa ga nenadoma zmanjka in na lepem prične trapa dobivati pisma hudo nezaželene vsebine. Redkokdaj kritiziram način življenja drugih ljudi, toda izsiljevanja nikakor ne odobravam, čeprav pravijo, da je Grof Tomaso pri svojem poslu pravi virtuoz in vrti stare norice, da je veselje.

Goreče sem upal, da njegov obisk v budoarju gospe Samuel B. Venus ne pomeni, da se bo pričel vmešavati v moje zadeve, zakaj to bi lahko povzročilo neprijetne komplikacije in komplikacij se izogibam, če se le da. Ostal sem torej čisto miren in v roki sem trdno stiskal svoj odpiralnik za konzerve za slučaj, če bi kdo pogledal v omaro. Toda pokazalo se je, da je moja bojazen pretirana, kajti Grof Tomaso je prišel očitno na družaben obisk. Slišal sem, kako je gospa Samuel B. Venus od nekod prinesla pijačo. Ko sta spila nekaj kozarčkov, sta pričela govoriti o čisto vsakdanjih stvareh, celo o vremenu. Nenadoma je postal razgovor strahovito dolgočasen, kajti govoriti sta pričela o ljubezni in tako govorjenje me vedno nepopisno dolgočasi, razen če nisem sam zraven, čeprav sem takoj opazil, da je gospa Samuel B. Venus pravi izvedenec za razgovore te vrste.

Tako zelo sem se dolgočasil, da sem odložil odpiralnik za konzerve in skušal malo zadremati, ko je nenadoma postal razgovor sila zanimiv. Gospa polkovnikova je rekla Grofu Tomasu: »Vem, da me ljubiš, srček, in tudi jaz te imam

blazno rada, toda kaj nama to pomaga? Poročena sem s tipom, ki bi bil hako moj oče. Čeprav tega ne ve, ga preziram in sovražim. Toda tudi če mu to povem, ne bo privolil v ločitev in tudi če privoli, mi to nič ne pomaga, ker me bo nagnal brez vsega. Privezana sem nanj, dokler bo živ,« je rekla. »Dokler bo živ, Tomaso.«

No, Grof Tomaso je rekel, da je to zelo žalostno in spil kozarček, ona pa je nadaljevala: »Če bi umrl, bi se seveda takoj poročila s teboj, že naslednji dan, vsekakor pa, ko bi nehala žalovati. Potem bi lahko šla, kamorkoli bi hotela in bi uživala najino ljubezen, kajti prepričana sem, da bi mi zapustil vse svoje ogromno premoženje. Bojim se, da sem zlobna, toda včasih si kar želim, da bi se mu kaj pripetilo.«

Seveda sem takoj uvidel, za kaj gre, da namreč gospa Samuel B. Venus namiguje Grofu Tomasu, naj poskrbi, da se bo polkovniku kaj pripetilo. Mislil sem si takole v omari, da je prava svinjarija, da se take stvari dogajajo v višjih krogih in kar vesel sem bil, da ne sodim mednje. Po pravici povedano, odnos gospe Samuel B. Venus do njenega moža se mi je zdel kar najbolj neprimeren.

No, potem sta se precej časa menila o raznih vrstah pripetljajev, ki sta jih poznala. Toda zdelo se je, da se nikakor ne moreta dokončno odločiti in kar žal mi je bilo, da se jima nisem mogel pridružiti in predlagati nekaj svojih izvirnih idej. Naposled je gospa

Samuel B. Venus rekla: »Prihodnji teden bova z možem odplula na Castilli v New York. Najbolje bo, če se pelješ tudi ti z isto ladjo. New York je mnogo primernejši kraj za razne pripetljaje, ker tam ne vzbujajo toliko pozornosti kot tu doli. Toda Tomaso,« je rekla, »bodi zelo previden, da te ne bi videl med potjo, kajti nekaj mu je prišlo na ušesa in je strahotno ljubosumen. Razen tega je zelo vročekrven in nosi s seboj vedno kako smrtonosno orožje. Menda je odličen strelec. Oh, Tomaso, ali ni grozno, da moram biti priklenjena na tega bednega starca, ki ne misli na nič drugega kot na lov, ribarjenje in posle, jaz pa te imam tako rada?«

Tomaso je rekel, da je to čista resnica in ali ima morda kakega jurja pri sebi, da bo lahko prebrodil konec tedna. Kaže, da ga je imela in zatem sta se pričela lizati in kljunčkati, da je bilo veselje. Zdelo se mi je zelo grdo od nje, da počne kaj takega pod lastno streho. Končno sta odšla iz budoarja. Kakor hitro sta odnesla pete, sem se vrnil na delo, odprl sem škatlico in vzel iz nje dragulje ter jih odnesel Tommyju Entrati, ta pa jih je dal Louju Adoli. Bilo je to ravno takrat, ko je Lou dobil od zavarovalnice 80.000 dolarjev in je izginil z njimi, ne da bi rekel bev ne mev.

Toda naj nadaljujem z zgodbo.

Nekaj dni zatem sem ležal s Tommyjem Entrato na plaži in se sončil, ko jo primaha mimo nihče drug kot gospa Samuel B. Venus

v kopalni obleki, ki je radodarno razkazovala njene obline. Z njo pa je šel tisti osorni stari možakar, ki me je bil pozdravil na vlaku, ko se mi je riba ustavila v želodcu. Že sem hotel skočiti pokonci in ga pozdraviti, a gledal je naravnost skozme, kot da me ni še nikoli videl in uvidel sem, da me ni spoznal ali pa mu ni bilo do tega, da bi to pokazal.

Pustil sem ga torej pri miru, kajti po mojem je tako, da je tembolje zate, čimmanj ljudi poznaš. Vprašal pa sem Tommyja Entrato, kdo je osorni možakar in bil sem pošteno presenečen, ko mi je odgovoril: 'Glej ga,' je rekel, 'to je vendar polkovnik Samuel B. Venus, ki si ga zadnjič obiskal. Toda pustiva to, kajti polkovnik je zelo vročekrvnega značaja in se razburja zaradi vsake malenkosti. Prava sreča, da gresta prihodnji teden z ženo v New York, kajti debeli možakar je že hudo nervozen, ker se boji, da se kaj ne razve. Mimgrede,' je rekel Tommy, 'nisem negostoljuben, toda prijateljsko ti svetujem, da jo potegneš iz teh lepih krajev, dokler se ozračje ne ohladi. Mnogo slavčkov je tod okoli, ki bodo zapeli ob vsakem najmanjšem vzroku, kot n. pr. Grof Tomaso. Videl sem ga zadnjič, ko se je smukal okoli gospe Samuel B. Venus in morda je prišel po opravkih, toda dobro te pozna in menim, da je po srcu pevec.'

Seveda nisem povedal Tommyju kaj sem slišal v budoarju gospe Samuel B. Venus, prvič zato, ker ga to prav nič ne briga in drugič

zato, ker ga take stvari ne zanimajo. Vendar sem pričel preišljevati o razgovoru med gospo Samuel B. Venus in Grofom Tomasom in o tem, kako dober je bil polkovnik Samuel B. Venus do mene v zvezi s pokvarjeno ribo. In tako sem si mislil, da moram tako ali tako odpotovati, pa mi malo morskega zraka ne bi škodilo. Sklenil sem torej, da se bom tudi sam vkrcal na Castillo, poiskal Grofa Tomasa in mu svetoval, naj pusti polkovnika Samuela B. Venusa pri miru, sicer ga bom pozval na odgovornost. Menil sem, da se bom tako na lep način oddolžil polkovniku.

Ko je torej Castilla čez nekaj dni odplula, sem bil tudi jaz na krovu in razen tega sem imel čedno kabino na isti palubi kot polkovnik Samuel B. Venus in njegova ljubeča žena, kajti vedno potujem v družbi najboljših ljudi, pa naj bo karkoli. Videl sem polkovnika Samuela B. Venusa in videl sem že prvi dan tudi gospo Samuel B. Venus. Opazil sem, da je polkovnik nasajen bolj kot kdajkoli in tudi, da je gospa Samuel B. Venus vedno lepša. Nikjer pa nisem mogel zapaziti Grofa Tomasa, čeprav sem bil gotov, da ni zamudil ladje. Mislil sem si, da se je ravnal po nasvetu gospe Samuel B. Venus in se ni prikazal njenemu možu.

Nisem si več belil glave z njim, kajti prepričan sem bil, da ga bom srečal, ko se bomo izkrcavali v New Yorku. Polkovnik Samuel B. Venus pa je bil do takrat na varnem, zlašti še, ker se je pričela

ladja kmalu prijetno majati in sta polkovnik in njegova žena prebila skoraj ves dan v kabini, kakor tudi večina ostalih potnikov.

No, vihar je postajal vedno hujši in povsod je bilo mokro in mrzlo, kajti valovi so brizgali visoko čez krov. Ko smo neke noči, pluli ob obali Jerseyja in sem mirno spal, me je zbudilo kričanje in kazalo je, da je na Castilli izbruhnil požar. Seveda mi ni bilo prav nič do tega, da bi se spraznil v svoji kabini, zato sem navlekel nase nekaj cunj in stopil na hodnik, od tam pa proti najbližjemu izhodu, ko sem se nenadoma spomnil, da v taki zmedi ljudje marsikdaj kaj pozabijo, kar bi lahko komu, na primer meni, prišlo kdaj pozneje prav, kot na primer nakit in podobno prenosno blago. Zato sem poskušal odpreti nekaj vrat, ko sem šel po hodniku. Vse kabine so bile prazne in odprte, kajti Castilla je starinska ladja, na kateri so se kabine zapirale s ključi. Kot sem bil slutil, sem našel po kabinah najrazličnejše koristne drobnarije v obliki prstanov, zapestnic, manšetnih gumbov, ogrlic, ur, zlatih cigaretnih doz in celo nekaj kupčkov gotovine. Zelo sem bil vesel, da me je narava obdarovala s takšno daljnovidnostjo.

Končno sem prišel do nekih vrat, ki so bila zaprta in spomnil sem se, da so to vrata kabine polkovnika Samuela B. Venusa in njegove ljubeče žene in ko sem brez uspeha enkrat potrkal, sem mislil, da sta se že pobrala in sta v zmedenosti zaklenila vrata za sabo. Me-

nil pa sem, da bi utegnil v tej kabini dobiti marsikaj čednega. Vdrl sem torej vrata in našel na postelji kot gos zvezanega in s cunjo v ustih polkovnika Samuela B. Venusa osebno. Seveda sem bil nad tem zelo presenečen in bilo mi je tudi nekoliko nerodno, da me je polkovnik dobil, ko sem vdrl v njegovo kabino, toda nisem se utegnil opravičevati, zato sem brž pogledal okoli, če bi lahko našel kaj porabnega. Bil sem rahlo razočaran, ker nisem opazil ničesar takega. Že sem hotel oditi, ko sem se spomnil svojega dolga do polkovnika Samuela B. Venusa in sem uvidel, da bi bilo zelo grdo od mene, če bi ga pustil, da se scvre kot junec, ne da bi mogel migniti s prstom.

Izvekel sem torej žepni nožič, mu porezal vezi in izvlekel brisačo iz ust. Brž ko si je nekoliko opomogel, je polkovnik Samuel B. Venus rekel na moč resno: 'Umoriti sta me hotela. Moja lastna žena in neki falot v svetlem plašču z belo čepico. Ko je zazvonil alarmni zvonec,' je nadaljeval, 'je pričela ona vreščati, on pa je pritekkel in pričel razbijati po vratih. Cora mu je odprla in preden sem se zavedel, me je kresnil z nečim po glavi.'

'Vse kaže,' sem pripomnil, 'da je bil top predmet.'

'Morda imate prav,' je rekel polkovnik Samuel B. Venus. 'Naj bo kakorkoli, podrl me je na tla in moja lastna žena je pobrala enega mojih čevljev in me pričela tolči s peto po glavi, nato pa je poma-

gala falotu v svetlem plašču in z belo čepico, da me je zvezal.

„Svinjarija,“ sem rekel.

„Bil sem sicer napol nezavesten,“ je rekel polkovnik Samuel B. Venus, „toda spominjam se, da je moja žena Cora pripomnila, da jima je prišel požar ravno prav in da jima bodo tako prihranjene ne-
všečnosti v New Yorku. In potem, preden sta odšla, me je še enkrat mahnila s čevljem po glavi in bojim se, da sploh ni taka ljubeča družica, kot sem mislil. Pravzaprav,“ je rekel, „sem pričel razmišljati o preveliki dozi spalnih praškov, ki mi jih je dala v Londonu leta 1931 in o bombi, ki sem jo našel v svojem avtomobilu v Los Angelesu leta 1933.“

„No, no, no,“ sem rekel, „kar je bilo, je bilo, spraviva se s te kadi, saj je bolj vroča kot finiše na sto metrov.“

Toda polkovnik Samuel B. Venus je bil še vedno ves razdražen zaradi dogodka, ki ga je bil pravkar opisal in pričel je brskati pod blazinami, dokler ni našel tiste reči, pogledal je, če je nabita in mi rekel: „Ustrelil ga bom kot psa. Falota v svetlem plašču in z belo čepico namreč. Brez dvoma je zapeljal mojo ženo, čeprav se ne spominjam, da bi ga bil videl kje v Londonu ali Los Angelesu. Ona je še pravi otrok in ne loči, kaj je dobro in kaj je slabo. On mora umreti,“ je rekel polkovnik Samuel B. Venus. „Zanima me, kdo neki je.“

Seveda sem dobro vedel, da govori polkovnik Samuel B. Venus

o Grofu Tomasu, toda očitno ga ni poznal in čeprav sem se popolnoma strinjal z njim glede njega, sem mu zameril njegovo popustljivost do gospe Samuel B. Venus, kajti prepričan sem bil, da bo v stalni nevarnosti, dokler bo živel z njo.

Toda čas se mi ni zdel primeren za razpravljanje, zato sem ga pripravil, da je šel z mano na vrhno palubo, kjer je pričel tehati okoli, kot da bi nekoga iskal. Na krovu je vladala precejšnja zmeda. Iz ladjinega drobovja se je kadilo in med dimom so švigali plameni. Mnogi potniki, ženske in moški, so brezciljno begali sem tja in otroci so jokali. Nekaj mornarjev je spuščalo rešilne čolne, v katere so se potem zbasali sami in na vso moč odveslali.

Taki prizori se moji nežni naravi upirajo, zato sem se umaknil iz splošne gneče in se malo razgledal po ladji v upanju, da se bom lahko neopaženo skobacal v kak čolnič, preden ga bodo mornarji popolnoma zasedli. Kmalu sem opazil skupinico ljudi, ki so se vneto trudili, da bi spravili čez ograjo velik splav. Med njimi sem opazil tudi polkovnika Samuela B. Venusa, ki se je naslanjal na ograjo s tisto stvarco v roki in bistro gledal okoli. Obenem sem zagledal še rešilni čoln, ki se je urno pomikal od ladje. Na krmi je stal možak v svetlem plašču in z belo športno čepico. Pokazal sem čoln polkovniku.

Čoln je bil popolnoma natlačen in je skoraj izginil pod vodo. Toda

ogromni valovi so ga odnašali v dolgih sunkih, tako da je bil že kakih sto metrov od ladje in ga je bilo moč opaziti v svitu plamenov le, kadar se je na grebenu valov za hip dvignil. Trajalo je nekaj trenutkov, preden je polkovnik Samuel B. Venus opazil možakarja na krmi. „Aha, zdajle ga vidim,“ je rekel, „prav dobro razločim svetli plašč in belo športno čepico.“ Obenem je dvignil tisto stvarco in bang, bang, bang je trikrat rezko počilo nad vodo. Svetli plašč in bela športna čepica sta se rahlo sesedla, potem pa je čoln izginil za valcvi.

Medtem so najini sopotniki srečno spravili splav na vodo in porinil sem polkovnika Samuela B. Venusa čez ograjo ter se še sam zavihtel za njim. Ker je bila na splavu kmalu velika gneča, sem podstavil nogo neki ženski, ki se je bila prva zrinila nanj ter jo prekopicnil v vodo. Ženska je izginila v besnečem morju in prav nič nisem bil presenečen, ko sem opazil, da to ni bil nihče drug kot Grof Tomaso, kajti spomnil sem se, da sem videl, kako je prisilil gospo Samuel B. Venus, da je zamenjala obleko z njim.

No, nekateri čolni so prišli do obale, nekateri pa ne in v enem izmed tistih, ki so prišli, so našli ranjko gospo Samuel B. Venus in bili so nemalo presenečeni, kajti bila je oblečena v moško obleko, nad njo pa je imela svetel plašč in belo športno čepico. Predvsem pa bi rad poudaril, da sem naredil veliko uslugo družbi, ko sem

pomagal Grofu Tomasu s splava, kajti ta falot je nedvomno resno ogrožal družinsko svetost ameriškega doma.

Ponosen pa sem tudi na to, da sem se s tem oddolžil polkovniku Samuelu B. Venusu in ni moja krivda, da se je zaradi dogodkov na ladji in splavu tako razburil, da je znorel in mu niti nisem mogel povedati, da ima še vedno tako mirno roko, da zadene gibljivo tarčo s tremi streli skoraj na isto mesto.«

*

»Toda George,« sem rekel Gentlemanu Georgeu, »ti si vendar žrtev velikega nesporazuma in takoj bom šel v tvojem imenu h guvernerju. Ne morejo ti storiti kaj takega, saj vendar nisi neposredno povezan z zadevo gospe Samuel B. Venus. V najslabšem primeru te lahko primejo zaradi napačne identifikacije!«

»Beži, beži,« je rekel Gentleman George, »ali misliš, da sem v taki kaši zaradi tega pripetljaja? Kje neki!«

»Na živce jim gre,« je rekel George, »ker sem neke noči odpeljal avto Louja Adolie na soline pri Se-caucusu, N. J. in ga sežgal, da ni ostal niti košček od njega. Kaže pa, da sem v avtu pozabil Louja Adolio.«

»No, George,« sem rekel, »bon voyage.«

»Tudi tebi,« je odvrnil, »in vsem ostalim.«

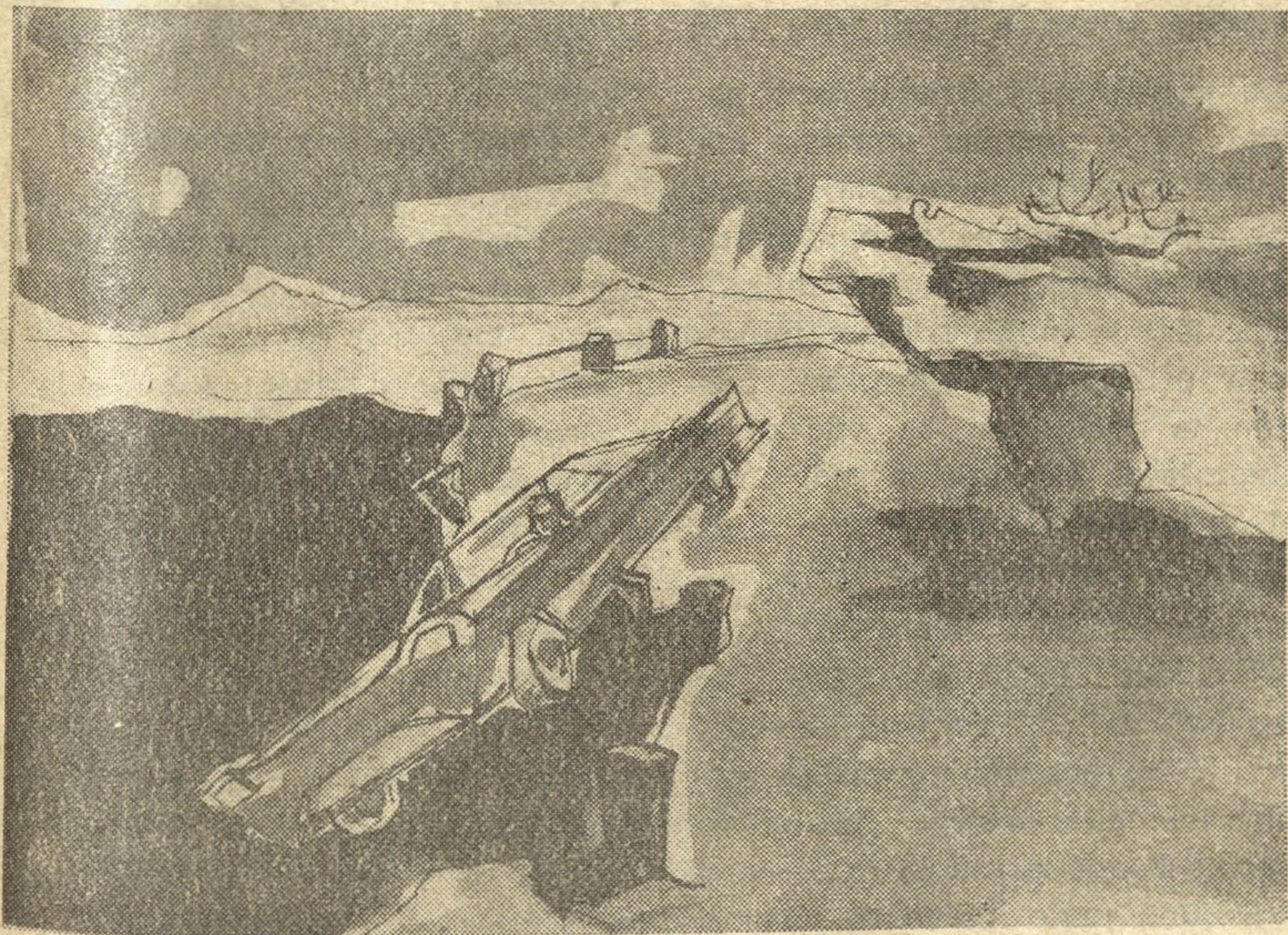
DAMON RUNYON

Zabrisana sled

Že petič v treh minutah je Albert Brisset pogledal na zapestno uro, se malce v zadregi nasmehnil točajju, ki se je od strani oziral po njem, ter bolj iz navade kot potrebe naročil pijačo. Venomer se je oziral v veliko zrcalo, v katerem je dobro videl goste, ki so vstopali in odhajali. Ko je opazil v ogledalu tudi sebe, se ni mogel iznebiti rahlo ne-

prijetnega občutka: on, trgovec in poslovni človek, prav kot kak gimnazijec nestrpno čaka na lepo Christiane Roublier. Le kako sem mogel napraviti vtis na tako lepo žensko, se je vprašal, tako lepo in tako bogato?

Petdesetim se je bližal Albert Brisset, malce trebušast je postal, skratka prav nič donjuanskega

ni bilo na njem. Pri tridesetih letih je ovdovel. Potem se je posvetil le delu in imetju, ki bi, izraženo v številkah, nanoslo že kar čedno vsotico. Izogibal se je dogodivščini.

Mesec dni poprej se je bil seznanil s Christiane Roublie. Po naključju so ji ga predstavili, ko je imel poslovno opraviti v Parizu; takoj ga je prevzela njena blesteča lepota. Christiane, ki bi ji prisodil kakih petindvajset let, je imela dolge lase in čudovito postavo pa zelo elegantna je bila. Izprva jo je občudovaje gledal, potem pa se je zaljubil vanjo. Albert bi ne bil to, kar je bil — zrasel je iz skromnih razmer v podeželskem mestecu — če bi ne bil takoj opazil, da Christiane živi, kakor to zmorejo le zelo petični ljudje. Kot vdova po bogatem Kolumbijcu je zdolgočaseno govorila o svojih daljnih nasadih, o zasebnem letalu, o svoji jahti...

Ko jo je Albert Brisset tako poslušal, ga je venomer obhajala misel, češ kako si je mogla izbrati prav njega, da bo nekoč nadomestil njenega pokojnega moža, milijarderja. Kaj je mojih trideset milijonov v primerjavi z vsem, kar premore ta južnoameriška vdova, se je vpraševal. Ko ji je to tudi povedal, se je čudovito nasmehnila in ga zasanjano pogledala:

»Zanesljivi ste, stanovitni, vsaj mislim tako... Kot skala! Bojim se dogodivščin in vsiljivih mladih mož... Ob pogledu na vas se moram spomniti svojega pokojnega Pepita.« Ponudila mu je roko, da ji je poljubil prste. Samo to je smel

Albert Brisset: poljubljati prste in lepo Christiane kdaj peljati pod roko izza mize do avtomobila...

Zdaj se bo vse to spremenilo, si je dejal, medtem ko je srebal pijačo. Christiane je morala po opravkih v Švico, dovolila mu je, da jo sme tam obiskati. Mimogrede je namignila, da bo treba daleč od Pariza odločati o pomembnih rečeh, zraven pa ga je pobožala s pogledom, ki je bil ena sama velika obljuba.

Albert se je zdrznil; takoj potem je skočil izza svoje mizice in pohitel Christiane naproti. V lepi obleki je bila, tako preprosta na pogled, da se Albert ni mogel iznebiti vtisa, da je plačala zanjo pravcato majhno premoženje. Drugi moški so se zavistno ozirali po njem, ko se je z vročo dlanjo dotaknil njenega podlakta tik nad vse predolgim, da si dovolj kratkim rokavom poletne obleke.

»Pa sem vas le pričakal!«

Raztreseno se mu je nasmehnila. Albert je razbral iz koticov njenih zelenkastosivih oči, da je nekaj narobe.

»Trem se od togote,« je rekla.

»Prav to vam daje še večji čar...«

»Dragi Albert, bojim se, da vam danes ne bo posebno prijetno v moji družbi...«

Naročila je manhattan, pobrskala po torbici in vtaknila cigareto v dolg ustnik. Pohitel je z ognjem, zahvalila se mu je z dolgim pogledom. Ko je nesla cigareto k ustnicam, se je v prstanu na njeni roki zalesketal velik srnragd.

»Mogoče bi ta najin sestanek preložila na jutri, Albert, ker se bojim, da ves vaš dar za kramljanje ne bo imel pravega odmeva. Kar naprej me bo kuhala jeza...«

S svojo vročo dlanjo je pokrila njeno levico:

»Zares se vprašam, zaradi kakšne nevšečnosti morejo te lepe ustnice tako drgetati...«

Sunkovito se je presedla: »Moški se pač ne spoznate na take reči!«

»Bi smel izvedeti?« se je Albert nasmehnil kar se da prijazno.

»Saj pravim, moški nimajo smisla za drobne ženske skrbi...«

Zasmejal se je: »Ženska nedoslednost! Najprej pravcata drama, zdaj pa govorite o drobnih skrbih!«

Vrgla mu je zapeljiv pogled, potem pa se je spet ujezila:

»To bi rada vedela, kakšne volje bi bili vi na mojem mestu!«

Segla je po torbici, vzela pismo in ga razgrnila na mizi. Vprašujoče jo je pogledal, ona pa je rekla: »Berite!«

Pisal je eden najbolj znanih ženevskih draguljarjev. Sporočal je gospe Christiane Roublier, da je dobil smaragdni nakit, ki se je zanj zanimala, ko se je s slikami oglašil pri njej v hotelu njegov poslovni zastopnik. Ker se neka markiza de Vries prav tako zanima za tisti nakit, naj bi se Christiane kmalu odločila. Ker se stalno oglašča v njegovi trgovini, ga je najprej ponudil njej, gospe Christiane Roublier...

»Mar ste prišli prepozno, draga?«

Premaknila se je, da je s komolcem trknila ob steno točilne mize. V njenih očeh so se kresale iskre:

»Svojemu zastopniku sem naročila, naj mi priskrbi denar iz banke, pa ni ničesar storil, ta cepec. Ko sem prejela pismo, sem šla k draguljarju, telefonirala v banko in svojemu zastopniku. Ni naročil prenosa denarja iz pariške banke, zdaj pa je odpotoval iz Pariza in ga ne bo dva dni. Izpred nosa mi bo tista markiza odnesla nakit... Vse to za borih sedem milijonov starih frankov...« Zamahnila je z roko, da je Albert pomislil: »Glej jo, za sedem milijonov ima eno samo zaničljivo kretnjo...«

»Nakit stane trinajst milijonov starih,« je rekla Christiane, »do torka zjutraj jih imam samo šest. V torek bo že prepozno...«

Umolknila je, potem pa Alberta pogledala od strani:

»Pa recite, če ne bi človek iz kože skočil!«

»Take sile ravno ni,« se ji je nasmehnil.

»Seveda... Moški,« se je namrdnila, on pa se ji je spet nasmehnil:

»Morda bi lahko dali kaj na račun?...«

Vzravnila se je: »Jaz, Christiane Roublier, vdova po bogatem Pepitu Roublieru, pa na račun? Tako kot v špeceriji? Prijatelj!«

Albert Brisset se je nenadoma zazdel samemu sebi kot šolarček, malce neumen in še bolj smešen.

»Ali razumete?« je nadaljevala Christiane. »Jutri zvečer bo velika reč pri markizu d'Ampierre. Rekla

sem si, da bom tam nosila tisti nakit... V vaši družbi, Albert...»

Pogledala je kozarček pred seboj in rekla kot otrok:

»Še en manhattan bi rada...»

Poklical je točaja. Prejšnji večer mu je bila Christiane pokazala čudovito poslopje markizov d'Ampierre, svojih starih prijateljev. Takrat je rekla, da bo morda na večerni zabavi napovedala svojo zaroko z njim, z Albertom Brissetom.

Sklonil se je k njej: »Zdaj sem se spomnil, Christiane! Ali ne bi mogla takoj skupaj k tistemu draguljarju? Pri roki imam...»

Zardela je od jeze: »Kako si upate misliti, da bom... Da mi boste kot dober prijatelj pomagali iz zagate... Saj se reče tako, ali ne?« Solzne oči je imela, ko je tiho govorila predse: »Ali si lahko predstavljate, kako bi se počutila, če bi skupaj prišla k draguljarju, ki je moj poslovni znanec, in bi vi vzeli iz žepa čekovno knjižico? Mar si ljudje ne bi mislili, da sem ljubica, ki si je našla petičnega prijateljčka?«

»Draga Christiane,« ji je ves skrušen gledal v oči. »Samo rešitev sem iskal... Ne morem gledati solz v teh vaših lepih očeh... Mislil sem na izhod iz zagate...»

»Ni izhoda!« mu je prestrigla besedo.

Tri četrt ure kasneje: potem ko je on zvrnil pet kozarčkov pijače in ona tri, je trgovec Albert Brisset pregovoril Christiane Roublier, da je vzela ček s sedmimi milijoni in z njegovim podpisom. Seveda ji je

moral prej zatrdno obljubiti, da se ne bo branil, ko mu bo najkasneje čez štiri dni vrnila denar. Ko sta se sprehajala ob Lemanskem jezeru, jo je prvič poljubil.

*

Ko je Christiane prišla iz banke, se je ozrla naokoli in stopila k dolgi rdeči limuzini. Malomarno je položila na sedež vrečko s sedmimi milijoni, ki jih ji je bil kot posojilo vsilil od zaljubljenosti neumni podeželski trgovec Albert Brisset. Nekajkrat je z avtom zaokrožila po Ženevi, potem pa je v okolici zavila pred gostilno s prenočišči.

»Za konec tedna sem naročila sobo na ime Nelly Graveleur,« je rekla dekletu.

»Številka dvanajst, gospa!«

»Mehanik bo takoj prišel po moj voz. Tu so ključi.«

Dekle se je priklonilo in skrivaj občudovaje gledalo visokoraslo mlado damo v bledezeleni nyloški obleki in veliko svileni ruto, ki ji je povsem zakrivala lase. »Bržkone je plavolasa,« je na tihem ugibalo dekle.

Nelly Graveleur ji je dala v roko kovček iz krokodilje kože, potem pa stopala za njo po hodniku do sobe dvanajst. S pogledom je Nelly preletela kopalnico in toaletne potreščine na mizici v kotu, dala dekletu kraljevsko napitnino in rekla, da je ne potrebuje več.

Ko je bila sama, je snela svileni ruto in se pogledala v zrcalo. »Zbogom, Christiane Roublier,« je zamrmrala in se priklonila: »Dober

dan, Nelly Graveleur!« Pomežiknila si je v zrcalu. »Nelly... Upam, da se boš lepo vedla!«

Odprla je kovček iz krokodiljega usnja, vzela iz njega več stekleničk in jih razpostavila po polici nad umivalnikom. Prižgala si je cigareto in se od strani pogledala v zrcalo. Dolgo se je gledala, potem pa se je zdrznila, ko da bi se pravkar zbudila iz morastih sanj. V vsebino ene izmed stekleničk je namočila vato in se začela počasi drgniti po licih. Čez čas si je s kemikalijo zmočila lase, počakala nekaj minut, potem pa je z njih sprala rdečkasto barvo, ki je bila Christiane Roublier pripomogla, da je zapeljala milijonarskega trgovca Alberta Brisseta.

Ko se je pogledala v zrcalo, se ji je zazdelo, kakor bi nekje iz daljave slišala očetov pojoči glas: »Duška, moja Duška, ti in tvoja zlagana zunanost...«

Opazovala se je v zrcalu: spet je bila Duška, »draga mala« svojega očeta, starega sleparja; nasmehnila se je podobi v ogledalu, ki je kazalo lik štirindvajsetletne pustolovke. Duška je bila prava Duška le v tistih kratkih presledkih med posameznimi poglavji v svojem pustolovskem življenju, ko je za novo dogodivščino potrebovala ustrezno novo zunanost.

Duška si je prižgala cigareto in si skrbno opazovala obraz, ki je pot spretnimi gibi njenih prstov ob pomoči kozmetičnih sredstev spremenjal podobo. Nasmehnila se je, ko je na ploščadi pred gostilno zabr-

nel motor. David se je izvrstno spoznal na svoje delo, ki ga je vselej do podrobnosti pretehtal. To pot je prišel po torpedu podobni rdeči avto. Duška je vedela, da bo pred gostilniškimi vrati kmalu stalo povsem drugačno vozilo, s katerim se bo odpeljala dama, ki ne bo z ničimer spominjala na kratkotrajno prijateljico podeželskega trgovca Alberta Brisseta.

»Kličejo vas, gospa!« ji je dekle sporočilo po telefonu.

Bil je David. Zmenila sta se za sestanek v Pontarlieru. Teta Emma je hudo bolna, ji je rekel. Upam, da ne bo prehudo, saj je tetka bolna že nekaj tednov, je rekla Duška. Bržkone ne bo nič hujšega.

To je pomenilo, da je vse v redu. David je Duški povedal, da bo dobila čez deset minut tisto vozilo.

Odložila je slušalko, sedla in kadila. Potem je nenadoma poskočila: pozabila je bila na najvažnejšo reč. Segla je po beli torbici, vzela iz nje osebno izkaznico in jo dolgo gledala, preden jo je strgala na drobne koščke, ki jih je sežgala v pepelniku. Strmela je v plamečke, ki so lizali lepenko in mrmrala:

»Zbogom, Christiane, simpatična si mi bila kot bogata vdova, ki je pri Albertu iskala pomoč, podporo in zaščito, pri Albertu, ki je znal tako čudovito sanjati o načrtih za prihodnost. Christiane te je zapeljala, dragi Albert, vendar si bil v njeno južnoameriško bogastvo bolj zaljubljen kot vanjo. Strmel si v njene smaragde, kadar je govorila o svojem letalu, jahti...«

Nenadoma se je otožno nasmehnila:

»Če bi Christiane ne bila tako bogata, bi kljub svoji čedni zunanosti ne napravila posebnega vtisa nate, Albert... No, lepe spomine boš imel nanjo, to pa je že vredno sedem milijončkov, kajne, Albert?«

2

Ves zbežan je Albert Brisset strmел zdaj v policijskega komisarja Bernarda, ki ga je gledal rahlo posmehljivo, zdaj v enega izmed obeh inšpektorjev.

»Nemogoče!« je ponavljal in odkimaval.

»Kar sprijazniti se boste morali s tem, da je mogoče!« mu je rekel komisar Bernard.

Inšpektor je spet sedel za pisalnim strojem in se našobil, ko je prebral, kar je bil dotlej napisal.

»Ženske, ki bi se v resnici pisala Christiane Roublier, ni nikoli bilo,« je rekel komisar Bernard.

»Kako da ne, saj se mi navsezadnje ni sanjalo!« se trgovec Albert Brisset ni mogel sprijazniti z dejstvi.

»Ponovimo vse skupaj še enkrat, Brisset,« je rekel komisar Bernard. »Christiane vas je predstavil v gostinskem lokalu neki moški, ki ste ga bili nekaj dni poprej spoznali v baru, kajne?« Albert Brisset je samo prikimal, komisar Bernard pa je nadaljeval: »Pravite, da ni nobena izmed tistih na petih slikah, ki smo vam jih pokazali. Nobena ni tista, ki vas je olajšala za sedem milijonov... Opeharila vas je...«

»Saj vam pravim, da sem ji sam ponudil pomoč! Tako se je branila... Predlagal sem ji, da bi jo pospremil k draguljarju...«

»Tej pustolovki ni šlo v račun, da bi jo pospremili tja, pred vsem zato ne, ker je draguljar ni še nikoli videl!«

»Pa sem bral pismo...«

»Kakor ste pravkar izvedeli, ni pisal tega pisma nobeden izmed draguljarjev, lista papirja s pečatom tega trgovca pa ni tako težko dobiti...«

»Grozno!« je drgetal Brisset. »Rekla je, da mi bo denar vrnila.«

»Kakor vidite, tega ni resno mislila,« je dejal komisar Bernard.

»Še enkrat bi si rad ogledal tiste slike,« je rekel Brisset.

Inšpektor mu je dal kartonček s prvo sliko. Pripis: Hongkong, februar 1953. Dorma Briss. Angleški lastnik plantaž je plačal več tisoč piastrov. — Albert Brisset je strmел v zalo žensko: bela obleka, širokokrajni sončnik — nič podobnosti s Christiane Roublier. »Te ne poznam,« je rekel in si ogledal drugo.

Berlin, avgusta 1955. Žrtev je bil trgovec, lastnik več veleblagovnic. Takrat se je imenovala Frieda Klostermann. Želela se je poročiti s petičnim trgovcem. Tik pred zaroko je potrebovala denar. Za nekaj dni, je rekla. Ko ga je prejela, je izgubila. Podoba ženske: podolgovat obraz, kostanjevi lasje, skrivnosten nasmeh.

Komisar Bernard je pogledal tretji posnetek in prebral: V New Yorku februarja 1956 se je imenovala...

»Dovolj!« je živčno rekel Albert Brisset in odrinil slike. »Ne morem je prepoznati, pa naj si še tako prizadevam.«

»Torej umikate prijavo?« ga je vprašal komisar Bernard. Trgovec se je nekaj trenutkov pomišljal, za hip se je v njegovih očeh zalesketala iskra jeze, potem pa je rekel:

»Da, umikam prijavo!«

»Podpisati bo treba in poravnati stroške. Interpol že nekaj let zaman išče to mlado damo in njene pajdaše. Za zdaj vemo o njih bore malo...«

»Ali ste prepričani, da so Norma Briss, Frieda Klostermann in Christiane Roublier ena in ista oseba?«

»Prav gotovo! Povsod enak prijem, povsod vse do podrobnosti premišljeno in na pogled drugačno, vendar v bistvu isto. Pariška Interpol nam je dala pred kratkim nekaj podatkov, ki pa zdaj niso uporabni. Pijan možakar je izblebetal, da se je pred kakim letom dni seznanil in sodeloval z Davidom Frommelom, ki je poprej nekoč finančno uničil nekega emigranta. Ne bilo bi nič posebnega, če bi ta emigrant ne imel zelo lepo hčere, ki je potem postala Davidova sodelavka, da bi nekako pomagal očetu iz stiske. Tisti David je postavil njeno sodelovanje kot pogoj. Lepotica brezhibno govori več jezikov, vendar ne vemo o njej nič več kot to, da jo imenujejo Duška...«

»Duška?« se je zganil trgovec Albert Brisset.

»Da, v ruščini to pomeni nekaj takega kot dragica. Menda jo je njen oče imenoval tako. Izvedeli smo samo to, da je sodelovanje med Davidom in Duško zasnovano na tujem denarju.«

»Pa bi lahko izvedeli kaj več?«

»Bi, če bi tisti možakar ne bil naslednji dan umrl.«

»Umor?« je vprašal Brisset.

»Zadela ga je kap. Preveč se je napil. Tako je nehote zaščitil Duško. Veste, Brisset, takšni sleparji se izogibajo krvi...«

»Hm, ne morem se iznebiti vtisa, da so vam takšni sleparji všeč,« je rekel Albert Brisset.

»Všeč ni prava beseda,« ga je popravil komisar Bernard, »nedvomno pa je ta ženska tako nadarjena, da bi se izvrstno obnesla v preiskovalni službi, seveda če... Opeharila je avstrijskega poslovnega človeka, pa nekega škota...«

»Škota?« je občudovaje rekel Brisset. »Skopuškega, previdnega?« Kar odleglo mu je.

»Mislim, da vam je nekaj vendarle zapustila za spomin,« je rekel komisar Bernard.

»Odnosla mi je sedem milijonov!«

»Obogateli ste za izkušnjo!« je odvrnil komisar Bernard.

3

Nasmejana je Duška sedela za krmilom odprtega voza. Veter se ji je igral z lasmi, ko je krmarila in brundala popevko. Na obeh straneh lepe ceste so se vrstile jelke, včasih je peljala cesta tik mimo žuborečega potočka. Lepo življenje, je pomislila Duška, potem pa se je

nenadoma namrdnila in prisluhnila motorju pred seboj. Zavrla je, spet skušala pognati: stroj je zakašljaj in utihnil. Še je poskušala, potem pa je obsedela z dlanmi na krmilu. Spomnila se je Davidovih besed: »Malce bi se že morala spoznati na motorje! Takšno dekle, pa nima pojma o avtomobilih. Nekoč boš imela težave zaradi tega!«

Vedela je, da sama ne bo odkrila napake, zato je niti ni skušala najti. Odločila se je: počakala bo na ustrežljivega avtomobilista, ki se spozna tudi na motorje.

Mimo je švignil tovornjak, kmalu za njim avtobus. Duška se je nasmehnila ob misli na Davida, ki jo bo ves na trnih čakal v Pontarlieru.

Bližal se je lep voz. Ta bo ustavil, je pomislila Duška, se obrnila in dvignila levico. Voz je obstal v bližini, vrata so se odprla, iz avtomobila je prilezel visok fant, ki mu je veter nagajivo kuštral lase nad ogorelim licem. Po barvi polti je Duška uganila, da je bil avtomobilist nedavno na Azurni obali ali pa v planinah.

Smehljaje se je stopil k njej. Prav volčje zdrave, bele zobe je imel in neverjetno modre oči.

»Smola?« jo je vprašal.

Prikimala je, in se pri tem nasmehnila v zadregi, ki jo je obšla ob pogledu na čednega fanta. Že se je sklonil nad motor, ona pa ga je gledala in mislila: Nič ne dam na strelo iz jasnega, to so bajke... Sicer pa sovražim dedce...

Obrnil se je k njej in izgovoril nekaj tehničnih izrazov, ki ji niso

povedali ničesar, potem pa se je ponudil, da jo popelje v Pontarlier. Povabil jo je v svoj voz.

»Thierry Malier,« se je predstavil.

»Micheline Digoin.« Kar tako je zinila to ime. Potem sta klepetala. Od strani je pogledovala, kako je spretno krmaril vozilo...

* * *

»Mislil sem, da bom znorel od skrbi!« je rekel David, ona pa se je zasmejala, da jo je presenečeno pogledal: še nikoli se ni tako smejala.

»Le kaj bi se moglo zgoditi?« je rekla.

»Seveda, ti si misliš, da ti nihče ne more do živega,« je godrnjal.

»To je jasno!« se je še smejala.

»Ne moreš si predstavljati, na kaj vse sem mislil te tri četrt ure. Zelo važno je, da te je šofer tovornjaka navsezadnje le vzel s seboj!«

»Da,« je lagala Duška, »zelo dober fant je bil. Ponudil se je, da me bo peljal prav v mestno središče, pa sem se raje odločila za taksi.«

David je pogledal na uro: »Z Jeanom bi se morala ob dveh sestati v restavraciji. Jutri zjutraj gremo na pot.«

»Morda bom ostala tu dva ali tri dni,« je rekla Duška.

David je nagubal čelo, njegove temne oči so se zastrmele v Duškin nasmejani obraz. »Kaže, da ti je v tem mestu všeč.«

»Zakaj pa ne? V Parizu je gotovo soparno in vroče, malce oddiha se mi bo kar prileglo.« Skrivnostno se je nasmehnila: »Očka Albert

Brisset se gotovo strašno jezi. Kar predstavljam si ga v pisarni, ki udara po prahu in ohlajenem cigaretne dimu. Morda prav zdaj odgovarja na vprašanja policajev. Ne, David, bolje bo, če ostanem tu nekaj dni. Ne bodo me iskali tako blizu švicarske meje, kaj sodiš?»

»Še pred petimi minutami sva ugotovila, da ti nihče ne more do živega,« je nenadoma podvomil.

»To je tudi res,« je rekla, potem pa ga je ostro pogledala: »Menda mi ne boš ukazoval, kaj? Če mi je všeč, si bom smela privoščiti oddih, kjer in koliko časa me bo volja, kaj?«

»Prav,« je skoraj nežno rekel David. Vedel je, da se ni dobro pričakati z Duško, ki je že lep čas njegov zlati rudnik.

»Veseli me, da se bova spet sestala z Jeanom,« je rekla. »Ali je zdaj zdrav?«

David se je namrdnil: »Menda je dovolj dolgo počival, ali ne? Zdaj bo treba spet poprijeti.«

Duška je pomislila, da je David to pot ponovno pokazal, da v resnici zasluži vzdevek »Grabežljivi«. Že je hotela odgovoriti na njegovo opazko na Jeanov račun, pa se je spomnila bližnjega popoldneva in se nasmehnila:

»Mislim, da ne dvomiš o Jeanovi koristnosti pri vsem tem, kaj?«

»Hm, nihče ni nenadomestljiv,« je zamrmral David in si prižgal cigareto. Duška pa je mislila, kako se bo ob sedmih zvečer sestala s Thierryjem, ki je tak kot športnik.

Duška in Thierry sta plesala. Sklonil je glavo, da so bile njegove ustnice tik nad njenim noskom. Z očmi sta se srečala, Thierry se je ves prevzet nasmehnil.

»Srečna, Micheline?«

»Mhm,« je rekla, ne da bi zganila z ustnicami.

»Povejte mi še kaj o sebi,« je rekel, ko ji je nazdravil pri mizi.

»Ali je res potrebno?«

»Da. Včasih se mi zdi, da niste stvarni, da ste le privid.« Počasi je dvignil roko in se je s kazalcem dotaknil po sencah. »Bojim se, da se boste ob mojem dotiku spremenili v rožnat oblak...«

»Zakaj rožnat oblak? Lahko bi se spremenila v grom, ki bi puščal za seboj vonj po žveplu... Mogoče sem čarovnica...«

Zdrznil se je, ko je opazil, da so se ji v očeh lesketale solze. »Molčite,« je tiho rekel in ji poljubil prste na levici.

* * *

»Kaj je narobe, Duška?« je vprašal Jean. Pogledala ga je v temne oči z mrzličnim lesketom: ni si še povsem opomogel od pljučne bolezni, na obrazu so se mu poznali sledovi dni, ki jih je preležal v postelji. Vedno je imel ta Davidov dolgoletni pajdaš razumevanje za Duško, ki mu je zaupala. Razen njenega očeta je bil Jean edini, ki mu je včasih pokazala, kakšna je v resnici.

»Duška, kaj se je zgodilo?«

Sedla je in položila roke predse, on pa je stopil k njej in vzel njena zapestja v svoje koščene dlani.

»Ali ne zaupaš več staremu prijatelju?« jo je vprašal.

Pogledala ga je naravnost v oči in plaho rekla:

»Jean, zdi se mi, da sem se zaljubila...«

Zganil se je in se nasmehnil. »To je moralo priti...«

»Jaz bi ne smela, jaz ne...«

»Zakaj pa ne? Mar misliš, da si drugačna?«

»Si pozabil, kdo in kaj sem? Ne veš, kako živim? Niti za trenutek ne smem pozabiti, da mi bo David pustil živeti, kakor me bo volja!«

Jean je molčal, Duška pa je rekla: »Ne smem živeti kot druge ženske, razumeš? Moja preteklost, vse to...«

»Ali misliš na grehe, Duška?«

»Ne, temveč na Davida, kakršen je.«

»Mislim, da za zdaj govoriva v prazno,« je rekel Jean. »Za začetek bi mi lahko povedala kaj več o možu, ki o njem misliš, da si zaljubljena vanj.«

»Tisti je, ki me je včeraj pripeljal v Pontarlier.«

»Šofer tovornjaka?«

»Saj ne vozi tovornjaka! To sem si izmislila, da bi Davidu prikrila resnico. Zaslutila sem nevarnost, pa je bilo prepozno, ker sem mu že prej obljubila sestanek. Pogovorila bi se o mojem vozu, je rekel. Malce v skrbeh sem bila, ko sem šla na sestanek, pa se nisem bala nje-ga, temveč same sebe. Poslovala sva

se ob štirih zjutraj, zdaj vem, pri čem sem. Zaljubila sem se, razumeš, Jean?«

»In on?«

»Zdi se mi, da tudi. Rekel je, da je vse to tako neverjetno in čudovito. Njegove besede so bile odsev natanko tistega, kar sem čutila v sebi. Vse, kar sem poprej nekoč prebrala o ljubezni in se mi je zdelo bedasto, sem doživela to noč v njegovi družbi...«

»Hm,« je rekel Jean, »vtis imam, da sta se dodobra zatreskala drug v drugega. Kaj pa dela ta fant?«

»Očetovo tovarno vodi. Bogat se mi zdi...« Zdrznila se je, potem pa dodala s spremenjenim glasom: »Zaradi mene bi lahko bil risar vzorcev ali ne vem kaj, razumeš?«

»Seveda,« je rekel Jean si šel z roko čez čelo in vprašal: »Kaj ve o tebi?«

»Samo to, da sem ženska... Prvič v življenju nisem igrala, niti mislila nisem na to, da bi igrala.«

»Pa zdaj, Duška, ali v moji navzočnosti igraš?«

Sklonila je glavo in povedala:

»Nehala sem biti jaz v pravem pomenu besede tisti večer v avgustu, ko me je moški napadel na stezi blizu ceste. Od tistega večera se nisem več kazala takšne, kakršna sem. Potem se je David zapletel v očetovo življenje. Morala sem igrati, da sem zaščitila šestdesetletnika, ki se je dal prav po otročje spodnesti. David misli, da sploh ne poznam čustev, da sem morda kruta. Tebi, Jean, nisem prikrila nekaj svojih lastnosti, ki o njih David

ničesar ne ve. Včeraj pa sem spoznala, kako lepo je, če se človeku ni treba pretvarjati. Morda se prav temu reče sreča, kdo ve!»

»Mogoče,« je nenavadno resno rekel Jean.

»Thierryju sem rekla, da je oče umrl, da sem naturalizirana Francozinja od leta 1950. Ime Micheline sem rekla kar tako in priimek Digoin tudi. Uporabila sem tvoj priimek, Jean Digoin. Čudno, kaj?»

Za trenutek se je zalesketala iskrica v Jeanovih globokih očeh.

»Morda sem že takrat mislila na zgodbo o spremembi priimka, da bi ne imela težav zaradi političnih razprtij med deželami.« Kislo se je nasmehnila: »Jean, ali sem res tako slaba ženska, da je laž poglavitni sestavni del moje osebnosti? Včeraj sem tako lahko govorila.«

»Zdajle sem se domislil, Duška!« je nenadoma rekel Jean in jo prijel za roke. »Po kosilu se bova z Davidom odpeljala v Pariz. Takoj se bom oglasil pri Sempeurju. Lahko se zaneseš name, dobila boš najboljše dokumete, kar si jih moreš misliti: zakonita posvojitev, osebna izkaznica v tej zvezi, vse, prav vse...«

»Ali se ti zdi mogoče?« ga je nejeverno pogledala.

»Saj poznaš Sempeurjevo geslo: umetnikom mojega kova ni nič nemogoče. Storil bom to, če misliš, da boš zaradi tega srečna.«

»Kaj pa David?«

»Kdaj se nameravaš vrniti v Pariz?«

»Čez tri ali štiri dni. Thierry mora ostati tu do začetka tedna. Rekel je, da bi me rad predstavil svojemu očetu, ki je vdovec. Gre zares, ali ne?«

»Čudovito,« je rekel Jean. Nova cigareta je osvetlila njegovo suho lice, ko je pomodroval: »Davida bom začel pripravljati na to, da si dovolj stara, ko se lahko osamosvojiš in postaneš svobodna. Po tvoji zaslugi si je pridobil premoženje. Tega se zaveda.«

»Prav tega se bojim,« je zamrmrala. »Ali se bo sprijaznil s tem, da hočem oditi? Bojim se njegovega maščevanja.«

»Ne bo se mogel maščevati, saj ne bo vedel za tvoje novo ime, o Thierryju mu nisi povedala ničesar. David je le redkokdaj v Parizu. Duška bo izginila, da bo lahko zares samo Duška.«

Gledala ga je, veselilo jo je, da ga je spoznala takšnega, kakršen je v resnici bil ta suhljati Jean, čeprav je vrsto let sodeloval kot zvodniški pomočnik Davida Frommela.

»Z Davidom bova opustila misel na preteklost,« je rekel, »navsezadnje je že čas, da tudi on postane človek.«

David Grabežljivi, je pomislila Duška. Prepričana je bila, da se Jean hudo moti v svojem mnenju o Davidu, vendar zaradi prevelike sreče spričo upanja ni rekla ničesar. Jean je vstal in jo pobožal po licu:

»Še tri ali štiri dni bodi to, kar si v resnici in kar si bila od včerajšnjega popoldneva. Skušaj ugo-

toviti, ali bi lahko bila takšna vse življenje. Ko se bova v Parizu srečala, bova poklepetala. Upam, da bo Sempeur storil vse v najkrajšem možnem roku.»

Vrgla mu je roke okoli vratu in ga poljubila na votlo lice, potem pa hvaležno rekla:

»Mislím, da bi ti morala...«

»Reči hvala?« se ji je nasmehnil in dodal: »Kaj bi s praznimi marjnami! Midva se vendar poznavata, Duška!«

5

»Draga,« je rekel Thierry, »nekaj mi prikrivate.«

Presenečeno ga je pogledala: »Kako vam pride kaj takega na misel?«

Prijel jo je za roko: »Vznemirja me sleherna sprememba na vas, Micheline. Prav zdaj se mi zdi, da se skrivaj branite pred nečim in da je nekaj narobe. Kar naprej pogledujete na uro! Ali je ta telefonski poziv v resnici tako pomemben?«

»Zelo,« je preprosto rekla. Od Jeana je pričakovala sporočilo, kje se bosta skrivaj sešla. Poklicala ga je bila takoj dodoldne, ko je prispela v Pariz; tako molčeč se ji je zdel, ko ga je vprašala po Davidu. »Vse ti razložim,« ji je rekel. »Zdi se mi, da bova morala biti zelo pametna in previdna. David te pričakuje šele zvečer, poskrbel bom, da ne bo vedel, kam sem namenjen.« — »Ali ti ne bi dovolil iti?« ga je vprašala, pa ni dobila razumljivega odgovora...

Začutila je, da Thierry zaskrbljeno strmi vanjo. Prisilila se je k nasmehu, on pa je odkimaval: »Ču-

tim, z obraza vam berem, Micheline, Mick... Tega ne morem pojasniti, vi ste moja jasnost, moja resnica. Lahko bi vam celo povedal, kaj vas prav zdaj muči. Tiče se naju, vas in mene. Vaše trenutne skrbi so tesno povezane z najino skupno prihodnostjo.«

»Prav imate, Thierry,« mu je odvrnila, »nič drugega bi me ne moglo zdaj skrbeti, samo to.«

»Po mojem je že vse urejeno, popolnoma in dokončno. Na svetu ni stvari, ki bi naju mogla zadržati na poti k najini sreči.«

Ni stvari, človek pa je, je pomislila na Davida Grabežljivega.

»Gospodično Digoín želijo k telefonu!«

Ostrmel je ob pogledu nanjo: v trenutku je prebledela. »Mick, ti moja zvezda,« je zamrmral, ko je začutil, kako se je tudi sam nalezl Michelininega nemira. »Ljubim jo,« je rekel predse, »bog, kako jo imam rad...«

Ni mogel razumeti, zakaj je Michelino mučil tak nemir, vendar je čutil, da bi bil sposoben iti na kraj sveta, samo da bi odvrnil nevarnost od nje, čeprav ni vedel, kje se skriva sovražnik.

Vrnila se je nasmejana. Za en sam hip je postala celo v Thierryjevi navzočnosti postolovka Duška, ko je skušala iz Jeanovih prikritih besed razbrati globlji smisel.

Nimam slabih novic, ji je bil rekel. Z Davidom sem že začel govoriti o tistem, da bi pripravil teren. Zdi se, da ne bo tako lahko, kot sem si izprva predstavljal. Pamet

bo treba vzeti v roke. Tvoji papirji bodo pripravljene konec tedna. Sempeurju sem naročil, naj jih pošlje na naslov, ki si ga boš zdaj zapisala ...

Pisala je, spočetka ni vprašala ničesar. Le zakaj je rekel, da bo treba vzeti pamet v roke, je pomislila, zakaj je Sempeurju naročil, naj pošlje njene papirje na naslov, saj bi ji jih lahko izročil osebno ...

»V redu?« jo je vprašal Thierry. Zdrznila se je in zardela. Uganila je, zato ji je šinila kri v obraz: Jean se boji zase, mogoče mu grozi smrtna nevarnost. Pogovor z Davidom gotovo ni bil tako preprost, kakor ji je on to povedal. Prav gotovo je moral Jean napasti z vsemi svojimi kalibri, bržkone je Davidu grozil, je pomislila.

»Tako razburjena se mi zdiš,« je rekel Thierry.

Pogledala ga je in dihnila: »Ljubim te!«

Prijel jo je za roko, v krepkem stisku je njena drobna dlan izginila v njegovi. Mimogrede je pogledala na uro: dve. Jean ji je bil naročil, naj pride ob petih popoldne v njegovo malo stanovanje na Montmartru. Še tri ure, je pomislila, še tri ure, je pomislila, še tri ure čakanja, potem pa bo izvedela, ali se bodo izponile njene želje, o katerih uresničenju je še vedno dvomila.

* * *

S členki orokavičene roke je trikrat potrkala. Onstran vrat se je nekaj zganilo. Pritisnila je na kljuko. V mraku je počakala za trenutek, da bi se oči privadile. Presene-

čena je bila: Jean ji ni prišel naproti. Čudna slutnja jo je obšla, ko je tiho poklicala: »Jean!«

Spet je slišala, da se je nekaj zganilo. Stopila je dalje. Vselej je nekako nagonsko čutila nevarnost, takšna slutnja jo je obšla tudi takrat, ko je dva, tri korake od vrat skušala s pogledom prodreti skozi polmrak in skozi cigaretni dim v sobi.

Prazna je bila majhna jedilnica s hrastovim pohištvo, prazna tudi spalnica s široko posteljo, v kateri je bil Jean toliko pretrpel med boleznijo spomladi.

»Jean!« je ponovila. Vedela je že, da ji ne more več odgovoriti, zato je s komolcem odrinila ozka vrata v kopalnico. Ležal je na tleh med kadjo in umivalnikom, steklene oči je dobival, dih je bil komaj še zaznaven. Počasi se je njegova glava na pol obrnila k njej, ko je skočila naprej. Krvav madež je zagledala na srajci, ki je pokrivala njegove koščene prsi.

»Kaj se je zgodilo? Poklicala bom zdravnika.«

Za spoznanje se je zganila njegova glava: odkimal je.

»David je bil, ali ne?«

Pritrdilni odgovor je razbrala z njegovih ustnic in vek. To je bilo zadnje, kar ji je še mogel povedati. »Jean!« je vzkliknila, odziva pa ni bilo več. Strmela je vanj brez občutka za prostor in čas. Potem mu je zatisnila oči. Naslonjena na steno si je dopovedovala: »Mir, samo mir, zdaj je treba razmisliti!«

Ko je njen pogled preletel kopalnico, je otrpnila: pri vratih, odprtih na stežaj, je stal David. Malomarno je v roki pozibaval fotoaparata na dolgi vrvici.

»Neverjetno!« je rekel in stopil proti njej. »Jokala si, Duška, zares neverjetno! Mar si bila zaljubljena vanj?« Zasmel se je. Rdeča je bila ozka brazgodita na njegovem levem licu. Duška je vedela: to se zgodi le takrat, kadar je David zelo razburjen.

Na vso silo se je zbrala. Čudila se je, kako ji je to uspelo. Skoraj malomarno je rekla:

»Seveda sem jokala! Od strahu ali pa zato, ker nisem razumela! Zaradi čustev prav gotovo ne. Ugotovila sem, da si ga ubil, vprašala sem se, zakaj. Nisem mogla uganiti, zakaj me je povabil na ta sestanek, pomislila sem na past.«

Priklonil se ji je. »Sijajno, Duška, ti me res ne boš nikoli razočarala! Večno boš edinstvena, nenavadna nenadomestljiva Duška.«

Fotoaparat je še vedno bingljal na koncu ozkega, dolgega jermena. Duška je bila prepričana, da je napravil več posnetkov. Skušal me bo izsiljevati, je pomislila. Opazila je, da tudi on nosi rokavice.

»Pojdiva iz te kopalnice,« je rekla, »tu nimava več kaj početi.«

»Tvoji sloviti jekleni živci popuščajo zadnje čase,« je rekel David in se umaknil, da je stopila mimo njega.

Zvrnila se je v bledordeči naslanjač, v katerem je minulo pomlad večkrat delala družbo bolnemu pri-

jatelju, ki je dolgo ležal v postelji. Odprla je torbico in si prižgala cigareto. Pogledala je Davida, dobesedno ničesar ni bilo ne v njenem glasu ne v očeh, ko ga je vprašala:

»Zakaj si ga ubil?«

»Ni šlo drugače. Okužene sestavne dele celote je treba odstraniti.« Zasmel se je: »Pomisli, včeraj mi je pripovedoval eno svojih zgodb. Nemogoče, ti rečem, govoril je o svobodi, o resnici, o prihodnosti... O neslanostih je govoril. Pravico imaš do samostojnega življenja, je rekel, smeš se zaljubiti in ljubiti, kakor da je pri tebi sploh mogoče kaj takega. Neverjetno, kaj?«

Tudi ona se je zasmejala, ko se je zakrohotal. Ni hotela, da bi Davidove oči, ki so se skrile v ozko režo za vekami, zasumile o njenih čustvih v tistem trenutku. Igrala sta vsak po svoje, kakor pogosto je bila njena igra tudi to pot prepričljivejša, boljša in pristnejša na pogled.

»Predobro poznam Jeana, da bi ne bil takoj spoznal, kaj ima za bregom. Od včeraj sem skrbno pazil nanj. Zdelo se mi je, da govori o tebi samo zato, da bi prikriil svoje načrte. Zdaj vem: Jean se je sinoči sestal z zelo nevarnim človekom, z morilcem po naročilu in za denar, če hočeš vedeti. Kar predstavljam si, kako sta se pogovarjala: Jean je hotel vedeti, proti kakšnemu plačilu bi bil oni pripravljen, kako bi bilo treba in kdo bi bil na vrsti. Popoldne se je Jean pogovarjal s Sempeurjem, ki je specialist za ponarejene dokumente. Takole: mene bi

poslal na oni svet, potem pa bi v tvoji družbi pod mojo firmo nadaljeval delo na svoj račun. »Z levico, stisnjeno v pest, se je tolkel ob desno dlan. »Razumela boš, da tega nisem mogel dovoliti!«

Laže, je pomislila Duška, vendar se je zadovoljila s porogljivim nasmehom: »Človek je res skrivnostna stvar, kdo bi mogel prodreti v vse globine njegovih misli.« Priki-mala je in rekla s prizvokom občudovanja: »Moram reči, da si v rekordnem času uredil vse skupaj. Kaj pa mrlič?«

»Za zdaj je usoda sreče na moji strani.«

Z roko v rokavici je pokazala na njegov fotoaparat: »Čemu ti bodo posnetki? Pravkar si me fotografiral, kajne?«

»Da, prav zares,« se ji je vljudno nasmehnil.

»Vprašala sem, zakaj?«

Skomignil je in zanihal z aparatom: »Vzemimo, da bi tudi tebe kar na lepem obšla želja po osamosvojitvi, kakor je Jeana. Tehle nekaj sličic bi te brž pripravilo k pameti...« Nekaj časa jo je gledal, potem pa zlobno nadaljeval:

»Glej, Duška, tako sem se navedil nate, da mi je neznosna že misel, da bi te mogel izgubiti. Pravim ne-znos-na... Nekoč sem skušal drugače utrditi najine vezi, pa si pokazala, da nisi dovzetna za take reči. Odpovedal sem se, vendar morava ostati skupaj...«

Duška je dvignila glavo, da ji je brada kljubo valno štrlela naprej:

»Kako naj si to razlagam?«

»Tole: če ne boš moja, ne boš nikogar drugega. Razumeš, Duška?«

»Nisem pripravljena izpolnjevati tvojih ukazov, temveč upoštevati tvoje nasvete.«

»Menda vendar nisi zaljubljena?«

»Bog ne daj!« se je zasmejala, čeprav jo je nekje znotraj grabil krč ob tem njegovem vprašanju.

»Torej sva zmenjena. Saj sem vedel, da je Jean govoril tjavdan! Tako, zdaj pa imam — nasvet zate. Preden je Jean umrl, je razložil načrt, ki ga je pripravil do podrobnosti natančno, saj razumeš.« Pogladi se je po bradi, potem pa rekel, kakor da je zelo žalosten: »Težave bodo, preden mi bo uspelo najti namestnika zanj... To pot gre za francoskega industrijca. Štiridesetletnik je skrajno nezaupljiv, vendar silno občuduje nežni spol. Trenutno je po poslih v Parizu in...«

»Ali se ne bi mogla pogovarjati o tem kje drugje?« mu je segla v besedo.

»Prav,« je rekel in se ozrl proti kopalnici. Med vrati se je Duška obrnila k njemu in ga zaskrbljeno vprašala: »Kaj sodiš, ali bi nama lahko prišli na sled? Preiskava...«

»Minil bo teden, morda celo mesec dni... Hišnice ni, Jean ni imel postrežnice, nobenega prijatelja razen naju...« Narejeno zasanjano se je ozrl v svoj fotografski aparat. »Preiskave ne bo, dokler ne bodo sosedje postali pozorni. Zaradi vonja...«

»Molči!« je kriknila. Zgrozila se je ob teh njegovih besedah in za-

vpila, vendar se je takoj zavedala, da Davidu ne sme pokazati, da se boji in da se ji gabi tako on kakor vse drugo v zvezi z njim. Pomiri se, si je dopovedovala, tako bo bolje zate in za Thierryja.

»Sanjariš, Duška?«

»Mislila sem na Jeana,« mu je odgovorila drugo, kot je mislila.

S skrajnimi naporji je zadrževala solze, na silo je požirala, ker ji je jok stiskal grlo. Hkrati se ji je utrnila in se začela oblikovati drzna, tvegana misel. Duška je vedela, da David ne bo nikoli pristal na to, da bi si življenje uredila po svoje, da bi bila svobodna. To svojo odločenost ji je pokazal s tem, da je »zagled« žrtvoval Jeana, svojega sodelavca iz najhujših časov. Vse to je Duška vedela, hkrati pa se je zavedala, da mora storiti vse, samo da David ne bo zaslutil ničesar... Ne sme izvedeti, da ona misli na prihodnost s Thierryjem.

Kdaj pa kdaj se je David ozrl po njej: »Še vedno misliš na Jeana?«

Zamahnila je z roko in z malomarno kretnjo pospremila svoje besede: »Ne, samo na to novo zadevo mislim.«

»Vse ti bom razložil do potankosti,« ji je odgovoril.

6

»Draga,« je rekel Thierry in vzel njeno roko v svojo, »ko bi ti mogel kako pomagati!«

Vrgla mu je malone nejevoljen pogled. Jezilo jo je, da je vse preveč postaven, prebogat in preveč zaljubljen, da bi ne mislila kar na-

prej nanj in na njuno bodočnost. Krivico mu delam, je pomislila, na glas pa je rekla:

»Te težave bodo kmalu mimo, Thierry, prepričana sem, da bodo mnogo manjše, kot se mi zdijo zdaj.« Utihnila je, kakor da razmišlja, potem pa je nadaljevala: »Ne smeš se jeziti name, če me ne boš mogel predstaviti svojemu očetu tako brž, kot praviš, da bi rad, ker moram po važnih opravkih onstran francoskih meja.«

Thierry se je namrščil: »Ali naj to pomeni, da odhajaš, da me zapuščaš? Za koliko časa?«

»Čez kak mesec se bova gotovo spet videla, Thierry!«

»Micheline, Mick, dragica,« je mrmral in jo gledal, kakor da si hoče vtisniti v spomin vsako potezo nje-nega lica. »Težko mi je, ko te vidim tako zaskrbljeno. Zdi se mi, kakor da mi hočeš prikriti del same se-be... Saj sem vendar tvoj edini prijatelj!«

Imela sem prijatelja, je pomislila, in ta je prijateljstvo plačal z življenjem. Svojo nalogo je izpolnil do konca, potem se je moral posloviti...

Očarana in osupla hkrati je bila, ko je od Sempeurja prejela dokumente. Jean je izpolnil obljubo, da bodo do potankosti podobni pravi-m. Uradno je Duška torej lahko nastopila kot Micheline Digoïn, ki ji je Sempeur uredil vse potrebno, čeprav se je zelo začudil, ko se je po dolgih letih sešel z Jeanom. Potem ko je nekaj ur pred Jeanovo

smrtjo dobila po telefonu naslov, kjer se je oglasila zaradi listin, je obiskala tudi ponarejevalca. Prese- nečena je bila, ko ji je Sempeur povedal, da je Jean zares skušal navezati stike z morilcem po naročilu. Neverjetno je bilo torej resnično: David je prehitel Jeana, ki je bil pripravljen spraviti »šefa« na oni svet, samo da bi njej kot svoji prijateljici zagotovil srečo.

»Draga Mick...«

Zdrznila se je. Če bi vedel, je pomislila, kako daleč od njega sem bila ta trenutek in kako ničevost se mi je zazdelo vse, kar počnem...

Pogledala ga je in dolgo strmela vanj. Komaj je zadrževala solze, ko je položila svojo roko v njegovo dlan in rekla s spremenjenim glasom:

»Samo najnujnejše bom opravila, vrnila se bom, brž ko bo mogoče, Thierry. Potem ne bo med nama nobene sence več.«

»Saj je pravzaprav ni,« je rekel. »Nikogar in ničesar ni, kar bi naju moglo ločiti.«

»Ničesar in nikogar,« je rekla in pomislila: ničesar razen mrliča in nikogar razen surovine, ki je pripravljena na vse. — Pogledala je na zapestno uro. Čez dobro uro me bo čakal David, je pomislila, zamuditi ne smem. Vedela je, da se bo po Davidovih načrtih začelo novo »razmerje pustolovke Duške z novo »žrtvijo«. Od tega, kako mi bo uspela vsa reč, si je rekla, je odvisna moja in tudi Thierryjeva prihodnost.

»Bi rekel, da zadnje čase nisi več posebno vneta za pustolovščine,« ji je rekel David.

Mirno je utrnila cigaretni ogorek na robu pepelnika in položila dolgi ustnik predse. »To bo bržkone res!« je rekla.

Molčala je nekaj trenutkov, potem pa je dodala: »Življenje me pa vendarle mika!«

»Življenje je ena sama velika pustolovščina,« je odgovoril počasi in s poudarkom kot kak profesor.

Samo nasmehnila se je v odgovor. Pomislila je na svoje prihodnje življenje ob Thierryju. Ali bo tudi to pustolovščina? V mislih je preletela preteklost, prav na koncu je prečkal njeno življenjsko pot Thierry, zaradi katerega se je nenadoma vse spremenilo. Bliskovito so se vrstili dogodki iz preteklosti. Nenadoma se je zresnila:

»Vrniva se v vsakdanjost. Upam, da bo šlo vse tako, kakor pričakujemo. Jutri ti bom telefonirala iz Gérardmera.«

Zganil se je in se zravnal: »Iz Gérardmera?«

Skomignila je z rameni: »Tega gospoda so davi poklicali iz Gérardmera, kjer ima podružnico. Tja mora. Pravi, da gre za pogodbo, o kateri sem razumela le toliko, da bi se zelo rad tam sestal z menoj.«

»Pa se je zdelo, da bo moral zaradi opravkov ostati tu vsaj še štirinajst dni.«

Zviška ga je premerila in nejevoljno rekla:

»Ali si upaš dvomiti o resničnosti mojih besed? Drevi se bom odpe-

ljala v Gérardmer, jutri se bom tam sestala z njim. Brž ko bom na cilju, ti bom telefonirala.« Pogledala je na uro in rekla: »Iti moram, čez četrto ure imam sestanek.« Ponudila mu je roko, samo za trenutek jo je držal v svoji, da je komaj utegnil poljubiti prste, potem pa je gledal za njo, ki je umirjeno stopala proti mogočni modri limuzini, kakršno pač mora imeti poslovna ženska. V takšni vlogi je to pot nastopala pustolovka Duška.

Voz se je zazibal, brž ko se je premaknil z mesta. David se je jezil, ker ni vedel, na kaj naj opre svoje sume, ki so ga obhajali. Venomer si je ponavljal: »Po nepotrebnem si belim glayo. V rokah jo imam bolj, kot sem imel njenega očeta. Duška se mi nikakor ne more izmuzniti.«

Gledal je vrvež množice na trgu in bulvarjih, silil se je, da bi bil videti ravnodušen in zadovoljen. Duškina nova naloga je bila velikega pomena: Paul Honfleur je zelo bogat poslovni človek. Vse je kazalo, da ga ima Duška prav tako v mreži, kot je imela druge možice, ki so bili pripravljene z milijoni plačati njen nasmeh. »Nerodno je le, da mora ta dedec prav zdaj v Gérardmer,« je godrnjal predse.

Paul Honfleur je raztreseno božal Duško po roki. Nekam v daljavo se je zastrmela: nenadoma se je spomnila, da jo tako boža tudi Thierry.

Draga prijateljica,« ji je rekel, »prav dobro veste, da bi šel za vami na konec sveta, toda ta nenadna pot v Gérardmer, kamor hočete,

naj vas pospremim, mi bo prekrižala vse načrte...«

Nasmehnila se je in umaknila svojo dlan njegovim prstom:

»Pravzaprav vas nisem prosila, samo povedala sem vam, da moram biti jutri dopoldne v Gérardmeru. Zadržala se bom tri dni... Samo tri dni!«

»Mojega potovanja pa bo konec hkrati s tednom,« ji je odgovoril.

Postaven mož je bil, zdrav petdesetletnik z rahlo sivimi lasmi nad pametnim čelom. Nekaj trenutkov je razmišljal, potem pa rekel:

»Srečala se bova v Gérardmeru.« Zelo prijazen je bil njegov glas. Potem jo je pogledal v zadregi: »Zakaj se smehljate?«

»Niti za trenutek nisem podvomila o vašem prijateljstvu,« mu je odgovorila.

To je rekla kar tako, v mislih pa je bila daleč od pomena teh besed. Pomislila je na Davida: čutila je, da se boji in da nekaj sumi, ta občutek je bil tako izrazit, da bi ne mogel biti bolj, pa čeprav bi ji David opisal vse svoje tegobe. Ko se je njen voz premaknil s ceste ob kraju njunega sestanka, je videla v vozniškem zrcalu njegov obraz, s katerega je v trenutku razbrala vse: skrb, sum in zavest zmagoslavja hkrati, češ ta mi ne uide, v precepu jo imam, prav kot je bil njen oče odvisen od moje milosti; nikoli se mi ne bo izmuznila...

»Ušla ti bom, dragi moj David Frommel,« je pomislila. »Vsakdo ve, da smrt razveže vse pogodbe...«

V večernem mraku, v katerem se je sinjina prelivala v temnejše barvne odtenke, je pomislila na Vogeze. Prevzelo jo je domotožje.

»Nenadoma ste se zamislili in postali žalostni,« ji je rekel Honfleur in nagnil k njej. Strmela je vanj, vendar ga zaradi odbleska poslavljajočega se dne ni videla. Mimo sivkastih las in kratkih črnih brkov ji je splaval pogled k povsem drugačnemu licu.

»Nasprotno, kar dobro mi je,« je rekla skoraz šepetaje. »Tako svobodna se zdim sama sebi...«

»Ali vse to zaradi jutrišnje poti v Vogeze?«

»Zato, da,« mu je prikimala.

* * *

»Glej ga no!« je vzkliknil Bernard.

»Kdo bi si mislil!« se je glasno odzval Thierry, ki je bil prav tako presenečen kot njegov prijatelj.

Stisnila sta si roke. Thierry je v veseli vznemirjenosti prekucnil kozarec, da se je del vsebine razlil po krilu starejše dame, ki ga je prebodla s pogledom. Policaj se je zavalil v naslanjač in se zazrl v prijatelja Thierryja:

»Še postavnejši si, kot si bil, Thierry! Kakšno naključje! Ti s francoskega severa, jaz izpod hribovja Jura, pa se srečava v Parizu!«

»Štirinajst dni je tega, kar sem bil v Pontarlieru. Iskal sem te, pa so mi povedali, da si moral na vrat na nos odpotovati v Pariz. Ker sem imel mnogo prijetnejših opravkov...«

»Pripoveduj!« je rekel Bernard.

Pripovedoval je. Potem ko je detektiv, ki je pazljivo poslušal prijatelja, ki je opisoval svoje doživljaje, izvedel tudi za Thierryjevo ljubezen, je povedal, kaj ga je prineslo v glavno mesto.

Zadeva mednarodnega pomena in obsega, je rekel Bernard, lepotica je zapletena vanjo, legendarna osebnost s tisoč obrazi, domiselna in prebrisana ženska.

Po večerji sta spet govorila. Bernard je takoj po splošnih obrisih svojega najnovejšega primera prešel na »pustolovko Duško«, Thierry pa je nežno in ves srečen obujal spomine na svojo »Micheline, Mick, dragico«.

Ko je Thierry pozno ponoči spet enkrat ponovno in natančno opisoval prijatelju zunanost in lastnosti svoje »Mick«, se ta ni mogel ubraniti rahlo porogljivega smeha:

»Škoda, da moram jutri na pot. Žal mi je, da tvoje velike ljubezni ni v Parizu, prav rad bi jo spoznal. Če jo ljubiš, se prav gotovo nisi zmotil v njej. Prepričan sem, da je vredna fanta, kakršen si ti... Pravzaprav sem ji hvaležen, ker mi je posredno omogočila, da sva se mi-dva srečala tu. Čudno naključje... Če bi ti ne bil zaljubljen, se prav gotovo ne bi tako dolgo mudil tu, in če bi meni ne bilo treba zasledovati te prebrisanke in pretkanke, se bržkone ne bi srečala... Ta ženska, kakor da je hudičeva sestra. Dvema lepima, zapeljivima ženskamama se torej imava zahvaliti, da sva se srečala v Parizu.«

Potem sta razmišljala vsak o svoji: detektiv o Duški, Thierry o svoji Mick. Kdo bi si mislil, da se njune besede vrtijo okoli iste lepote ...

7

Na zemljo je legal mrak. Duška je nepremično stala nad temno globeljo, ki se je izgubljala v črnem. »Težko je uprizoriti smrt,« je pomislila.

Njena smrt bi morala uspeti na vsej črti, namreč tiste, ki je imela za seboj življenje domiselne pustolovke, smrt, ki bi bila vredna osebnosti Duške.

»Ti, Duška, in tvoje ukane...« Spomnila se je očetovih besed. Že vem, kako mi bo uspelo, je pomislila, ko je stiskala ustnice in strmela v temno globel pred seboj.

Prva misel na to se ji je utrnila že takrat, ko je stala v kopalnici zraven mrtvega Jeana in jo je zalotil David. Potem jo je izpopolnjevala, popravljala, nanovo zasnovala in — se odločila.

V daljavi je slišala brnenje Paulovega voza. Zbrala se je, si prižgala cigareto in čakala. Ni se obrnila, čeprav je dobro slišala, kako so zaškripale zavore in so se zaloputnila avtomobilska vrata.

»Nisem se motil,« ji je rekel, »že od daleč sem razločil obrise vaše postave. V odsevu sonca, ki je za gorami, pa se njegovi žarki odbijajo od oblakov in se lovijo v temoti jelovega gozda, ste prečudoviti, da bi se mogel zmotiti...« Položil ji je roko na ramo: »Slabe volje?»

»V skrbeh sem, moj voz ne dela, kot bi bilo treba, s krmilom je nekaj narobe. Jutri bom peljala voz na pregled...«

»To je nevarno,« je rekel. »Same vzpetine in ovinki... Po cesti med gorami brez zanesljivega krmila... Sicer pa res ne vem, zakaj se ne marate peljati z menoj.«

»Sedeti za krmilom in voziti, to je moj konjiček,« mu je odvrnila. »Priatelj, prosim vas, pustite mi to veselje!«

Skušal jo je objeti, pa ga je rahlo odrinila in se umaknila:

»Pozno je že. Pojdiva, odpeljati bo treba. Dobiva se v gostišču onstran prelaza.«

Počasi je peljal Paul Honfleur skozi večerni mrak. Vsega ga je prevzela lepota očarljive mlade ženske, jezila ga je njena muhavost. Obljubil ji je bil, da se bo z njo za dva dni peljal v Vogeze... Zdaj je bil že večer tretjega dne, pa mu ni dovolila niti poljuba. Le po rokah jo je smel božati, venomer ga je odpravljala z nejasnimi obljubami.

Pred seboj je videl žaromete njenega težkega voza. »Saj vozi, ko da se ji je zmešalo,« je obupaval. Že prejšnji dan je govorila, da je z njenim avtom nekaj narobe, pa je bila spet čisto ženska: zjutraj je povsem pozabila, da bi bilo dobro, če bi voz odpeljala v mehanično delavnico. »Zdi se, da krmilo zdaj kar dobro deluje...«

Živčno si je spotoma prižgal cigareto. Pri večerji prejšnji dan si je bil toliko obetal, bila je vesela in

siino razigrana, vendar je od določenega trenutka kar naprej pogledovala na uro. Ko jo je skušal objeti in jo stisniti k sebi, je z naglo kretnjo odrinila njegovo roko in hladno rekla, da je čas za odhod v Gérardmer.

»Bržkone bo res,« si je rekel med vožnjo, »da žensk ne bom nikoli dodobra spoznal, pa sem si toliko domišljal. Ta moja nova znanka tolče v muhavosti in nelogičnosti prav vse rekorde, kar sem jih pri ženskah spoznal doslej.«

Stisnil se je na desno stran, da bi napravil prostor turističnemu avtobusu. Ni vedel, da je njegova znanka v vozu pred njim še vedno gledala na uro prav kot prej. Natančno je bila preračunala trenutek in kraj, kjer bi se morala srečati s turističnim avtobusom.

Nagonsko je Paul Honfleur pritisnil na zavore. S široko razprtimi očmi je strmel v temno piko za žarometi daleč pred seboj. Njegovi prsti so stisnili krmilo, po nenadnem poku avtomobilskega plašča je uganil katastrofo. Voz njegove prijateljice je poskočil, se zasukal, zdrvel med drevje, lomil veje in s strašnim ropotom izginil v globini pod gorsko cesto. Prvi trenutek je pomislil, da bi moral peljati čim hitreje, da bi bil na kraju nesreče in pomagal, pa je brž spoznal: prepozno ...

Na naslednjem ovinku je ustavil voz. Po vsem telesu je drgetal, ko je prihitel na rob ceste in pogledal v globel. Med pokanjem so plamenj oblizovali karoserijo njenega tež-

kega, skoraj popolnoma razbitega voza. Zamolkel prasket je prihajal iz prepada.

»Nelly!« je vpil Paul Honfleur. »Nelly . . .«

Odjeknila je močna eksplozija. Nagonsko se je Paul odmaknil od cestnega roba nad globeljo in se naslonil na jelko. Ves poten je bil v obraz kljub večernemu hladu, ki je z vrhov vel v doline. Čez čas si je toliko opomogel, da je mogel spet pogledati v grapo, kjer se je avto razgorel v pravo grmado.

»Strašno,« je zaječal, »o groza . . .«

Vedel je, da ne more ničesar storiti zanjo, zavedal se je, da ne bo mogel nikoli nihče več pomagati dekletu, ki je bilo tako lepo, tako muhasto in tako nespametno hkрати . . .

»Nelly . . .« V grlu ga je stiskalo. V spomin si je priklical njeno podobo, ob njej se je spomnil, da ni niti enkrat pritisnil svojih ustnic na njene, mislil je nanjo kot na očarljivo, do blaznosti drzno žensko.

S silo se je iztrgal iz takih misli in stopil nekaj korakov proti svojemu vozu. Spomnil se je, da bi goreči avto mogel zanetiti gozdni požar. Obvestiti bo treba policijo in gasilce, si je dejal.

Na dnu prepada je še enkrat zagrmelo. Zdrznil se je, ko se je spomnil Nellynih besed: »Ta cesta sredi Vogezov ima nekaj veličastnega, grozljivega, neznansko globokega. Podobna je smrti . . .«

*

Čas celi rane in briše sledove . . .

»Mamica . . .«

»Prosim, Kathy, kaj bi rada?«

Kathy se je nevarno sklanjala čez ograjo, Mick je priskočila vsa v skrbeh:

»Saj sva se vendar zmenili, da se ne boš tako nagibala čez ograjo!«

Kathy, rdečelična deklica z zelenomodrimi očmi, se je obrnila k mamici in se zasmejala, da se ji je še bolj zavihal nasek, potem pa je iztegnila ročico:

»Očka gre,« je rekla, »pa še nekdo je z njim.«

Ušla je mamici, splezala na ograjo, ker je bila prepričana, da jo bo očka vzel v zaščito, in zaklicala: »Atek, atek!«

S toplim glasom se je odzval Thierry: »Ljubica!« Mama je popustila, deklica je stekla očetu naproti. Thierry je vzel Kathy v naročje, ji obrazek posul s poljubi in jo položil na tla pred mamico. Ta je zdrhtela od silnega čustva in pomislila: »Kako ju imam rada! Bog, kako ju imam rada!«

Njen mož in hčerka sta pomenila tisto, česar v daljni preteklosti — minila so dobra tri leta — ni upala doseči, čeprav je pogosto sanjala o taki sreči. Mož in deklica sta bila njeno vse, njen mir in zavest varnosti... Duške ni bilo več, le redkokdaj se je iz daljave prikradla misel nanjo kot neke vrste bled očitek vesti, kot umazan dragulj, kot ženska, ki je šla v smrt iz nepojasnjenih razlogov. Micheline Mallier, mlada žena industrijca, je misel na Duško pokopala skoraj prav tako zanesljivo, kot je v globeli pod cesto čez Vogeze v poznem poletnem večeru zgorel razbiti avto.

»Ženka,« je rekel Thierry, »gosta sem pripeljal, starega prijatelja Bernarda, lovca na nepridiprave. Saj sem ti že tolikokrat pripovedoval o njem! Ko smo nosili še kratke hlače, nam je Bernard pripovedoval zgodbe o Sherlocku Holmesu, zdaj je pa sam nekaj takega, eden glavnih je pri pariškem odseku Interpol.«

Bernard se je smehljal in se držal nekje v ozadju. Micheline, Thierryjeva Mick, mu je sproščena in nasmejana stopila naproti. Pomočnica je s silo vzela Kathy iz očetovega naročja. Dekletce se je otepalo in jokalo.

»Prav zares sem si že velikokrat želela, da bi vas spoznala.«

»Tudi mene zelo veseli... Spominjam se tistega večera v avgustu, ko sem vsaj posredno po vaši zaslugi srečal Thierryja v Parizu. Takrat še nista bila zaročena, prav tisto jutro ste se morali nujno odpeljati iz mesta.«

Zgrbančila je obrvi: »Ne spominjam se več...«

Bernard jo je gledal občudovaje in v zadregi hkrati, ker se ni mogel iznebiti občutka, da jo je že nekje videl. »Toda kje?« se je vprašal.

Stala je ob strani in se skušala spomniti: »Odhod iz Pariza... Eh, kako daleč je že to, tako daleč... Nekaj moram urediti,« je rekla.

Morala se je zbrati, čeprav se še ni jasno zavedala nevarnosti. Spominjala se je, da ji je Thierry kmalu po tistem pripovedoval o svojem starem prijatelju...

»Skoraj neverjetno se zdi, da bi bil ta možev prijatelj iz deških let prav takrat na moji sledi, ko sva se v Parizu ločila s Thierryjem. Takšne reči se dogajajo samo v romanih, življenje pa je drugačno, si je rekla.

V kuhinji je uredila vse potrebno, potem pa je šla na vrt, kjer sta sedela mož Thierry in njegov prijatelj Bernard. Z lesketom v očeh je gledala moža s hčerko na kolenih, potem pa jo je nenadoma spreletelo, ko si je natančneje ogledala profil gosta, ki je sedel pred Thierryjem. Tisti trenutek se je spomnila. Zganila se je, da bi otresla s sebe nevidno breme. Neverjetno, toda resnično: spomnila se je, da se je komisar Bernard tri leta poprej ukvarjal z mednarodno tolpo zvodniških sleparjev in izsiljevalcev. Thierry ji je bil pripovedoval o tem, vendar ga je poslušala le na pol, ker ni pripisovala posebnega pomena besedam, ki jih izmenjata prijatelja, kadar se po naključju srečata za uro ali dve.

Gledala je družbico na vrtu: Kathy se je stiskala k očku, tuji mož s strogim obrazom njima nasproti pa se je sproščeno smehljajal.

»Čemu bi drgetala, saj...« Tako si je na tihem dopovedovala in stopila proti onim trem. »Duška je mrtva,« si je rekla. »Poskrbela sem, da so njeno smrt uradno potrdili in uredili vse drugo. Njenega trupla pač ne bi mogli najti, saj je avto popolnoma zgorel, torej ni nobenega dokaza za to, da je šlo le za dobro zasnovano igro... Zarjaveli

ostanki razbitega voza so še vedno na dnu tiste globeli. Policija je potrdila smrt pustolovke, Paul Honfleur je nastopil kot verodostojna priča... Da, ta smrt je napravila črto, do zadnje lise je zbrisala mojo preteklost... Prav nič več skupnega nimam s pustolovko, ki se je imenovala Duška...«

Ko je stala ob družbici na vrtu, je komisarjev pogled občudovaje in vprašujoče hkrati preletel obraz lepe ženske in srečne mamice. Nekam obotavlja se je rekel policijski komisar:

»Ne morem se iznebiti občutka, da sva se nekoč že srečala. Svet je tako velik, človeku zaradi množice vtisov peša spomin...«

Thierry se je nasmehnil in prijel ženo za roko, z desnico pa je stisnil k sebi Kathy, ki se je lahko našobila, kakor bi ji ne bilo všeč, da mora s kom deliti svojega očka.

»Micheline, moja Mick, kakor ji pravim — je veliko potovala,« je rekel komisarju Bernardu. »Njen oče ni bil Francoz, dolgo sta se potikala po svetu...«

Mick se ni zganila ob teh moževih besedah. Nasmeh ji je otrpnil na obrazu le za kratek hip, ko je opazila v očeh komisarja Bernarda trenutno iskrico nečesa, potem pa je spet ravnodušno in prijazno gledala gosta, čeprav jo je obšla misel, da je Thierry z eno samo besedo napotil pametnega komisarja na določeno sled. Pomislila je, da bi bilo dobro kaj reči, zato je povedala, kdaj se je naselila v Franciji. Ali se bom spet morala boriti, se je

vprašala. Težko je, tega sem se popolnoma odvadila v teh letih...

Čutila je, da ima živce napete kot strune, da ji srce utripa nekje tik pod vratom, in spoznala, da se je zares tudi notranje poslovila od pustolovke Duške, ki je s svojimi domislicami in zvijačnostjo uspešno vlekla za nos prebrisane in izkušene detektive več dežel. Za en sam hip je pomislila, da komisarju Bernardu ne bo mogla dolgo gledati naravnost v oči, vendar si je brž spet postregla z nasprotnimi dokazi: Saj ni mogoče, da bi Bernard zasledil podobnost med mlado ženo svojega prijatelja iz fantovskih let in med pustolovko, ki je ni nikoli videl v obraz. Kratek pogled, ki ga je uprla v prijaznega, nasmeganega gosta, jo je prepričal o nasprotnem. Vraj zdelo se je, da je bil komisar samo gost in nič drugega. Mick je čutila, kako je v njej zadrgetala tista nekdanja pustolovska žilica, neke vrste nevarni strup, ki ji je omogočal, da je bila vedno ona najmočnejša... Ta igra zdaj je življenjskega pomena, si je rekla, to pot ne gre za tuje milijone in tudi ne za osebno varnost Duške, temveč za srečo Thierryja in male Kathy.

»Bi še whisky?«

Lepa je bila Thierryjeva žena, popolnoma je zaupala vase, pripravljena je bila na morebitni boj prav tako kot levinja v nevarnosti.

Komisar Bernard je čutil, da sedi pred žensko, ki je pred nekaj urami še ni osebno poznal, na tihem se je jezil na svoje besede, češ da sta se že videla, veselil se je dej-

stva, da ima prijatelj lepo, pametno in oboževanja vredno ženo, vznemirjale so ga njene oči, ki so bile zdaj modrozeleno, trenutek zatem pa so se zalesketale v smaragdno odtenku.

»Prosim, prav rad,« se je odzval ponudbi. Od strani jo je gledal, ko je segla po košček ledu in ga spustila v njegovo čašo. Spet ga je obšla tista misel: »Nekje sva se že videla...« Mick je stala ob Thierryju in upirala v komisarja smaragdne oči. Vprašala ga je:

»Domnevam, da vas je nekaj izrednega pripeljalo na naš konec. Že od nekdanj rada poslušam in berem o dogodivščinah, čeprav se zdim svojemu možu zelo mirna, skratka samo žena in mati. Bi se vam zdela preveč nadležna, če bi vas prosila, da bi kaj pripovedovali?«

Pripovedoval je, Mick je napeto poslušala, vmes pa se zdaj smehljala, zdaj zavzeto gledala. Komisar je povedal, da je prišel naokoli zato, ker je Interpol dobila namig, da se potika v bližini mednarodni izsiljevalec, zvodnik in slepar David Frommel, človek z vzdevkom »Grabeljivi«, ponekod pa znan kot »Podgana«.

»Zakaj podgana?«

»Zato, ker nagonsko čuti nevarnost, še preden postanejo tla prevročna za njegove sleparije. Lahko bi ga označili kot izrednega pustolovca, kot razred zase v svoji kategoriji. Kakih petdeset let mu je, na pogled je čeden in ustrezno eleganten, nekoč je bil dober pevec, potem pa si je izbral nov poklic, za-

radi katerega imamo opraviti z njim. Pri sleparijah mu je pomagala lepotica, ki o njej policija le malo ve, v glavnem samo to, da jo kličejo za „pustolovko Duško“.

Thierry je živahno posegel vmes: »Zdaj sem se spomnil! Prav zaradi nje sva se takrat srečala v Parizu. Prišel si iz...«

Obrnil se je, prijel ženo za roko in jo stisnil.

»Spominjam se, kdaj je bilo,« je rekla in se nagnila k njemu. Trenutek kasneje je prosila komisarja: »Nadaljujte, to je zanimivo...«

»Duške ni več,« je rekel komisar Bernard, potem ko je njegov pogled nekaj trenutkov počival na njenem obrazu. Interpol je izvedela za to, neki Paul Honfleur je nastopil kot priča. Zaplenili so dragulje, kožu-hovino, skratka vse, kar je imela. Umrla je za krmilom svojega voza, ki je v Vogezih zgrmel v prepad... Vse od tistih časov David Frommel ni storil ničesar, s čimer bi mednarodno policijo opozoril nase, nedavno pa smo dobili namig. Potikal se je ob spodnji Seini, zato domnevamo, da je zdaj v Parizu...«

Bernard je izpraznil kozarec in se nasmehnil Mick, ki ga je vprašala:

»Ali boste dolgo na sledi temu — grabežljivcu?«

»Žal moram pojutrišnjem odpotovati, upam pa, da se bom vrnil proti koncu tedna. Mislim, da ga bomo to pot spravili tja, kamor spada... Iščemo ga že vrsto let. Mislili smo, da ga je smrt najboljša pomočnica spravila na novo pot.

Veste, tista Duška je bila zares duša tolpe, ona je uresničevala skupno zasnovane načrte.«

Thierry se je nagnil k ženi: »Rekla si mi, da si se nekoč učila med drugim tudi ruščine in poljščine. Kaj pravzaprav pomeni to ime?«

Zresnila se je, takoj potem pa se nasmehnila in rekla: »Če se prav spominjam, pomeni Duška v ruščini nekaj takega kot ljubica, dragica, srček.« Vstala je: »Pogledala bom v kuhinjo. Kaj menite, ali naj pogrnemo mizo na terasi?«

»Kar prav bo,« je rekel Thierry, prijatelj Bernard pa je prikimal.

Za ženo, ki je že odhajala, je zaklical: »Mick, samo trenutek! Da ne pozabim! Pojutrišnjem moram biti v Milanu. Jutri proti večeru se bom odpeljal z letalom.«

Prijatelju Bernardu je pojasnil: »Oba sva hudo prizadeta vselej, kadar moram na poslovno potovanje.«

»Ali te dolgo ne bo?«

»Mislim, da bom opravil v petih dneh.«

S sklonjeno glavo je šla Mick po terasi proti kuhinji. Danes je vse narobe, je pomislila. Kar na lepem je prišel na obisk ta policaj, jutri zvečer pa gre mož na pot... V teh letih srečnega zakona se je povsem odvadila nekdanjega vsakdanjega boja, pozabila je na vse, čemur se reče nevšečnost, smola, nesreča. Zgrozila se je ob misli, da bi se moglo kaj zgoditi Thierryju ali Kathy. Če bi se, bi se zgodilo zaradi nje...

Izpred kuhinjskih vrat se je ozrla po Kathy, ki je za kužkom poska-

kovala po trati. Solze so ji zalile oči.

»Nespametna sem, po nepotrebem se mučim,« je pomislila, »nič se ne more zgoditi, nihče mi ne more ukrasti sreče...«

S silo je prepodila misel na Davida, prepričevala se je, da je nedotakljiva, vendar se ni mogla popolnoma umiriti, ker ji je po možganih kar naprej vrtal pregovor: »Nesreča ne pride sama.«

V tretje gre rado, je pomislila. Prvič, kar na lepem je prišel na obisk ta detektiv, drugič, jutri zvečer bo šel mož na potovanje, in tretjič — vprašaj. Ah, kaj bi bila praznoverna, je zamahnila z roko, hkrati pa se ni mogla iznebiti občutka, da se bo naslednji dan nekaj zgodilo.

* * *

»Duška...«

Glas je bil tih, celo zelo tih v primerjavi z opoldanskim hrupom na bulvarju Malesherbes. Malone šepetaje izgovorjeno ime je kot strela učinkovalo na mlado ženo, ki je slišala vsak glas posebej, kakor da bi bila čisto sama sredi tihe, neizmerne puščave.

Obrnila se je, prebledela in klečnila, čeprav se je skušala takoj zbrati, da bi nihče ne opazil njene nenadne slabosti. Nekje v njej se je vse upiralo, vendar je stopila proti njemu; noge so jo nesle, kakor da bi jim ne mogla ukazovati. Tisti trenutek je bilo njeno početje povsem neodvisno od njene volje, kot blisk jo je preletela misel: »V tretje gre rado...«

Ljudje, ki se jim je mudilo kakor pravkar njej, so hodili tik mimo nje, ta ali oni se je dotaknil s kormolcem ali s površnikom, ona pa je brala na Davidovem obrazu divje, čeprav zadržano veselje. Na ramo ji je položil roko — njej se je zdela težka kot svinec — in vzkliknil:

»Duška, kakršno presenečenje! In kako si lepa...«

Morala bi reči karkoli, lahko bi do kraja ostala Micheline, Thierryjeva Mick, toda v vzburkanosti in trenutni grozi je pozabila na vse, le preteklost je živela v njej in David je stal pred njo.

Segel ji je pod roko: »Ravno pravi čas za požirek osvežilne pijače, kaj?«

Stopala je z njim in odgovarjala v prazno, vmes pa mislila, kako dobro je, da je Thierry trenutno v Milanu in da bo tam ostal vsaj tri dni. Šla je, David jo je držal pod roko, vendar se ni zavedala vsega tega. Nekaj težkega jo je pritisnilo k tlom, vroče jo je spreletavalo, obšla jo je misel, da Thierry ali Kathy nekje iz daljave kličeta na pomoč. Ali pa jaz kličem, se je vprašala. Moja deklica ima prav takšne oči kot mož, si je rekla in se zavedala, da misli samo še nanju, čeprav jo David s kretnjo in z besedo vleče v nasprotno smer, v stran od njiju.

Skozi priprte veke se je David oziral po njej. Nekaj prašičjega je v njegovem pogledu in sploh na njem, je pomislila, on pa se je zasmejal:

»Od prvega dne sem bil prepričan, da Duška ne bo umrla tako

nespametno, v avtomobilu, ki ga sama vozi.«

»Vsaj Jeanova smrt bi te lahko spravila na drugo pot, mene je takrat dokončno, čeprav sem ure in ure že zdavnaj prej razmišljala o tem.«

Neopazno je stisnil njen komolec, ona pa je nadaljevala: »Da, razmišljala sem o tem, da bi se mi lahko zmešalo. Nekje na tihem sem vedno mislila na to, da si osamljen, da nadaljuješ nekdanje delo, čeprav brez mene.«

»Nespametna, nehvaležna Duška,« ji je odvrnil. »Po moji zaslugi si postala to, kar si. Torej, pustolovščina se nadaljuje?«

Z vzdihom je odgovorila na njegov strupeni nasmeh, hkrati pa se je zavedala, da se je v njej spet zbudila nekdanja iznajdljivost Duške. Ne bom se branila zaradi sebe, temveč zaradi Thierryja in Kathy, si je rekla.

Položil je svojo roko na njeno. Vedela je, da je v trenutku pregledal in ocenil položaj: bila je elegantno napravljena, videl je pristne dragulje njenega nakita, njegov strokovnjaški pogled je brž preletel drage kamne, kakršnih ni videl že lep čas.

»Še lepša si kot nekoč,« ji je rekel.

Krčevito je umaknila roko, on pa se je zasmel:

»Ne nisi se spremenila... Še vedno si hladna, prav nič ženska.«

V zavest si je priklicala podobo Thierryja in drget, ki jo je sprele-

tel vsakikrat, kadar ji je rekel: »Ti moja sreča...« Nenadoma se je zasmejala hripavo in ledeno, prav tako, kakor se je nekoč smejala Duška.

»Glej, še smejati se vedno znaš,« ji je rekel.

Gledal jo je, kakor človek strmi v nenavadni pojav, ona pa je čutila, da on že snuje in oblikuje načrte. Kdo bo močnejši?

V mislih na Kathy in na njeno negovalko, ki bo v skrbeh, je naglo izpraznila kozarec. Tačas je on govoril. Iz njegovih besed je čutila s silo prikrivano zloveščo veselje ob zavesti, da mu je uspelo doseči »zlati rudnik«.

»Poslušaj, David,« je rekla, »zdaj se mi mudi. Važen sestanek imam. Lahko bi se sestala drevi, če hočeš.« S pogledom je preletela njegovo obleko: »Če si v zadregi, bi ti lahko pomagala. Dobro se mi godi in...«

Zganil se je, za trenutek se je v njegovih očeh zalesketala iskra, ki je takoj spet ugasnila, ozke ustnice so se mu skremžile v nezaupljiv nasmeh. Zavedala se je, da je zagrešila napako: Duška, kakršno je poznal David, ni imela srca, slovela je zaradi skrajne sebičnosti. Celovrsto reči bo hotel vedeti v zvezi s to spremembo na meni, je pomislila. Prebrisan je...

Izraz Davidovega pogleda se je spremenil, ona pa se je spomnila Bernardovih besed: »Davidu pravijo podgana...«

Če me bo začel izsiljevati, moram urediti tako, da bo vedel kar naj-

manj, predvsem nič o Thierryju in moji Kathy. Resnice nikakor ne sme izvedeti, si je rekla.

»Ali naj te pospremim do Carltona?« jo je vprašal.

»Nastanila sem se pri Ritzu.«

»Si že dolgo v Parizu?«

»Predvčerajšnim sem se pripeljala s »Queen Mary«. Iz New Yorka prihajam.«

»Prav,« je rekel rahlo nejevoljno, »pospremim te. Ali imaš voz?«

»Ne,« mu je kratko odvrnila in komaj vzdržala njegov pogled. Skočila bom v taksi, svoj voz bom pustila kar tam ob cesti, je pomislila.

»Nekam nemirna se mi zdiš,« ji je rekel. »Zdi se mi, da najinega nenadnega srečanja nisi posebno vesela.« Na ves glas se je zasmel, vzdrhtela je ob njegovem smehu, ki se ji je zdel krohot krvoločnega velikana. V taksiju sta se dogovorila za sestanek zvečer. Vneto ji je pripovedoval o skupnih načrtih za prihodnost. Zdelo se ji je, kakor da vsega tega ne posluša v resnici, temveč da jo morijo hude sanje.

* * *

Na trati je zagledala Kathy, ki se je igrala z baržunastim medvedkom. Deklica jo je zagledala: skočila je, medvedek se je prekucnil, tako naglo so hitele drobne nožice proti mamici. Negovalka je gledala mater in otroka. »Preveč me stiskaš, mamica,« je rekla Kathy, Duška pa jo je še tesneje stisnila k sebi. Ni vedela, da ji med smehom polzijo solze po licih, zato se je zdrznila, ko jo je hčerka prese-

nečeno pogledala: »Mamica, zakaj pa jokaš?«

Negovalka je v zadregi gledala eno izmed debelih solz, ki so vrele iz modrih oči. Mick je skušala ob svoji deklici pozabiti na moro, ki jo je tlačila med razgovorom z Davidom. Nekaj zloveščega je bilo v njegovih očeh, s Kathy v naročju se je skušala umiriti, da bi bila pripravljena in zbrana za delo po načrtu. V tem se ni spremenila: bila je prav takšna kot nekoč, ko so jo poznali kot Duško. Vedela je, da je med kratkim razgovorom z Davidom zagrešila več neodpustljivih napak. Ni hotela misliti na tisti temnomodri avto, ki ga je videla v šoferskem zrcalu, ko je sedla v svoj voz, do katerega je prišla po sestanku z Davidom, potem ko je napravila velik ovinek. Temnomodri avto je bil ves čas tik za njenim.

»Brž ko bo izvedel, ne bom imela niti trenutka miru pred njim,« je razmišljala. »Odločiti se bo treba, sestaviti in večkrat ponovno preveriti načrt, da bom pripravljena na trenutek njegovega napada...«

*

David je napadel proti koncu popoldneva. Pomočnica je prišla k njej na vrt in povedala, da bi rad neki gospod govoril z njo. Spreletelo jo je, ko je zagledala v salonu njegov zagoreli obraz z rdečo brazgotino.

Počasi je stopila k njemu. Tisti trenutek se je spremenila: preplah, ki jo je dobro minuto poprej tako

prevzel, da je drgetala po vsem telesu, se je umaknil popolni hladnosti, lastnosti, ki ji je bila nekoč pripomogla, da se je v trenutku znašla v vsakršnem položaju.

Obrnil se je k njej, ko je še stala med vrati, premerila sta se z očmi, njuni pogledi so se spremenili v prežečo pripravljenost bitij, ki se bosta zdaj, zdaj spopadli.

»Zakaj pa mi nisi takoj povedala, Duška?« je prišlo z njegovih drobnih ustnic.

S kretnjo mu je ponudila stol: »Kaj boš pil?«

»Armagnac,« je odgovoril.

Nalila je in mu sedla nasproti. Ni čakala, da bi ji on prižgal cigareto. Prsti ji sicer niso drgetali, vendar se je silno bala, ne zase, temveč za Kathy in Thierryja. Medtem ko je takoj odgovorila na vsako njegovo vprašanje in se brž odzvala vsaki njegovi misli, sta se merila z žgočimi pogledi. Duška je mislila samo še na Kathy in na Thierryja, na svojo srečo ob njiju, na vse, kar sta s Thierryjem ustvarila v teh letih sreče, v ljubezni, ki ju je nenehno združevala do rojstva Kathy, kasneje pa ju še bolj zblížala, tako da je v treh bitjih utripalo samo eno srce.

Vedela je: ta trenutek moram pozabiti, da sem Mick Mallier, žena industrijca Thierryja, vse moram pozabiti, da bom mogla pregnati to prikazen, izsiljevalsko pošast v človeški podobi. Duška moram postati, si je rekla, da bom mogla govoriti o tistem, kar zanima Davida: o poslih, številkah, novih akcijah. Sa-

mo za to je dovzeten; tako moram delati, da bom kos njegovemu govorjenju, ki nikakor ne bo izsiljevanje naravnost. Ne smem ga napeljati na sliko ženske, ki se drgetaje od groze sklanja nad umirajočega starejšega moža v kopalnici, si je rekla, ker je vedela, da David hrani tiste fotografije.

Delal se je očarljivega in očaranega, ko se je prodorno zazrla v njegove oči:

»Prav, David, sporazumiva se! Tri zadeve bom opravila zate, potem pa konec.«

Med vljudnim, mačje prijaznim smehom ji je zagotovil, da se bo po tistih treh zadevah za vedno poslovil od nje. Pozabil bo, je rekel, da je šla v skrajnost, ko je uprizorila celo lastno smrt, samo da bi uredila »veliko kupčijo« na svojo pest.

»Jasno,« je rekel, ko je vstajal. »Popolnoma razumljivo je, da tvoj mož glede na okolje, v katerem dela in živi, ne bi mogel oprostiti. Delala si kot vselej, vso svojo prebrisanost si vložila, Duška, bogate izkušnje si združila ob enem samem primeru. Uspela ti je velika poroka. Čestitam, Duška...«

Zaradi teh njegovih besed se je odločila v trenutku: ubila ga bo, ubila brez pomisleka in brez očitkov vesti. Še tisti večer bo opravila z njim, si je rekla, na oni svet ga bo poslala, prav kot človek obračuna z nadležno in grozeče nevarno živaljo. Smehljal se je, ona pa je dobro vedela, kaj v resnici misli: Zares ne morem verjeti, da

je nekdanja Duška z leti tako zelo popustljiva. Prav na slepo mi zaupa...

»Tri zadeve, nobene več, pa sva bot.«

Tako je rekel, ona pa je vedela, da si z njim ne bi bila nikoli bot, nasprotno, čedalje tesneje bi jo opletale njegove zanke. Ne ona ne Thierry, nihče bi nikdar ne imel miru pred njim. Kar naprej, vedno iznova, to je bilo geslo, po katerem je David od nekdanj snoval svoje načrte.

Pred vrati v vrtni ograji sta se ločila. Ponoviti je moral opis kraja, kjer naj bi se sestala ponoči: na posestvu Thierryjevih staršev. Ta kraj se je zdel njej najpripravnejši.

*

Posebni komisar Bernard je skočil iz avtomobila in s pogledom preletel Thierryjev dom. Slišal je prešerni smeh Kathy, sklonil glavo in rekel predse: »Tako se pač zgodi, da je neverjetno včasih tudi resnično.«

Že od jutra bi bili posebni agenti zlahka prijeli Davida Grabežljivega. Bernard je od daleč videl, kako sta se na bulvarju Malesherbes sestala David in lepa mlada žena, ki je trenutek prej stopila iz banke. Potem ju je gledal, kako sta stopila v okrepčevalnico. Z eno samo kretnjo je naročil sodelavcu, naj spremlja mlado ženo, ki se je pred Ritzom ločila od Davida. V sobi, ki jo je bil najel mednarodni slepar David Graželjivi, so skrili prisluškovalni aparat. Potem ko se je David vrnil s sestanka z lepo

ženo, je neštetokrat zavrtel telefonsko številčnico ter na vseh koncih poizvedoval po podrobnostih o Thierryju in njegovi mladi ženi.

V poznem popoldnevu se je odpeljal iz Pariza v okolico na isti kraj, kamor je bil Bernardov pomočnik sledil lepi ženi: na Thierryjev dom.

Komisar Bernard se je za trenutek zgrbil, ko da ga tišči k tlom svinčeno težko breme. Zanesljivo je vedel, da ni Micheline, Mick njegovega prijatelja Thierryja, nobena druga kot tista Duška. Spomnil se je razgovora med obiskom pri Thierryju dva dni poprej, v misel si je priklical podobo neskaljene sreče v prijateljevi hiši.

»In jaz moram uničiti, zrušiti v prav to idilično družinsko srečo prijatelju,« ga je obšla grenka misel.

Vsa sreča, da je Thierry v Milanu, je dalje razglabljal. Iz teh misli ga je zdramil srečni smeh male Kathy, ki mu je priskakljala nasproti:

»Povej, striček, ali si pripeljal očka?«

Rahlo jo je odrinil od sebe: Kathy je imela očetove oči in matrine poteze na obrazku. Prijel jo je za komolec.

»Ne, Kathy, nisem ga pripeljal,« ji je rekel, »mislim pa, da se bo vrnil jutri ali pojutrišnjem.«

»Šele!« je vzkliknila in našobila ustnice. Komisar Bernard je vedel, da bo deklica zdaj, zdaj pozabila na smeh in zajokala. Vzel jo je v naročje, pa je brcala:

»Ti si ga odpeljal, ti ga spet pripelji! Žalostna sem, če ni očka, pa mamica je tudi žalostna... Moja mamica nikoli ne joka, nikoli...«

»Kdaj pa je jokala, Kathy?«

»Ko se je vrnila iz mesta, takrat... Tako me je stisnila, da sem vpila. In potem spet, ko je odšel tisti grdi stric. Potem me je spet stisnila, da sem vpila, jokati pa nisem hotela, ker je bila mamica tako bleda...«

»Kje je mamica, Kathy?«

»Zgoraj,« je reklo dekletce. »Odpjavlja se. Ne bo večerjala doma. Slišala sem, da je povedala kuharici. Povej, ali res misliš, da se očka kmalu vrne?«

Sobarica je Bernarda prosila, naj v salonu počaka na gospo. Tam je izkušeni detektiv opazil temen ženski plašč, v naslanjaču pa žensko torbico. Na kakšen skrivnostni sestanek se pripravlja Mick, se je vprašal.

Segel je po torbici in jo odprl. Roka mu je zastala, ko je zagledal samokres z ročajem, obloženim z biserno matico. Izvlekel je nabojnico in jo spravil v žep. Nekaj trenutkov je zibal samokres v dlani, kakor da ga tehta, potem pa je vložil druge naboje in orožje zamišljeno spustil v torbico.

Mick je vstopila. Bernard je takoj opazil, da so imele njene oči temnejši modri odsev kot sicer.

»Veseli me, da ste se oglasili,« mu je segla v roko. »Pa sem mislila, da vas ni v Parizu.«

»Posli so me zadržali dlje, kot sem pričakoval. Opraviti sem imel

v bližini, zato sem mimogrede pogledal k vam.«

»Thierry mi je pravkar telefoniral,« je povedala. »Vrne se čez tri dni.« Utihnila je, potem pa nadaljevala s spremenjenim glasom:

»Ali ste kaj izvedeli o tistem Davidu Grabežljivem, kakor ste zadnjič rekli?«

»Izvrstne novice,« se ji je nasmehnil in zganil z roko, kakor da hoče neopazno pogledati na uro: »Med drugim smo izvedeli nekaj zelo zanimivega...«

Napeto je strmela vanj, ko jo je vprašal:

»Če se ne motim, se zelo zanimate za tega nepridiprava, ali ne?«

»Nemara res,« je prikimala. Preveč se je utrudila v tistih dolgih dopoldanskih in popoldanskih urah, da bi utegnila zasnovati načrt še za boj z detektivom.

»Nekaj presenetljivih reči so odkrili naši ljudje. Zdi se, da je David prišel v Pariz s posebnimi nameni. Življenje sleparja in izsiljevalca ne pozna oddiha, na to ne smemo pozabiti. Hudo srčno napako ima David Grabežljivi, prišel je na pregled k specialistu.«

Zamahnila je z roko. »Govoriva o čem drugem,« je rekla.

*

Bila je temna, neprijetna noč brez zvezd. Hiša Thierryjevih staršev se je kot črna pega komaj zaznavno risala na temnem ozadju. Na bližnji strmini je brlela rumenkasta ulična svetilka. Njena medla svetloba je segla komaj seženj ali dva v rečno strugo.

»Da,« je rekel David, potem ko je s pogledom preletel temno hišo, »dobro si si zamislila vso reč. Klient bo prav rad prišel na ta konec. Ali si prepričana, da se tvoj mož vrne šele čez tri dni?«

Samo pokimala je, potem pa mu je rekla, naj zleze z njo po rečnem bregu do pristana, kjer se je zibal čoln.

»Od tod boš zlahka fotografiral, ali ne?«

»Sijajno,« je rekel.

Bil je zelo zadovoljen, ona pa je tiščala desnico v žep, kjer so se prsti mrzlično oklepali samokresa. Še malo niže ga moram spraviti, je pomislila, ta samokres je edini otipljivi spomin na preteklost, samo tega sem si pridržala. Vedela je: samokres je kupila v Philadelphiji onstran oceana. Četudi bi policija kdaj odkrila vso reč, ne bi mogla najti pravega sledu.

Spotaknil se je, se zamajal in se spet ujel. Zasopel se je nasmehnil ženski v temnem površniku. »Srce mi nagaja,« je dihnil. »Prav zares temeljito se moram pozdraviti, k specialistu hodim. Včasih za kak trenutek...« Roko si je položil na srce.

Morala bi mu odgovoriti, da ve, pa je odgnala misel na komisarja Bernarda, ki se je bil malo prej čudno vedel v njenem salonu.

David se je z obema rokama prijel za prsi in sunkovito lovil sapo. Zdaj ali nikoli, je pomislila. Če ne bom storila zdaj, ne bom nikoli premogla dovolj poguma. S sunko-

vito kretnjo je vzela samokres iz žepa in vzkliknila: »Tam spodaj, ali vidiš?«

Z rokami na srcu se je David zamajal in padel, ona pa se je zagledala v valove, ki so se med šumenjem zaganjali v breg. Vprašala se je, ali se je David zamajal in prekucnil trenutek prej, kot je pritisnila na petelina. Sicer pa ni važno, si je rekla, čeprav ni mogla jasno misliti, tako ji je šumelo v glavi in jo stresalo po vsem telesu. Valčki so se kodrali, ona pa si je rekla, da je tisti trenutek umrl David, ki ne bo več mogel uničevati njene sreče.

Ni se več bala, nekam mirna je postajala. Nič očitkov vesti, nobena sledu kesanja. Dolgo je stala tam in gledala v vodo, čez čas je po strmem bregu splezala na stezo. Poiskati moram Davidov voz in ga nekam odpeljati, potem pa domov, kjer imam svoj mir, srečo, si je dopovedovala. Še enkrat se je ozrla v vodo. Obšla jo je misel na Davidov strupeni nasmeh, ob katerem je spoznala, da bi ji nikoli ne dovolil uživati sreče ob možu in otroku. »Zdaj je zanj vsega konec,« je rekla.

Na nič ni mislila, ko je zlezla v avto. Kake tri četrt ure kasneje je bila v otroški sobi: spečo Kathy je dvignila s postelje in jo stisnila k sebi.

Potem je priklicala spanec z dvojno dozo uspavalnega praška.

*

»Draga,« je Thierry objel ženo, »nekam živčna se mi zdiš.«

Planila je k njemu in pritisnila obraz na njegovo lice. Pomislila je: mož je že tri dni doma, presenečen bo zaradi te moje vihravosti, toda kaj morem. Kdo ve, ali so že našli truplo? Kako bo? Sama vem le to, da je Duška pustolovka, ki bi ji mogli odmeriti nekaj mesecev zapora, zdaj pa je Mick Mallier kot nova ženska v Duškini podobi postala morilka.

Zdrznila se je v moževem objemu:

»Avto se je ustavil pred hišo. Bržkone je detektiv...«

Thierry se je zasmel: »Ali bi mu ne mogla reči Bernard?«

Ni odgovorila. Thierry je gledal za njo, ko je odhajala z negotovimi koraki, potem pa je vstala, da bi pozdravila prijatelja. Spotoma je sklenil, da se bo naslednji dan oglasil pri specialistu: zaskrbljen je bil zaradi ženine živčnosti in nemira, ki jo je preganjal celo v snu.

*

Sedel so v čudno napetem vzdušju. Thierry je presenečeno gledal, ker je nekajkrat opazil, da njegova žena strmi nekam predse in da se prijatelj Bernard, posebni policijski komisar, nekam skrivnostno preseda za mizo. Med večerjo je Thierry spočetka skušal napeljati pogovor na to ali ono, pa ni bilo pravega odziva. Njegova Mick ni kazala zanimanja za detektivove dogodivljaje. »Ženina bolezen se bržkone loteva tudi mene,« si je rekel Thierry.

»Bi vrgli karte?« je predlagal.

»Saj res, karte!« je vzkliknila Mick. »Pa še whisky prinesi!«

Thierry je šel po karte. Mick je komaj pričakala uro radijskih poročil. Ko je Thierry zaprl vrata, je vključila sprejemnik. Zaskrbljen je bil pogled, s katerim je komisar Bernard pospremil njeno pretnjo. Mick je očitno s skrajno napetimi živci komaj čakala na odločilni trenutek: Ali so že našli truplo?

»Poslušajte!« je rekla in zadržala dih.

Za trenutek jo je obšla misel, zakaj se detektivov pogled kar naprej ustavlja na njej.

»Že poslušam!« je rekel Bernard.

Nekaj neznansko zapletenega je Mick čutila v njegovem glasu, vendar je bila v tistem stanju živčne napetosti, ko človek ni več zmožen trezne presoje.

Radijski napovedovalec je nadaljeval: »Doktor Paul je danes pregledal truplo, ki so ga našli v Seini ob cesti v Pontoise. Gre za Davida Frommela, slovitega mednarodnega sleparja z vzdevkom »Podgana«, nekateri pa so mu pravili tudi Grabežljivi. Doktor Paul je ugotovil, da je Frommel umrl za embolijo. Ni še znano, kaj je iskal v tistem delu pariške okolice. Interpol mu je bila že nekaj dni tesno za petami. Slepar je imel pri svojem delu mnogo manj sreče, odkar je izgubil Duško, svojo pomočnico, ki se je smrtno ponesrečila pred štirimi leti.«

Z vročično zbeganimi očmi je Mick preletela moža in Bernarda. Brž ko je izključila sprejemnik, je bruhnila v histerični smeh. Solze so ji zalile oči.

»Dajte, zberite se že!« je malone zavpil komisar Bernard in se krčevito oprijel mize. Vstal je in že iztegnil roko, da bi prijateljevo ženo s ploskim udarci po licu priklical k zavesti, vendar se je nenadoma zdrznila in se v naslanjaču nagnila nazaj.

»Ali je zdaj bolje?«

Mirno je prikimala, čeprav ni natančno vedela, kaj se pravzaprav dogaja. Le zdelo se ji je, da je pravilno razumela izraz v očeh policijskega komisarja, ki jo je gledal, očitno pripravljen vsak trenutek poseči vmes.

»Umrli za embolijo,« je Mick končno spravila čez ustnice. »David Grabežljivi je umrl od strahu.«

Ali je umrl zato, ker ga je ob pogledu na samokres stisnilo pri srcu, ali pa preprosto zato, ker je prav tisti trenutek odbila njegova ura?

Njene stisnjene, od živčne napetosti skrivenčene ustnice so se razlezele v nasmeh. Gledala je komisarja Bernarda, ki je očitno uganil njeno misel. Prikimal ji je, trenutek za tem pa ji je svarilno namignil proti vratom. Na hodniku je odmeval Thierryjev mirni korak.

Zgubljeno je Mick gledala svojega moža, ki je strmela zdaj v njo, zdaj v prijatelja Bernarda:

»Glej no, saj se držita kot malika,« je rekel. »Kaj pa napletata?«

»Klepetala sva o moji najnovejši zadevi,« mu je razložil Bernard.

Mick še vedno ni mogla doumeti, kdaj in kako je bil komisar Bernard vzel iz svojega žepa samokres, njen samokres, ki si ga je bila kupila v Philadelphiji in ki je bila o njem prepričana, da ga ne bo policija nikoli našla, saj ga je z obale vrgla v reko, potem ko je bilo vsega konec.

»Tvoji ženi sem razložil,« se je Bernard obrnil k prijatelju Thierryju, »kako je David Grabežljivi zaradi srčnega napada umrl na bregu Seine.«

»Kaj? Kako?« se je Thierry zdrznil ob pogledu na samokres. »Ali si z njim grozil moji ženi teh nekaj trenutkov, kar sem bil v pritličju?«

»Ta samokres je bržkone imel določeno vlogo pri zadevi, s katero sem se ukvarjal zadnje čase,« je brez posebnega poudarka rekel komisar Bernard. »Našli so ga v vodi blizu kraja, kjer je umrl David Frommel. Sicer pa bi si s tem samokresom nihče ne mogel kaj prida pomagati. Pred nekaj dnevi sem ga imel v rokah in sem ga izpraznil. Ravno dovolj časa je še bilo, da sem vložil slepe naboje.«

Thierry je gledal prijatelja. Očitno ni vedel, kaj naj bi pomenilo to njegovo pripovedovanje. Segel je po steklenici in napolnil kozarce, potem pa je dodal ledu. Bernard je spravil samokres v žep.

»Bernard,« je rekla Mick s čudnim glasom, »kot detektiv bi mi

mogoče lahko odgovorili na vprašanje, ki sem si ga zastavila že večkrat in ki je nanj prav gotovo težko odgovoriti, vsaj za tiste, ki so na določeni strani, kadar... Kako je s človekom, ki se zatrdno odloči za zločin? Ali razumete, kaj hočem reči?»

Razmišljal je nekaj trenutkov. V žepu se je s kazalcem dotaknil samokresa. Skoraj raztreseno se je nasmehnil Mick, se v naglici ozrl po Kathynem nasmejanem obrazku na sliki v okviru iz belega usnja, potem pa je rekel:

»Mick, za detektiva so važna zgolj dejstva. Sicer pa nisem samo detektiv, temveč tudi človek, ki skuša razumeti ljudi na drugi strani ograje, kot pravimo.«

»Zdaj pa res že postajata čudna s tem psihološko-policijskim modrovanjem,« je rekel Thierry in namrščeno stisnil obrvi.

Bernard se je nasmehnil, ko je opazil vidno sproščanje prej tako napetih potez na Mickinem obrazu. Vedel je, da ji je nazorno dopovedal, kako natančno je bilo treba delati v primeru Davida Grabežljivega. Potem je mimogrede rekel, da je naročil, naj sežgo slike in filme z nenavadnimi motivi z drugimi vred seveda.

Gledal jo je v prepričanju, da si bo kmalu opomogla, odkar ve, da David ni umrl kot žrtev zločina.

»Kako bo zdaj? Bomo igrali ali ne?« je nestrpno rekel Thierry. »Seveda če imaš še kaj povedati o tistem Davidu in njegovi pomočnici, kako se je že imenovala?«

»Pustolovka Duška,« je skoraj tiho rekel Bernard in se skušal izogniti pogledu prijateljeve žene.

»Saj ta je že zdavnaj umrla!« je vzkliknila Mick.

»Da, dvakrat in za vedno!« ji je z besedo in z glavo pritrdil komisar Bernard, ki je takoj po teh besedah opazil še nekaj: tisti trenutek se je poslovila tudi do neznosnosti živčna Mick, tako da je ostala le Thierryjeva žena.

»Mrtva?« je rekel Thierry in zmešal karte. »Eh, pa naj jo peklenščki žgečkajo.« Karte je položil pred Bernarda, ki jih je prevzdignil.

»Mick, danes moraš paziti!« je rekel Thierry in namignil na Bernarda. »Ta fant je pri kartah nevaren. Kar spomni se, kako te je obral prejšnji teden!«

Bernard se je zasmel. Mimogrede je ujel v očeh prijateljeve žene izraz dosmrtnih hvaležnosti.

»Zadnjič sem imel srečo,« je rekel. »Mick sijajno igra, tako dobro, da lahko tudi mene premaga. Kajne, Mick?«

»Seveda,« je pohitela in se brž popravila: »Lahko se zgodi!«

»Mhm,« je rekel Bernard in segel po kartah. Thierry je bil že tako zaverovan v kombinacije, da ni opazil lesketajočih se solz hvaležnosti v očeh svoje žene. Če je tisti trenutek sploh mislil na kaj drugega kot na karte, se je očitno zadovoljil z ugotovitvijo, da se je Mick umirila in da je spet družinski pokoj v domači hiši.

J. A. FLANINGHAM

Dosije Brown

PISCI KRIMINALNIH ROMANOV SO IZ SCOTLAND YARDA NAPRAVILI SKRIVNOSTNO IN ROMANTIČNO USTANOVO. MALO LJUDI PA JE, KI BI BOLJE POZNALI SVET PODZEMLJA, PROSTITUCIJE, TIHOTAPCEV MAMIL IN SUMLJIVIH KLUBOV KOT BOB FABIAN IZ SCOTLAND YARDA. IZ NJEGOVEGA PRIPOVEDOVANJA BODO BRALCI VIDELI, DA DOMIŠLJIJA ROMANOPISCEV NI PRAV NIČ PRETIRAVALA.

Mislite, da bi bili dober detektiv? Tu imate dosije!

Odkar se je znočilo, so bili konji v hlevu posestva Saxon Grange nemirni: čutili so truplo v sosednji garaži.

To je bilo truplo njihovega gospodarja, mladega veleposestnika, ki je brez življenja sedel za volanom svojega zelenege Chryslerja z ugašenim motorjem. Na njegovem negibnem prstu se je bleščal kot aspirinov oblat velik briljant, na katerem so se brez najmanjšega migotanja odbijali medli žarki polne lune.

Čez nekaj minut se je v garaži razširil tako močan duh po bencinskih hlapih, da je mačka prenesla peščico svojih še slepih mladičev v bokse, kjer sta topotala in hrzala veliki lovski konj Freda Mortona in čilak njegove žene.

Iznenada je briljant na prstu Freda Mortona oranžno zažarel: avto in garaža sta eksplodirala in ognjeni zublji so švignili skozi streho in stezali k nebu dolge ognjene jezike. Konji so ponoreli od strahu.

William Cairns, glavni konjar, je spal v vasi; Ernest Brown, njegov pomočnik, je bil tisti, ki je prvi pritekel in odprl hlevska vrata. Konji so izbuljenih oči planili na dvorišče.

»Mrs. Morton,« je vpil Ernest Brown proti oknom kmetije, kjer se ni nič zganilo. »Vse gori.«

Telefon ni deloval. Oba avtomobila sta bila v garaži in sta gorela kot plamenici. Brown je potisnil na dvorišče težki furgon, ki je bil v seniku in je tudi že začel goreti, ter odhitel po upravniku Marraya Stuarda.

Ob pol šestih zjutraj, dobri dve uri po tem, ko je začelo goreti, so prihiteli zadihani gasilci, še pravočasno, da so lahko rešili kmetijska poslopja in stari senik.

Garaža je bila popolnoma uničena, streha se je zrušila in oba avtomobila sta se že ohlajevala in prehajala z živordeče na sivkasto barvo.

Mrs. Dorothy Morton je s svojo služabnico Ann Housemaid in dveletnim otročičkom zbežala na sredo poti. Ko se je mlada žena vrnila še vsa bleda od strahu, je od daleč videla upravnika, kako je z dolgo električno baklo stikal znotraj Chryslerja.

»Veste, kaj je to po mojem mnenju?« je dejal Brownu s čisto podeželsko robotostjo. Konec njegove bakle je naletel na zoglenele ostanke, ne večje od prgišča. To je verjetno vse, kar je ostalo od ubogega Freddyja Mortona.

Z večjo obzirnostjo so sporočili novico Mrs. Morton, ki so je vso v solzah odpeljali v hišo. Tom Hall, kmečki hlapec, si je obrisal pot s čela. »Naj bo to vsem nam v pouk, da se ne bomo nikoli dotaknili niti kapljice alkohola!«

Brown ga je podražil: »Sveta nebesa, prav imaš.«

Znano je bilo, da je Freddy Morton močno ljubil vinsko kapljico. Podedoval je nekoliko denarja, a se ni zadovoljil z mirnim življenjem podeželskega gentlemana. Ustanovil je donosno podjetje Cattle Factors Limited s sedežem v Saxton Grange: kupoval je živinorejska posestva in jih prodajal na kredit kmetom po vsej Angliji.

Freddy Morton še ni imel osemindvajset let. Navzlic svoji vzgoji je govoril s kmeti v yorkshirskem narečju, da bi si pridobil njihovo prijateljstvo. Pri poslih je bil trd, bil je dober pivec in lovec in še enkrat starejši so ga ljubili in spoštovali.

Tisti večer po Mortonovi smrti je Brown z žalostnim glasom dejal v gostilni »Pri soncu«: »Vedno sem se bal, da bo gospodar plačal z življenjem svojo manijo pitja v avtomobilu.«

Narednik Broadhead z lokalne policije je ponovno preiskal kadeče se razvaline garaže, preden je od-

dal svoje poročilo. Imel je še vnete in rdeče oči: bil je eden prvih na mestu, ko je izbruhnil požar, in je zaman poskušal vdreti v gorečo garažo, ko je zvedel, da je morebiti Fred Morton še v enem od avtomobilov.

Ko je narednik Broadhead iskal znake, ki bi omogočili identifikacijo, je našel nekaj napol stopljenih kovancev in ključe, ki so bili last Mortona. Ko je brskal po še toplih ruševinah, je našel dvokaratni diamant, katerega zlati prstan je bil le še brezlična rumena gmota.

Končal je svoje poročilo, namenjeno predstojniku, komisarju Blackerju od wakefieldske policije, in potrdil, da je bil brez slehernega dvoma Frederick Morton, mladi lastnik Saxton Grange tisti, ki je našel smrt pri požaru garaže.

Veseli Freddy Morton je bil hud kadilec, zlasti kadar je spil nekaj kozarcev. Na večer svoje smrti se je ustavil pri Old George Hotelu, potem v gostilni »Dva škornja«, kjer je pil z gospodarjem in sklenil kupčijo. Gospodinji je dejal, da gre naravnost domov. Tedaj je bilo okoli devetih zvečer.

Ernest Brown, konjar, je izjavil, da je bil pred senikom, ko je Morton prišel v Saxton Grange, in tedaj je bilo enajst in pol.

— Gospodar je bil popolnoma pijan, je razlagal Brown. Dejal mi je, da je prišel po bencin in da bo spet odšel. Tako je tudi storil. Moralo je biti kakih pol štirih zjutraj, ko sem zaslišal konje in zagledal, da gori.

Mrs. Morton in služabnica sta bili v kuhinji do polnoči in sta kuhali marmelado. Ob pol dvanajstih sta v drevoredu zaslišali Mortonov avto; nista slišali, da bi bil spet odšel, bili pa sta gotovi, da v hišo ni stopil.

Zavarovalnični strokovnjak je ugotovil, da sta obe vozili povsem uničeni. Bencinska rezervoarja nista eksplodirala in bila sta zaprta s pokrovom, medtem ko sta bili pipici za izpraznitev rezervoarja pri obeh vozilih odprti.

Komisar Wilfred Blacker je zvedel za vse te podrobnosti, ko je bral obsežen dosije, ko so ga položili na njegovo pisalno mizo v Wakefieldu. Kdo drug, ki bi ne bil tako pozoren kot on, morebiti ne bi šel dlje.

Sicer pa ni imel mnogo časa na razpolago za to zadevo. V njegovem okrožju namreč živi tri milijone oseb, raztresenih na enem milijonu hektarjev: to je najobsežnejše policijsko okrožje v vsej Angliji in po njem nenehno patrolirajo policijski avtomobili, a velike razdalje močno otežkočajo radijski sprejem. Na Blackerjevi mizi se vsak dan kopičijo poročila 4000 podeželskih policajev, za katere je bila tragedija v garaži na Saxon Grange le ena izmed nešteti nesreč...

A kljub prezaposlenosti je Blacker le utegnil razločiti rdeči polbisk umora med vsakodnevnim kupom papirja. Še enkrat je pozorno prebral dosije afere Morton.

Komisar Blacker je brez naglice poslal po svoj avto. Le redkokdaj

se mu je mudilo in prav nič ni bil podoben policaju: bil je velik, rdečeličen in je bil s svojimi belimi brkami bolj podoben podeželskemu posestniku, predsedniku kakega kriket kluba. Imel je modre oči in uglajeno vedenje. Ko je prispel pred hišo v Saxton Grange, katere dimniki iz rdeče opeke so se risali na zelenem ozadju travnikov, bi ga imeli za soseda, ki je prišel izreči sožalje.

»Presunljiva zgodba, kaj ne,« je dejal Brownu, dobrih trideset let staremu konjarju.

»Oh, res je, gospod.«

»Kaže, da ste bili na dvorišču, ko se je vrnil Mr. Morton.«

»Da.«

»Ste videli, da je spet prišel ven?«

Brown je prikimal. Ni po nepotrebnem trošil besed. S tenkimi čutnimi ustnicami, črnimi živimi očmi, brezmadežno srajco in dobro krojenimi jahalnimi hlačami je spominjal na filmskega zvezdnika. »Ženskar,« si je mislil komisar.

»Je bil pijan?«

»Da, gospod.«

Blacker je nato izprašal služabnico Ann Housemaid. Presenetil ga je njen pošteni in inteligentni obraz.

»Kdaj je prenehal delovati telefon?«

Zamišljeno je nagubala gladko čelo. »Klicali so Mr. Mortona okoli tričetrt na deset. Važen telefonski poziv, nekdo ga je klical s Škotskega in je dejal, da ga bo spet klical čez četrto ure. A ni se več

oglasil; linija je morala biti torej pokvarjena med tričetrt na deveto in deseto uro.«

»In vi ste slišali Mr. Mortona, ko se je vrnil okoli pol dvanajstih? Niste ga pa slišali oditi?«

»Okoli enajstih in pol sem zaslišala škripanje avtomobilskih koles po gramozu v drevoredu, ki pelje do garaže, gospod. In Mrs. Morton tudi. Obe sva bili v kuhinji.«

»Mr. Morton je moral najprej mimo hiše, preden je zapeljal v drevored, kaj ne?«

»Gotovo, gospod.«

»Kje je bil Brown, ko je pozvonil telefon?«

»V kuhinji z nama, gospod. Potem je šel ven.«

»Zakaj?«

»Ne vem, gospod. Vzel je nož iz kuhinjskega predala.« Pokazala mu je nož in Blacker ga je vtaknil v žep.

Komisar je odšel v garažo in preiskal skrivenčeni ogrodji avtomobilov, potem se je sklonil, da bi si поблиže ogledal pipico za izpraznitev bencinskih rezervoarjev in dejal naredniku Broadheadu: »Da se odpre pipico, je potreben angleški ključ; ste našli kakega?«

»Da, gospod, bil je med ruševinami: ključ na pero, lep ključ, pri moji veri.«

»Kje pa je?«

»Brown ga je hotel nazaj, gospod; rekel je, da je njegov.«

Blacker je pregledal konjske hleve, potem je vprašal glavnega ko-

njarja: »Zakaj so skrinje z ovsom zaklenjene?«

Cairns je okleval.

»No, tako, gospod, po mojem so konjem Mr. Mortona dajali preveč ovsa.«

»Zaradi tega postane konj nevaren?«

»Tako je, gospod. Mislim, da je Brown skušal doseči, da bi me od-slovili. Bil je prej pred menoj glavni konjar, ko pa se je nekoč sporekel z Mr. Mortonom, je odšel. Po treh dneh pa se je vrnil in Mrs. Morton je vztrajala, da ga sprej-mejo nazaj. Tedaj je moral ubo-gati mene in to mu kajpak nikakor ni posebno ugajalo.«

Komisar Blacker se je vrnil v svojo pisarno. »Pošljite ostanke tru-pla v laboratorij. Naročite inže-nirjem za telefonijo, naj pregledajo telefonske vode na Saxton Gran-ge, če niso bili prerezani z nožem, profesorju Tryhornu pa potem po-šljite na univerzo v Hullu kuhinjski nož in poizvedite, kaj bi nam mo-gel povedati. Mislim, da ima po-sebno teorijo o trenju kovin.

Vprašajte tudi gospodarja ‚Dveh škornjev‘ v Peckfieldu, če je bil Morton pijan ali ne, ko je odšel od njega ob tričetrt na deset.«

Gospodar bifeja je takoj odgo-voril: »Mr. Morton je bil popol-noma normalen. Spil je le maseljč piva, kajti govorila sva o poslov-nih zadevah in razgovarjal se je z največjo hladokrvnostjo. Ko sva končala, mi je dejal, da gre na-ravnost domov; imel je morda kakih deset minut do tja.«

Sodni zdravnik grofije je tudi brž telefoniral. »Komisar Blacker? Veste, človeški ostanki, ki ste mi jih poslali, so vse preveč sežgani, da bi mogel napraviti kakršnokoli znanstveno analizo.«

»Pa si jih navzlic temu malo oglejte, dajte, gospod doktor.«

Še isto popoldne je zdravnik spet poklical: »Blacker? Čujte no, v osrčniku sta bili dve šibri.«

Telefonski inženirji so s svoje strani sporočili: »Telefonske žice v Saxton Grange so bile prerezane zunaj za zidom.«

In sloviti znanstvenik s Hulla je izjavil: »Z mikroskopom sem do-gnal istovetnost raz z noževim re-zilom in prask na telefonskih ži-cah.«

»Še nihče ni doslej pred sodni-kom dal takih dokazov, profesor,« je dejal komisar Blacker. »Ste gotovi?«

»Popolnoma gotov,« je vztrajal profesor Tryhorn. »To je znanstve-no dejstvo: s tem nožem so pre-rezali žice.«

Le še eno podrobnost je bilo treba razčistiti. Blacker se je od-pravil k Mrs. Morton. »Prosim vas, da mi oprostite,« je začel, »toda mislim, da je Brown umoril vašega moža in mislim tudi, da bi mi vi mogli povedati vzrok.«

Mrs. Morton je prebledela. Pri-žgala si je cigareto, jela hoditi gor in dol po kuhinji ter molče ka-dila. Čiki z ostanki rdečila so se kopičili na ognjišču. Komisar Bla-cker je čakal.

Končno je spregovorila. »Brown je bil zaljubljen vame,« je dejala. »Mislil je, da ga ljubim, a se je motil. Bil je ljubosumen na mojega moža.«

»Menil je, da boste pristali in ga poročili, če bo vaš mož mrtev?«

»Mislilim, da bo tako.«

V svojem poročilu glavnemu komisariatu okrožja je Blacker razložil: »Aretiral sem Ernesta Browna zaradi umora Mortona. Na ves glas je odprl radio v kuhinji okoli ure, ko je menil, da se bo Morton vrnil, tako da obe ženski nista mogli slišati prihoda avtomobila. Ubil je Mortona v garaži in truplo postavil v avto. Potem je ob enajstih odpeljal drugi voz v garažo: to sta slišali Mrs. Morton in nje-

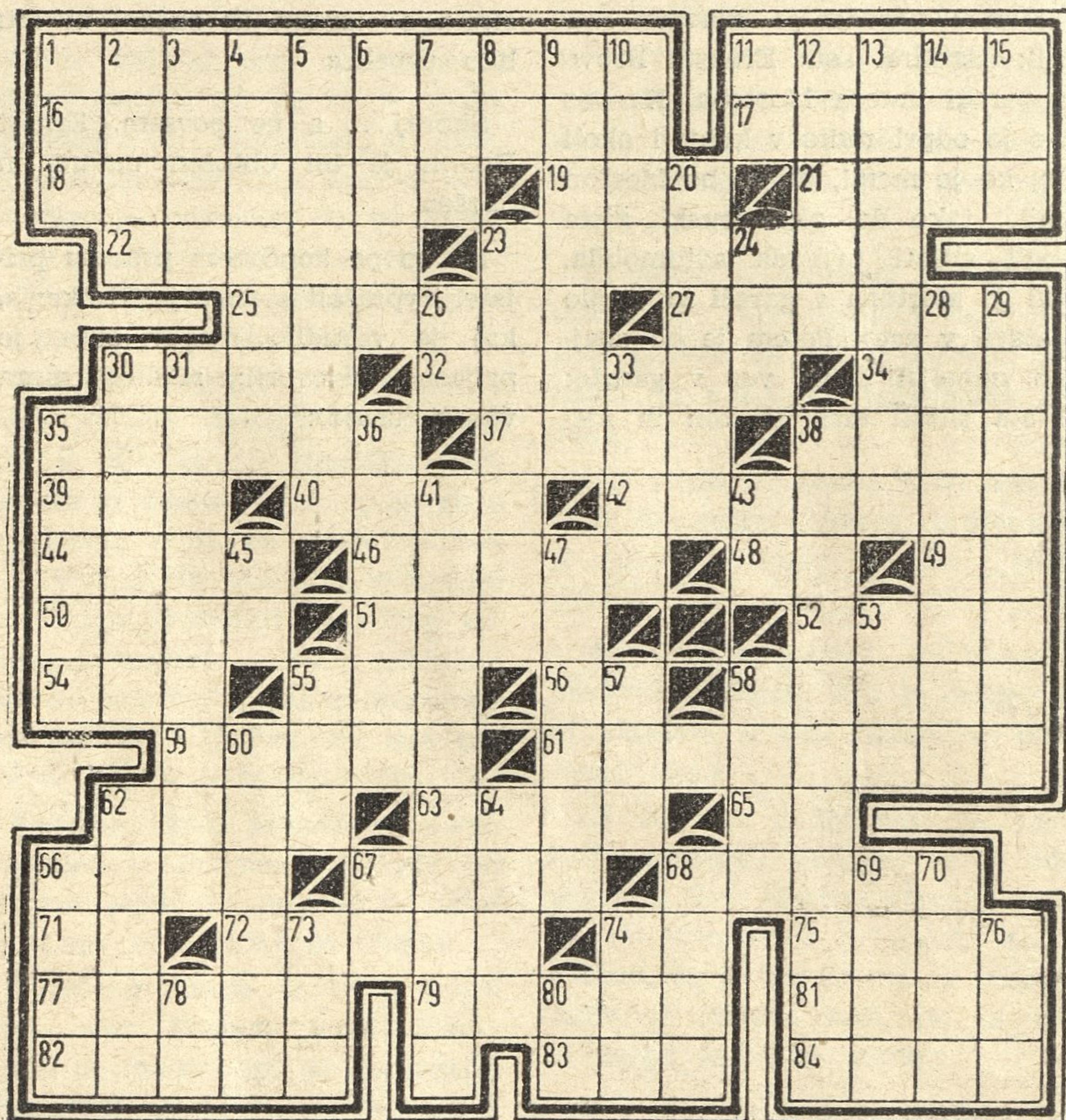
na služabnica ter sklepali, da se je vrnil Morton.

Ob treh in pol zjutraj, v času, ko je vedel, da bo pomoč verjetno prišla z zamudo, je Brown zažgal garažo, potem ko je svojo žrtev polil z bencinom, ki ga je dobil v rezervoarjih cbeh vozil. Upal je, da bo ogenj zabrisal vse znake strela s šibrami in skoraj bi mu bilo uspelo.«

Skoraj... a ne povsem. Ernest Brown je bil obtožen umora in obešen.

Ko so po končanem procesu prijatelji vprašali komisarja Blackerja, kaj je vzbudilo njegov sum, je prijazno odgovoril: »Policaj mora vohati umor.«

KRIŽANKA »VESOLJE«

Vodoravno: 1. ime in priimek znanega francoskega pisatelja fantastičnih romanov, v katerih predvideva mnoga kasnejša tehnična odkritja; tudi polet v vesolje je napo-

vedal (»Pot na mesec«), 11. žival z dragocenim krznom, ki živi ob vodi, 16. priprava za zbiranje električnega toka, 17. ime vesoljskega junaka Bradforda, ki je poleg Fla-

sha Gordona najbolj znan junak fantastičnih stripov, 18. ciklamen, 19. fizikalna enota za silo, 21. grški didaktični pesnik, 22. samec domače živali, 23. departma v Franciji (glavno mesto Bordeaux), 25. trgovsko središče Nigerije, 27. duhovita pripomba, pravi smisel šale, 30. brezpravno ljudstvo, 32. mesto v Maroku, ki ga je predlani razdejal potres, 34. darilo, poklon, 35. polotok v Aziji, 37. veliko azijsko jezero, 38. nemški ekspresionistični slikar (Franz), 39. letoviški kraj pri Opatiji, 40. pokrajina v Arabiji, 42. medalja, 44. svod nad zemljo, 46. nekdanji prebivalci na našem današnjem ozemlju, 48. pritok Kame v Rusiji, 49. latinski predlog, 50. zemeljski plin, 51. faza, izprememba, 52. italijanski baročni slikar (Guido), 54. etiopski plemenski poglavar, 55. gora na Kočevskem, 56. avtomobilska oznaka zrenjaninskega okraja, 58. osematisočak v Himalaji, ki je terjal življenje francoske alpinistke Claudette Kogan, 59. najbolj razširjena rastlina, 61. znameniti državnik v starih Atenah, 62. gojenje, pitanje, 63. nestrokovnjak, 65. italijanski spolnik, 66. starodavna prestolnica Japonske, 67. pritok Donave v Avstriji, 68. simbol vladarske oblasti, 71. predlog, 72. prenapetež, gorečnež, 74. Ludolfovo število, 75. po velikosti sedmi planet našega planetnega sistema, ki so ga junaki fantastičnih romanov že ničlikokrat »osvojili«, 77. elisa, propeler, 79. znani ameriški pisatelj romanov fantastične vsebine (Clifford), 81. posoda jajčaste oblike, 82. ameriški utopistični pisatelj (Robert, »Marsovske kronike«), 83. naplačilo, 84. pritok Une v Bosni.

Navpično: 1. tibetansko govedo, 2. pismena kazen, 3. pristanišče, 4. čustvena razgibanost, vznemirjenost, 5. drugo največje mesto Indonezije,

glavna izvozna luka, 6. vlačenje, 7. eden izmed sodnikov v grškem podzemlju, 8. skrajni konec celine, 9. časnikar, 10. državna blagajna, 11. naša kratica evropske otočne države, 12. sultanov ukaz v stari Turčiji, 13. zmešnjava. kaos, 14. znamka ameriške tvrdke za izdelavo gramofonskih plošč, 15. spis, listina, 20. talilo, 23. sovjetski major, prvi kozmonavt, ki je 12. aprila z vesoljsko ladjo »Vostok« obkrožil Zemljo; nekdanje fantastične napovedi so se uresničile, 24. neumen, 26. pritrdilnica, 28. vekanje, teženje, 29. mladi francoski utopistični pisatelj (»Speča zemlja«), 30. vsemirsko vozilo, 31. drobnnozrnat bleščeče bel mavec, 33. partizansko ime narodnega heroja Staneta Semiča, 35. razstreljevalec, 36. najbolj znani pisatelj utopističnih romanov, ki ima precej del prevedenih tudi v slovenščino (Isaac), 38. vesoljstvo, 41. nezakonitost, 43. kemični znak za litij, 45. osebni zaimsek, 47. natečaj, 53. grški bog vetrov, 55. egiptovski bog sonca, 57. pregovor, 58. država v Južni Ameriki, 60. mesto v Rusiji ob reki Oki, 62. radijski sprejemnik, 64. izumrlo pleme starih Slovanov, 66. pred leti umrla slovenska pesnica (Lili), 67. španski spolnik, 68. ime režiserja Mitrovića, 69. vulkanski izmeček, 70. največje pristanišče v Alžiriji, 73. kratica za elektrokardiogram, 74. dvojica, 76. poželenje, 78. soglasnik in samoglasnik, 80. primorski vzklik.

(F. P.)

POSETNIKA

(F. P.)

VID KETTE

Kakšen poklic ima Vid?

Zaradi izrednega zanimanja za novi Slovenski pravopis sprejema založba prijave naročnikov, ki bodo plačali knjigo po nižji ceni in hkrati imeli zagotovilo, da jo bodo zanesljivo dobili, ker bo zaradi omejene naklade in velikega povpraševanja hitro razprodana.

CELOTNA NAKLADA SLOVENSKEGA PRAVOPISA BO VEZANA V POLUSNJE IN BO STALA ZA NAROČNIKE 4500 DIN. ZA VSE DRUGE BO PRODAJNA CENA V KNJIGARNAH ZNATNO VIŠJA.

Kdor želi naročiti novi Slovenski pravopis, naj na **POLOŽNICAH NAKAŽE CELOTNI ZNESEK V NAJVEČ DVEH OBROKIH DO 15. APRILA 1962.** Po dobljenih denarnih položnicah, ki veljajo hkrati za naročilnico, bo sestavila založba seznam prednostnih naročnikov.

Kdor je že naročil Slovenski pravopis, a ga še ni plačal, ga mora plačati **DO 15. APRILA 1962.** ZALOŽBA BO TOREJ UPOŠTEVALA PRI ZNIŽANI CENI LE TISTE NAROČNIKE, KI BO ZANJE ZANJE DOBILA DO OMENJENEGA DATUMA CELOTNI ZNESEK.

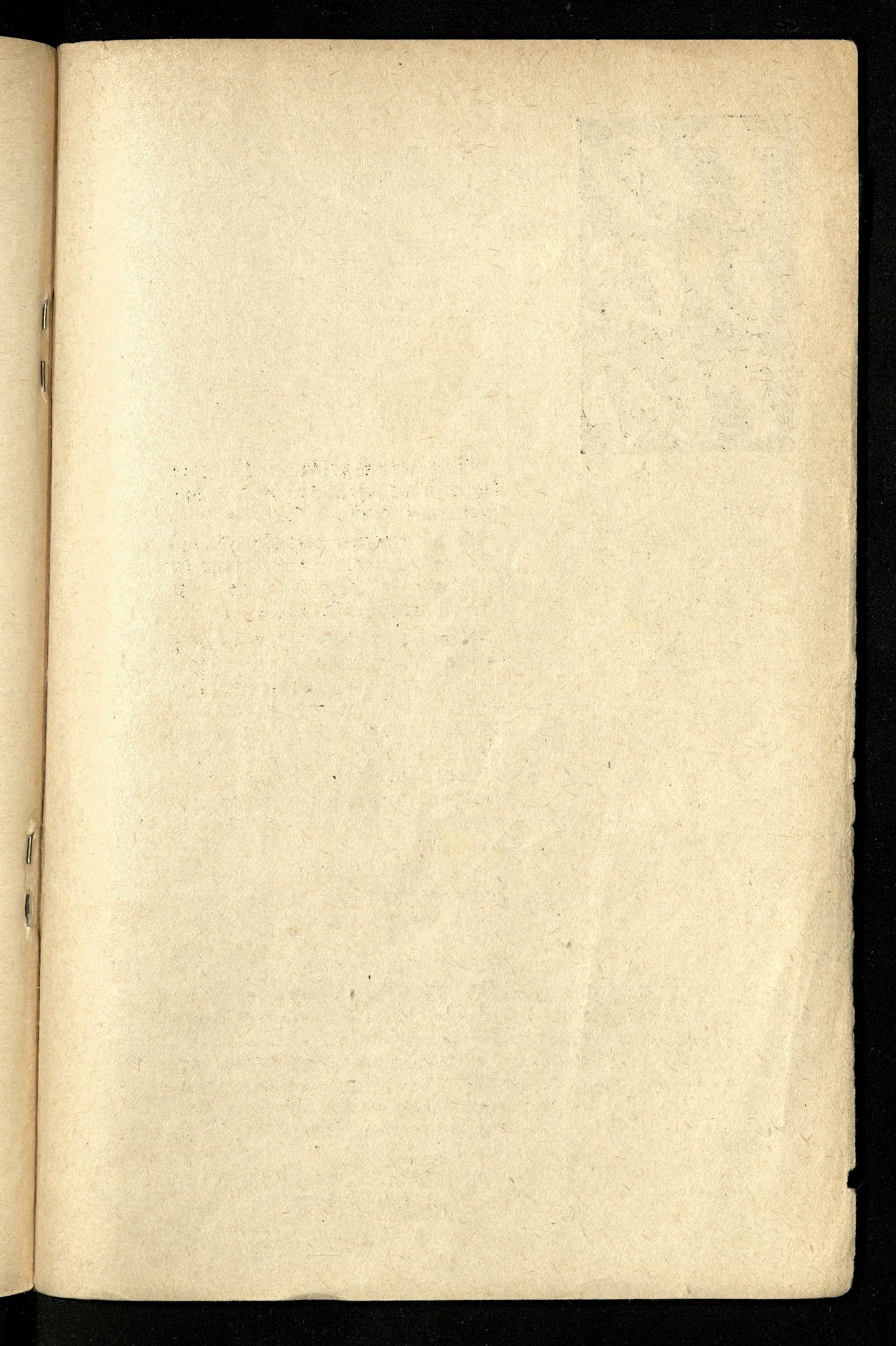
»Slovenski pravopis«

naročajte pri **Državni založbi Slovenije**, Ljubljana, Mestni trg 26 (tekoči račun NB Ljubljana 600-14/1-66), v vseh njenih poslovalnicah (Ljubljana, Celje, Jesenice, Bled, Škofja Loka, Krško, Črnomelj, Trebnje) in v vseh drugih knjigarnah Slovenije. **ZAHTEVAJTE V KNJIGARNAH PROSPEKT, KI VAS BO INFORMIRAL O VSEH NADROBNOSTIH RAZPISA.**

SMRT V 5. NADSTROPJU	3
VABA V POGUBO	40
ZABRISANA SLED	51
DOSIJE BROWN	86

»Tovarišev NN« izhaja kot redna mesečna samostojna priloga ilustriranega tednika »Tovariš«. Glavni in odgovorni urednik Jaka Štular. Tovarišev NN urejajo Božo Kovač, Stane Ivanc in Ivan Kranjc. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 3/II, tel. 23-522, int. 55. Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 1, telefon 23-522. Tisk tiskarne ČP »DELO«

TO VA RIŠ

Delo 7.3.62

Vsak teden pride med bralce doma in na tujem 30.000 izvodov ilustrirane revije »Tovariš«.

Na 68 straneh prinaša »Tovariš« veliko zanimivega branja in fotografij iz domačih, pa tudi najbolj oddaljenih krajev sveta.

V želji, da bi bila revija čimbolj pestra in zanimiva, si je uredništvo »Tovariša« zagotovilo številne domače in tuje sodelavce, najboljše novinarje in fotoreporterje, pripravilo več stalnih rubrik o dogodkih doma in po svetu, poskrbelo za ljubitelje športa, avtomobilizma, mode, glasbe, filma itd.

»Tovariš« objavlja najboljše sodobne romane, ki so imeli velik uspeh v svetu, napete in razburljive novele, posebno stran namenjena karikaturam in smešnicam, razen tega ima tudi svoj partizanski kotiček in številne druge rubrike.

»Tovariševa« posebna priloga »Kaj veš – kaj znaš« prinaša vse vrste križank, rebusov, šahovske probleme, quiz, strip in druge igranke, med njimi tudi nagradne.

PREBIRANJE »TOVARIŠA« GOTOVO RAZVEDRI VSAKOGAR.